

Altres disposicions

Decret 365/2023, del 12 de juliol del 2023

Decret 365/2023, del 12-7-2023, de publicació del programa de llengua catalana de segona ensenyança de Formació Andorrana.

Exposició de motius

Vist l'article 17 de la Llei qualificada d'educació, del 3 de setembre de 1993, en el qual s'estableix que els principis rectors del sistema educatiu andorrà i les seves modalitats, els nivells, els cicles, els cursos i les opcions establerts per la Llei es desenvoluparan per un reglament que en determinarà els programes;

Vist l'apartat 2 de l'article 9 de la Llei qualificada esmentada, en el qual es reconeix que els alumnes tenen dret que el seu rendiment escolar sigui valorat amb criteris objectius;

Vist l'article 11 de la Llei esmentada, en el qual es reconeix el dret de llibertat de càtedra dels docents, sempre que s'exerceixi des del respecte a la Constitució i amb una finalitat educativa;

Vist l'article 4 de la Llei 17/2018, del 26 de juliol, d'ordenament del sistema educatiu andorrà, en el qual s'especifica que correspon al Govern desenvolupar, aprovar i publicar els referents curriculars de les àrees d'aprenentatge o assignatures dels diversos ensenyaments;

Vist l'article 6 de la Llei esmentada, en el qual es defineix *programa* com el conjunt d'elements curriculars que han de ser objecte d'ensenyament, aprenentatge i avaluació en un nivell educatiu o un diploma determinat;

Vist l'article 57 de la Llei esmentada, el qual determina l'àrea d'aprenentatge de llengua catalana;

Atès que el Pla estratègic de renovació i millora del sistema educatiu andorrà ha comportat una revisió del marc curricular del sistema educatiu andorrà per adoptar un enfocament per competències, determinar unes competències específiques i actualitzar els sabers de les àrees d'aprenentatge;

Atesa la necessitat de presentar íntegrament totes les parts del programa i desenvolupar-ne les prescripcions i les orientacions en virtut de l'actualització mencionada, i que convé aprovar el nou programa,

Ateses les consideracions esmentades, a proposta del ministre de Relacions Institucionals, Educació i Universitats, el Govern, en la sessió del 12 de juliol del 2023, aprova el Decret de publicació del programa de llengua catalana de primera ensenyança de Formació Andorrana, amb el contingut següent:

Article 1. *Objecte*

Aquest Decret té com a objecte l'aprovació del Programa de llengua catalana de segona ensenyança de Formació Andorrana.

Article 2. *Condicions en què s'aplica el programa*

El programa de llengua catalana de segona ensenyança s'implementa en les condicions i en els termes determinats per la normativa reguladora dels convenis de Formació Andorrana.

Article 3. *Programa de llengua catalana*

El programa de segona ensenyança de llengua catalana s'inclou a l'annex.

BOPA

Butlletí Oficial del
Principat d'Andorra

Núm. 91

19 de juliol del 2023

2/95

Disposició final

Aquest Decret entra en vigor l'endemà de ser publicat al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

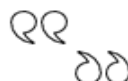
Cosa que es fa pública per a coneixement general.

Andorra la Vella, 12 de juliol del 2023

Xavier Espot Zamora
Cap de Govern

Annex. Programa de llengua catalana de segona ensenyança de Formació Andorrana

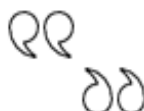

Programa de **llengua catalana** de segona ensenyança de Formació Andorrana

Ministeri de Relacions Internacionals, Educació i Univesitats

Govern d'Andorra

Programa de **llengua catalana** de segona ensenyança de Formació Andorrana

Ministeri de Relacions Internacionals, Educació i Univesitats

Govern d'Andorra

Programa de llengua catalana de segona ensenyança de Formació Andorrana

Aquest programa correspon al Decret del 12-7-2023 de publicació del Programa de llengua catalana de segona ensenyança de Formació Andorrana

Coordinat per l'Àrea d'Ordenament Curricular

Grup de redacció del programa:
Artur Noguerol, professor del Departament de Didàctica de la llengua, la literatura i les ciències socials de la Universitat Autònoma de Barcelona
Àrea d'ordenament Curricular (seguiment, redacció i coordinació)

Disseny: www.pixelconcepte.com
ISBN: 978-99920-0-982-6
Dipòsit legal: AND.324-2023

Adreça i contacte:
Àrea d'Ordenament Curricular
Ministeri de Relacions Institucionals, Educació i Universitats
Avinguda Rocafort, 21-23. AD600 Sant Julià de Lòria
www.educacio.ad

Índex

Índex	6
Introducció	7
Competències específiques	8
C1. Comprendre discursos orals multimodals	9
Criteris d'avaluació de la C1	11
Expectatives de final de cicle de la C1	12
C2. Produir discursos orals multimodals	16
Criteris d'avaluació de la C2	18
Expectatives de final de cicle de la C2	19
C3. Comprendre discursos escrits multimodals	25
Criteris d'avaluació de la C3	27
Expectatives de final de cicle de la C3	28
C4. Produir discursos escrits multimodals	34
Criteris d'avaluació de la C4	36
Expectatives de final de cicle de la C4	37
Recursos d'aprenentatge	42
Bloc 1. Oralitat	44
Bloc 2. Lectura	48
Bloc 3. Escriptura	52
Bloc 4. Literatura	56
Bloc 5. Reflexió sobre la llengua	61
Quadres de síntesi	71
Quadre de síntesi de la C1 – Escoles congregacionals	72
Quadre de síntesi de la C1 – Escoles francesa i espanyola	74
Quadre de síntesi de la C2 – Escoles congregacionals	76
Quadre de síntesi de la C2 – Escoles francesa i espanyola	79
Quadre de síntesi de la C3 – Escoles congregacionals	82
Quadre de síntesi de la C3 – Escoles francesa i espanyoles	85
Quadre de síntesi de la C4 – Escoles congregacionals	88
Quadre de síntesi de la C4 – Escoles francesa i espanyola	91

BOPA

Butlletí Oficial del
Principat d'Andorra

Núm. 91

19 de juliol del 2023

7/95

Introducció

El Programa de llengua i literatura catalana s'integra en els sistemes educatius espanyol i francès perquè els alumnes coneguin la llengua, la societat i la cultura d'Andorra i hi participin de manera activa i crítica. La finalitat de l'assignatura de llengua i literatura catalanes a la segona ensenyança és que els alumnes de Formació Andorrana desenvolupin la competència comunicativa en llengua catalana amb un enfocament comunicatiu, plurilingüe i intercultural, la qual cosa suposa saber mobilitzar coneixements lingüístics i culturals, literaris i no, procediments de tota mena i actituds afectives i de respecte vers totes les llengües del repertori dels alumnes. I tot això de manera que l'alumne pugui donar resposta a les situacions comunicatives reals que l'interpel·len i que l'interpel·laran en el seu dia a dia com a usuari social. La llengua i literatura catalanes a la segona ensenyança de Formació Andorrana es componen de dos àmbits: el de la llengua i el de la literatura, estretament relacionats.

L'enfocament comunicatiu prioritza l'ús de la llengua, és a dir, la recepció, la producció, la interacció i la mediació dels textos (orals, escrits i multimodals) atenent les variables exigides per la situació comunicativa dins de contextos reals de comunicació, donant molta importància als contextos acadèmics i de la vida quotidiana de l'alumnat. Aquesta competència lingüística comunicativa necessita posar en funcionament una sèrie de components molt relacionats entre si: el sociolingüístic i sociocultural, que es refereix a l'adequació al context comunicatiu i les varietats lingüístiques; l'estratègic, que fa referència a la regulació de la interacció; el textual o discursiu, que se centra en la comprensió i producció de textos; el lingüístic, que fa referència al codi de la llengua i els seus components; el mediàtic, que tracta dels coneixements i de les habilitats en l'ús i la interpretació crítica dels llenguatges i dels missatges audiovisuals i multimèdia i, finalment, el literari, que engloba coneixements, processos, hàbits i actituds que afavoreixen la recepció, la producció i el gaudi dels textos literaris. Tots aquests apartats són importants i s'han de treballar de manera interrelacionada en tant que són necessaris per donar una resposta apropiada a la situació comunicativa global, que al seu torn està plantejada dins d'un context real.

L'enfocament plurilingüe i intercultural valora i desenvolupa els repertoris lingüístics i culturals dels alumnes. Des de l'ensenyament i aprenentatge del català es pretén evidenciar tots els sabers, sabers fer i sabers ser que, adquirits en una llengua, poden ajudar a l'adquisició d'altres llengües. Té en compte, per un costat, el fet que totes les àrees es vehiculin en la llengua que es vehiculin, comparteixen recursos i processos lingüístics en les activitats de comprensió i expressió que els són pròpies, de la mateixa manera que realitzen operacions com identificar, explicar, descriure, argumentar, etc., en l'ús dels diferents gèneres textuais. I també, per un altre, les semblances i les diferències gramaticals i lèxiques entre les llengües de l'entorn dels alumnes. Fet que, en una realitat de plurilingüisme en què destaquen les llengües romàniques, permet un grau de rellevància i transferència difícils d'assolir en un enfocament monolingüe. De la mateixa manera, la relació entre els diferents sabers interculturals lligats a l'aprenentatge de llengües o a la interacció amb diferents universos literaris a partir de manifestacions literàries interculturals permet la construcció i l'apropiació de referents literaris interculturals, adoptar una visió oberta i respectuosa de l'alteritat i valorar els diferents punts de vista.

L'enfocament de la literatura se centra en situacions comunicatives reals i es treballa com un fet cultural compartit. La interacció que l'alumne manté amb les manifestacions literàries multimodals inclou la lectura, l'audició i el visionat tant individuals, extensos, com col·lectius. El primer comporta diferents itineraris lectors i el paper actiu i lliure de l'alumne, el segon comporta activitats receptives i productives comunes, que responen a l'ensenyament i l'aprenentatge de qüestions pedagògiques concretes. A més, com a fet social i cultural que és la literatura, es construeix el significat de manera compartida en interacció grupal. La conversa o tertúlia sobre les diferents interpretacions, valoracions i reflexions al voltant de l'experiència lectora, emmarca aquesta competència dins d'una situació comunicativa i en un context cultural real. En aquest enfocament comunicatiu i

intercultural de l'eix literari, es tenen en compte tant la recepció com la producció, que giren ambdós al voltant de la interpretació i expressió subjectives de la realitat, i es fa incís en els diferents suports en què actualment els adolescents reben el fet literari, d'aquí que les manifestacions literàries siguin multimodals.

A més, per fomentar el desenvolupament d'una cultura i d'una ciutadania democràtiques s'han destacat els aspectes del programa que hi estan relacionats. En efecte, es representa el model competencial del Marc de referència de competències d'una cultura democràtica del Consell d'Europa. Aspectes com la formació d'una ciutadania activa i responsable, amb consciència crítica, capaç de respectar els altres, col·laborar pel bé de la col·lectivitat i participar en una societat democràtica i plural, s'indicaran en endavant amb el símbol¹.

¹ La relació amb les competències d'una cultura democràtica del Consell d'Europa s'indicarà amb el símbol següent:

Competències específiques

Per tal d'adquirir la competència comunicativa i lingüística plurilingüe i intercultural s'han tingut en compte dos eixos multimodals estructuradors: l'eix oral i l'eix escrit. En ambdós eixos multimodals es tenen en compte les accions de recepció, producció, interacció i mediació. Aquest dos eixos es concreten en quatre competències, les quals es presenten interrelacionades en les situacions comunicatives reals, i són la base per a la comprensió, selecció, organització, elaboració i comunicació de la informació i, per tant, de l'aprenentatge i de la construcció del pensament i per a la comunicació amb les altres persones.

La C1, comprendre discursos orals multimodals, se centra en la recepció i comprensió orals. No oblidem que l'oralitat és transversal a totes les altres competències i a l'ensenyament de les altres àrees, en general, com a base de la modelització que fan els docents per ensenyar els diferents processos de recepció i producció.

La C2, produir discursos orals multimodals, se centra en aquesta segona part inherent en l'oralitat: la producció i la interacció orals, però alhora la mediació, amb l'afavoriment de la comunicació interactiva tant a través del manteniment de les estratègies pròpies de la conversa, com de la reformulació dels missatges a través de la variació lingüística.

La C3, comprendre discursos escrits multimodals, se centra en la recepció i comprensió escrita. L'oralitat té molta importància no només a l'hora de la modelització de les estratègies i tècniques lectores, sinó en la reformulació del contingut per fer-ne palesa la comprensió. La interacció amb el grup ja hem vist que era una manera de construir i compartir interpretacions en l'àmbit de la lectura literària. Aquesta competència es pot compaginar amb les altres dos com a base d'obtenció de la informació necessària per desenvolupar-les.

La C4, produir discursos escrits multimodals, se centra en la producció escrita. Està estretament vinculada a la C2, ja que parteix de models identificats en la lectura. Ara bé, és en l'oralitat, un cop més, que trobarem el mitjà per guiar i modelitzar el procés d'escriptura.

L'àmbit literari, que es desenvolupa en el bloc 4 de recursos, gira al voltant de la recepció i la producció, però fa molta incidència en la interacció i en la mediació. Cal tenir molt en compte que el fet literari pot ser tant oral com escrit i multimodal; fet que caldrà tenir present tant en la recepció com en la producció.

C1. Comprendre discursos orals multimodals

Interactuant, mediant, escoltant i parlant es dona sentit a les pròpies experiències, es construeix una visió del món, s'elaboren i expressen idees, opinions i sentiments, es construeix la personalitat i la identitat plural, i s'explora el rol individual i social en el món². L'oralitat entesa des d'aquestes quatre vessants (interacció, mediació, parla i escolta) es mostra en aquest Programa sota dos grans competències: la competència de recepció oral i la competència de producció oral. Sempre emmarcades sota un context plurilingüe i intercultural en què s'interactua, es media, s'escolta i es parla en llengües diferents i des de diverses cultures, fent transferències de coneixements culturals i lingüístics entre totes les llengües i les cultures conegudes per l'alumnat³.

El desenvolupament de la primera competència se centra en els processos de recepció oral. Comprendre discursos orals multimodals suposa escoltar i comprendre missatges orals, identificar-ne la informació rellevant i interpretar-la ajudant-se de les transferències d'aprenentatges d'altres llengües, desenvolupar estratègies de comprensió adequades per a la comprensió de tot tipus de missatges i regular els processos de comprensió oral al llarg del procés comunicatiu⁴. L'alumnat ha de ser capaç d'intervenir en situacions comunicatives orals, ja siguin acadèmiques (més exigents des del punt de vista cognitiu) o no acadèmiques (relacionades amb el seu dia a dia fora de l'aula i per tant menys exigents). Cal destacar aquí l'àmbit de les relacions socials i familiars, els mitjans de comunicació o les noves tecnologies, però també les situacions i accions quotidianes dins el context escolar i en l'àmbit educatiu.

² Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 1, "Valorar la dignitat humana i els drets humans"; 2, "Valorar la diversitat cultural"; 3, "Valorar la democràcia, la justícia, l'equitat, la igualtat i l'Estat de dret"; 4, "Obertura a la diversitat cultural i a altres creences, visions del món i pràctiques"; 6, "Consciència cívica"; 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 14, "Flexibilitat i adaptabilitat"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües"; 18, "Coneixement i comprensió crítica d'un mateix"; 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació" i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

³ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 2, "Valorar la diversitat cultural"; 4, "Obertura a la diversitat cultural i a altres creences, visions del món i pràctiques"; 5, "Respecte"; 9, "Tolerància envers l'ambigüitat"; 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 13, "Empatia"; 14, "Flexibilitat i adaptabilitat"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües"; 18, "Coneixement i comprensió crítica d'un mateix"; 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació" i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

⁴ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 14, "Flexibilitat i adaptabilitat"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües"; 18, "Coneixement i comprensió crítica d'un mateix"; 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació" i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

La comprensió de discursos orals multimodals variats implica la identificació d'informacions i dades rellevants, idees, opinions i arguments. Es fa a partir de l'escolta activa, és a dir, mantenint una actitud participativa, mostrant respecte per l'opinió dels altres i respectant les convencions socials de les interaccions orals⁵. Els missatges orals multimodals inclouen els mixtes, els directes, els enregistrats i els produïts en tota mena de suports. Aquests textos són, a més, variats no solament pel que ja ha estat esmentat sinó també pel gènere, registre, temàtica, etc.

Aplicar estratègies de comprensió adequades és imprescindible per dur a terme una comprensió eficaç. Com s'ha esmentat abans, l'escolta activa és clau ja que permet a l'alumne comprendre el missatge que se li adreça per transmetre'l, interpretar-lo, respondre'l o sintetitzar-lo. En aquest sentit, és tan important tenir en compte els elements verbals com els elements paraverbals. Cal, però, desenvolupar altres estratègies de comprensió per tal de processar correctament la informació, emmagatzemar-la, recuperar-la i interpretar-la. Aquestes estratègies seran de gran utilitat, també, en la competència de producció oral ja que permetran a l'alumne dur a terme una expressió i interacció més acurada amb els seus interlocutors⁶.

Finalment, reajustar els processos de comprensió oral a través de la planificació, reflexió, revisió i transferència és una acció necessària durant tot el procés comunicatiu per dur a terme una recepció eficaç. Planificar la comprensió per tal de comprendre els missatges que rebem ens permet aproximar-nos millor al contingut i sentit dels missatges⁷. D'altra banda, cal reflexionar sobre la manera com es descodifiquen els missatges rebuts i revisar si les estratègies de comprensió emprades han sigut les adequades o si cal utilitzar-ne d'altres que puguin compensar qualsevol pèrdua d'informació i garantir, així, la comprensió global del missatge. Igualment, és interessant que l'alumnat pugui reflexionar sobre la diversitat d'estratègies de recepció per tal de poder ampliar el seu repertori i poder fer transferències interlingüístiques que li permetin integrar estratègies i recursos des d'altres llengües.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES DE LA C1

La comunicació oral és un pilar fonamental en l'aprenentatge de les llengües i l'oralitat és un eix en el qual s'ha de treballar al llarg de tota la segona ensenyança per garantir que els alumnes són capaços de comprendre de manera adequada tot tipus de situacions de comunicació oral, ja siguin acadèmiques o no acadèmiques. La comprensió oral no ha d'ocupar un paper secundari respecte a les competències escrites. No oblidem, a més, la prioritització que es dona a la parla en l'ensenyament i aprenentatge de totes les llengües. Resulta imprescindible garantir que hi ha un equilibri adequat entre competències orals i escrites per tal que l'alumnat desenvolupi les quatre destreses de forma apropiada en llengua catalana. A més, tenint en compte que la recepció i la producció orals es recolzen mútuament, és important que els dos eixos es treballin adequadament des del primer curs de segona ensenyança.

En definitiva, el treball amb la comprensió oral en aquest nivell educatiu tindrà com a objectiu el desenvolupament i la consolidació de la competència comunicativa de l'alumnat, que podrà continuar

⁵ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 2, "Valorar la diversitat cultural"; 4, "Obertura a la diversitat cultural i a altres creences, visions del món i pràctiques"; 5, "Respecte"; 9, "Tolerància envers l'ambigüitat"; 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 13, "Empatia"; 14, "Flexibilitat i adaptabilitat"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües"; 18, "Coneixement i comprensió crítica d'un mateix" i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

⁶ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües"; 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació" i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

⁷ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües"; 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació" i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

aprenent al llarg de la vida com s'estableix en el Marc europeu comú de referència per a les llengües (MCERL)⁸ i que promou el tractament integrat de la comprensió i la producció comunicativa dels estudiants.

Com a recomanació general, se subratlla la importància que té oferir a l'alumnat un contacte amb la llengua oral que sigui significatiu, comprensible, suficient i variat, perquè reflecteixi la diversitat de varietats lingüístiques i d'usos de l'oralitat.⁹ En aquest sentit, s'han de preveure activitats d'escolta diverses, tant enregistrades com directes, i de varietats lingüístiques diferents. S'aconsella utilitzar una varietat de fonts que poden incloure no només els materials que acompanyen els llibres de text sinó també recursos com pel·lícules i vídeos en línia (així com qualsevol material audiovisual que es pugui trobar a la web), podcasts, entre d'altres, ja que aquests materials ofereixen una important diversitat dialectal i poden posar en contacte l'alumnat amb situacions reals, a més de ser molt atractius per la seva proximitat amb les noves tecnologies. Una oferta variada, àmplia i constant de fonts per millorar la comprensió oral de l'alumnat també inclou la participació dels estudiants, ja que podran aprendre els uns dels altres i millorar en aspectes clau com la tolerància, el respecte envers les opinions dels altres, etc.¹⁰

També s'aconsella dur a terme a l'aula diferents tipus d'activitats i tasques de recepció auditiva i d'interacció que estiguin encaminades a contribuir al desenvolupament de la comprensió oral dels estudiants, que responguin a diferents situacions comunicatives reals o versemblants i que impliquin gèneres i registres diferents.

Criteris d'avaluació de la C1

CA1. Pertinència

La comprensió oral pertinent implica la capacitat d'entendre el sentit global i alhora les informacions particulars del discurs, assegurant la incorporació en memòria -és a dir, en les estructures cognitives del receptor- dels continguts per mitjà d'una adequada selecció dels aspectes més rellevants i una estructuració d'acord amb el contingut de cada discurs i en relació amb els coneixements previs dels receptors.

⁸ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües"; 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació"; i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

⁹ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 2, "Valorar la diversitat cultural"; 4, "Obertura a la diversitat cultural i a altres creences, visions del món i pràctiques"; 5, "Respecte"; "Habilitats d'escolta i observació"; 13, "Empatia"; 14, "Flexibilitat i adaptabilitat"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües";

¹⁰ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 5, "Respecte"; 9, "Tolerància envers l'ambigüitat"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 13, "Empatia"; 14, "Flexibilitat i adaptabilitat"; 16, "Habilitats de cooperació".

També comporta la interpretació dels aspectes més aproximatiu, subjectiu i emotiu de la comunicació, tant en els gèneres quotidians informals com en els literaris de recepció oral, d'acord amb les experiències individuals acumulades, amb les relacions interpersonals i amb el pòsit cultural de la comunitat.

Des del punt de vista físic, demana una identificació adequada dels significats del gest, la posició corporal, l'expressió facial i la mirada, de l'articulació dels sons, i dels matisos interpretatius de la veu (timbre, entonació, volum i ritme).

CA2. Sentit crític

La comprensió oral és crítica quan incorpora a la capacitat d'entendre la mirada, curiosa o inquisitiva, que reconeix, compara, destria, es pregunta, contrasta i, finalment, valora els discursos que li arriben. Cerca d'interpretar el que hi ha dins del discurs en funció del que hi ha al voltant i del que hi ha al darrere. Implica una dimensió metadiscursiva: la consciència del paper de l'oient en la comunicació i la voluntat de trobar les formes més efectives d'escoltar i d'interactuar amb els altres.

Demana, al costat de la necessària capacitat d'una anàlisi neutra i objectiva, la pràctica d'una raonable mirada crítica, que qüestiona els estats del món tal com venen donats, que afavoreix l'argumentació i dona pas al posicionament personal respecte dels discursos que se senten. Inclou l'anàlisi d'alguns dels recursos gramaticals i retòrics per mitjà dels quals es pot influir, seduir, manipular i tergiversar a través del discurs.

Expectatives de final de cicle de la C1

ESCOLES CONGREGACIONALS

PRIMER CICLE

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la comprensió oral comporta la capacitat d'identificar la idea central i la línia de desenvolupament principal, d'inferir la perspectiva de l'emissor davant el tema i mantenir una actitud de qüestionament constant que permeti localitzar punts febles diversos de la línia de desenvolupament presentada.

Els textos orals poden ser directes o enregistrats i tenen el suport d'imatges; per tant, a més del llenguatge verbal i paraverbal, tenen el suport del llenguatge no verbal. Els temes no són familiars i són polèmics per la diversitat de perspectives que els envolten i que poden aparèixer en el text.

Pel que fa als contextos orals (en expressió o interacció), tenim l'acadèmic, el social i el cultural. Es poden utilitzar els mitjans de comunicació (programes culturals, reportatges, debats, etc., sobre matèries que treballen), la producció cultural (en diferit o en directe), el teatre, els audiollibres, les conferències, els debats, les discussions intel·lectuals, etc. Els textos han de tenir un registre estàndard amb llenguatge acadèmic especialitzat i una durada mitjana. Pel que fa a la comprensió d'obres literàries, comprèn també un domini mitjà alt del registre familiar, incloses les varietats geodialectals pròpies. El nivell de comprensió denota un domini mitjà-alt de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques (pronoms de 1a i 2a persona, fórmules de tractament de persona, estructures impersonals, operadors argumentatius, modalitat oracional, tria de paraules, recollida de la veu del receptor o receptors, enunciats a base de clàusules verbals, gramàtica dinàmica, etc.) i del context (coneixement del tema i dels gèneres textuais principalment dialògics).

Expectatives de final de primer cicle**CA1. Pertinència**

L'alumne mostra una comprensió pertinent, tant sigui de discursos monologats com dialogats, quan és capaç d'identificar informació específica dels discursos orals rebuts, no sempre relacionada amb la línia principal de desenvolupament del tema i quan extreu la idea central amb la seva línia principal de desenvolupament temàtic. Alhora, en la comprensió, l'alumne infereix la informació que se sobreentén del discurs i interpreta el text interrelacionant el significat de les diferents parts i integrant-hi la interpretació dels elements paraverbals i no verbals; és a dir, interpretant les diferents parts del text com un conjunt.

CA2. Sentit crític

L'alumne fa una comprensió crítica del text oral quan és capaç d'interpretar el valor funcional dels recursos verbals (lingüístics, textuals i semàntics), paraverbals i no verbals. L'alumne també interpreta i qüestiona amb criteri suficient el contingut del discurs pel que fa a la fiabilitat, la funcionalitat, la forma, etc. Alhora, l'alumne és capaç de fer valoracions personals que li permetin quedar-se o rebutjar, parcialment o totalment, les idees del discurs o establir-hi noves connexions. Aquesta interpretació crítica permet a l'alumne elaborar la seva pròpia interpretació i construir coneixement, pensament i opinió reflexiva, sempre des de l'interès, el respecte i la valoració de les opinions dels altres.

SEGON CICLE**Condicionants de realització**

En aquest nivell, la resolució de la competència de la comprensió oral comporta la capacitat d'identificar la idea central i la línia de desenvolupament principal, d'inferir la perspectiva de l'emissor davant el tema i el seu posicionament més ampli considerant la situació real més àmplia que li fa de referent; a més, manté una actitud de qüestionament constant i preveu altres línies de desenvolupament del tema.

Els textos orals poden ser directes o enregistrats i no tenen suport d'imatges; en conseqüència, la dificultat s'eleva pel simple fet de no poder comptar amb el llenguatge no verbal, tan important. Això requereix atenció i memòria i posar tota l'atenció als elements verbals i paraverbals. Els temes no són familiars i se'n poden desprendre categories abstractes d'interpretació. Són temes polèmics per la diversitat de perspectives que els envolten.

Pel que fa al contextos orals (en expressió o interacció), hi ha l'acadèmic, el social i el cultural. Es poden utilitzar els mitjans de comunicació (programes culturals, reportatges, debats, etc., sobre els diferents àmbits del coneixement), la producció cultural (en diferit o en directe), el teatre, els audiollibres, les conferències, els debats, les discussions intel·lectuals, les tertúlies o les taules rodones. Els textos poden tenir un registre culte amb llenguatge acadèmic especialitzat i una extensió temporal llarga. El nivell de comprensió denota un domini alt de les eines textuals, lingüístiques i semàntiques (modalització, intertextualitat o polifonia, dixi, connotació, gramàtica dinàmica i complexa, enunciats a base de clàusules verbals, etc.) i del context (coneixement del tema i del marc conceptual des d'on analitzar-lo).

Expectatives de final de segon cicle**CA1. Pertinència**

L'alumne mostra una comprensió pertinent, tant sigui de discursos monologats com dialogats, quan és capaç d'identificar informació específica, no sempre relacionada amb la línia principal de desenvolupament del tema, quan extreu la idea central amb la seva línia principal de desenvolupament temàtic, així com n'identifica algunes línies secundàries. Alhora, en la comprensió, l'alumne infereix la informació que se sobreentén del discurs i interpreta el text interrelacionant el significat de les diferents parts i integrant-hi la interpretació dels elements paraverbals; és a dir, interpretant les diferents parts del text com un conjunt.

CA2. Sentit crític

L'alumne mostra una comprensió crítica quan interpreta el valor funcional dels recursos verbals (lingüístics, textuals i semàntics), paraverbals i no verbals del discurs. A través de la interpretació dels recursos propis del llenguatge oral, interpreta i qüestiona críticament els discursos a diferents nivells: fiabilitat, funcionalitat, forma, etc. Aquesta interpretació crítica permet a l'alumne fer una interpretació personal dels discursos de manera que pot construir coneixement i pensament propi, experimentar amb noves idees o establir-hi noves connexions, sempre des de l'interès per la curiositat, el respecte i la valoració de les opinions dels altres.

ESCOLES FRANCESA I ESPANYOLA**PRIMER CICLE****Condicionants de realització**

En aquest nivell, la competència de la comprensió oral comporta la capacitat d'identificar la idea central i l'estructura jerarquizada de les idees principals, d'inferir la intenció de l'emissor davant el tema i mantenir una actitud de qüestionament constant que permeti localitzar prejudicis.

Els textos orals poden ser directes o enregistrats i tenen suport d'imatges; per tant, a més del llenguatge verbal i paraverbal, tenen el suport del llenguatge no verbal. Els temes no són familiars però tenen un desenvolupament temàtic molt clar.

Pel que fa al contextos orals (en expressió o interacció), tenim l'acadèmic, el social i el cultural. Es poden utilitzar els mitjans de comunicació (programes didàctics, reportatges, notícies, entrevistes..., sobre matèries que treballen i temes treballats i continguts relativament coneguts), la producció cultural (en diferit o en directe), esquetxos teatrals, publicitat, assemblees, discussions intel·lectuals,... Els textos han de tenir un registre estàndard i una estructura clara, amb llenguatge acadèmic treballat i d'una durada mitjana baixa. El nivell de comprensió denota un domini mitjà de les eines textuals, lingüístiques i semàntiques (prefixos i sufixos valoratius, substantius, adjectius, verbs, adverbis, S. prep valoratius) i del context (coneixement del tema).

Expectatives de final de primer cicle**CA1. Pertinència**

L'alumne mostra una comprensió pertinent, tant sigui de discursos monologats com dialogats, quan és capaç d'identificar informació específica dels discursos orals rebuts i quan extreu la idea central amb la seva línia principal de desenvolupament temàtic. Alhora, en la comprensió, l'alumne infereix la informació que se sobreentén del discurs i interpreta el text interrelacionant el significat de les diferents parts i integrant-hi la interpretació dels elements paraverbals i no verbals; és a dir, interpretant les diferents parts del text com un conjunt.

CA2. Sentit crític

L'alumne fa una comprensió crítica del text oral quan és capaç d'interpretar el valor funcional dels recursos verbals (lingüístics, textuals i semàntics), paraverbals i no verbals. L'alumne també interpreta i qüestiona amb criteri suficient el contingut del discurs pel que fa a la fiabilitat, la funcionalitat, la forma, etc. Alhora, l'alumne és capaç de fer valoracions personals que li permetin quedar-se o rebutjar, parcialment o totalment, les idees del discurs o establir-hi noves connexions. Aquesta interpretació crítica permet a l'alumne elaborar la seva pròpia interpretació i construir coneixement, pensament i opinió reflexiva, sempre des de l'interès, el respecte i la valoració de les opinions dels altres.

SEGON CICLE

Condicionants de realització

En aquest nivell, la competència de la comprensió oral comporta la capacitat d'identificar la idea central i les idees que s'hi relacionen, d'inferir la perspectiva de l'emissor davant el tema i mantenir una actitud de qüestionament constant que permeti localitzar prejudicis.

Els textos orals poden ser directes o enregistrats i tenen suport d'imatges; per tant, a més del llenguatge verbal i paraverbal, tenen el suport del llenguatge no verbal. Els temes no són familiars i són polèmics per la diversitat de perspectives que els envolten i apareixen en el text.

Pel que fa al contextos orals (en expressió o interacció), tenim l'acadèmic, el social i el cultural. Es poden utilitzar els mitjans de comunicació (programes didàctics, reportatges, notícies, debats..., sobre temes treballats), la producció cultural (en diferit o en directe), teatre, audiollibres, debats, discussions intel·lectuals,... Els textos han de tenir un registre estàndard amb llenguatge acadèmic especialitzat i una durada mitjana. El nivell de comprensió denota un domini mitjà de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques (pronoms de 1a i 2a persona, fórmules de tractament persona, estructures impersonals, operadors argumentatius, tria de paraules, enunciats a bases de clàusules verbals, gramàtica dinàmica) i del context (coneixement del tema).

Expectatives de final de segon cicle

CA1. Pertinència

L'alumne mostra una comprensió pertinent, tant sigui de discursos monologats com dialogats, quan és capaç d'identificar informació específica i quan extreu la idea central amb la seva línia principal de desenvolupament temàtic. Alhora, en la comprensió, l'alumne infereix la informació que se sobreentén del discurs i interpreta el text interrelacionant el significat de les diferents parts i integrant-hi la interpretació dels elements paraverbals i no verbals; és a dir, interpretant les diferents parts del text com un conjunt.

CA2. Sentit crític

L'alumne mostra una comprensió crítica quan interpreta el valor funcional dels recursos verbals (lingüístics, textuais i semàntics), paraverbals i no verbals del discurs. A través de la interpretació dels recursos propis del llenguatge oral, interpreta i qüestiona críticament els discursos a diferents nivells: fiabilitat, funcionalitat, forma, etc. Aquesta interpretació crítica permet a l'alumne fer una interpretació personal dels discursos de manera que pot construir coneixement i pensament propi, experimentar amb noves idees o establir-hi noves connexions, sempre des de l'interès per la curiositat, el respecte i la valoració de les opinions dels altres.

C2. Produir discursos orals multimodals

La segona competència del programa se centra en la vessant de producció oral. Així, produir discursos orals multimodals suposa que l'emissor té en compte el context de la situació comunicativa i el receptor per adaptar el seu missatge i reajustar-lo quan convingui. Per fer-ho cal una implicació activa en tot el procés comunicatiu, ja sigui des de l'escolta activa; el respecte per les convencions socials de la interacció; la construcció d'un discurs adequat, coherent i cohesionat segons les característiques de la llengua oral, amb el reforç del llenguatge no verbal i dels suports necessaris; la planificació, el reajustament i la reformulació del missatge en cas necessari a partir de la reflexió i el sentit crític; el respecte per l'opinió dels altres, i la construcció de la comunicació des del plurilingüisme i la pluriculturalitat¹¹.

La participació competent en discursos dialogats orals parteix, com s'ha esmentat més amunt, de l'escolta activa, el respecte al torn de paraula i a les opinions dels interlocutors. Les seves intervencions en interacció han de trobar l'adequació i la coherència en aquesta escolta activa, és a dir, en l'adequació als receptors i a les seves intervencions. El discurs ha de mantenir la cohesió i coherència lingüístiques pròpies de la llengua oral. La interacció es val de les tècniques i les habilitats lingüístiques que permeten iniciar, mantenir i acabar la conversa de la manera més apropiada a les diferents situacions comunicatives. La interacció ha de tenir en compte el llenguatge no verbal, tant en la comprensió com en l'expressió, per facilitar i donar sentit a la comunicació.

Quant a la producció de discursos orals monologats, s'han de construir missatges orals adequats a la situació i als receptors. Es construeixen discursos coherents, cohesionats, correctes i amb un lèxic adient, la coherència global dels quals es completa amb l'ús de recursos verbals i no verbals i l'ajuda de diferents suports.

Mediar en una situació comunicativa consisteix a facilitar la comunicació creant les condicions necessàries per a l'èxit comunicatiu i mediant lingüísticament entre interlocutors que s'han trobat algun obstacle en la comprensió o l'expressió, és a dir, reformulant el missatge per fer-lo més comprensible¹².

De la mateixa manera que en la competència 1 (comprensió oral), l'emissor reajusta la seva intervenció tenint en compte diferents aspectes que permetin una comunicació oral reeixida. En la planificació de l'acció comunicativa, l'alumne considera el/s receptor/s dels missatges, tria les idees que vol transmetre i com les vol transmetre, estructura la intervenció i té present l'ús de recursos que contribueixen a reforçar el significat i el sentit del missatge, com ara els recursos audiovisuals, l'ús de les TIC i l'ús intencional de recursos no

¹¹ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 2, "Valorar la diversitat cultural"; 3, "Valorar la democràcia, la justícia, l'equitat, la igualtat i l'Estat de dret"; 4, "Obertura a la diversitat cultural i a altres creences, visions del món i pràctiques"; 5, "Respecte"; 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 13, "Empatia"; 14, "Flexibilitat i adaptabilitat"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües"; 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació" i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

¹² Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües"; 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació" i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

verbals.¹³ Al llarg de tot el procés, reajusta l'acció adaptant-la a les necessitats comunicatives per assegurar-ne l'èxit i, al final, avalua el resultat de la comunicació per fer-ne les transferències necessàries per resoldre situacions comunicatives futures.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES DE LA C2

Pel que fa a la producció oral, ja sigui en discursos dialogats com monologats, és important conscienciar els alumnes del seu rol actiu en la comunicació, de la importància de mostrar una actitud crítica però tolerant envers els interlocutors i de reflexionar sobre els processos que executa¹⁴. Per això cal consensuar les convencions i les normes que s'empraran tant en les exposicions monològals i interaccions formals preparades, com en les altres situacions de parla espontània, ja sigui en interacció o en discurs, tant en les interaccions entre alumnes com entre alumnes i professors. Aquests consensos són bàsics per dur a terme amb èxit les diverses tasques comunicatives: arribar a acords, preguntar o resoldre dubtes, fer explicacions, participar en debats, etc.

D'altra banda, cal fomentar la participació de tots els alumnes en la pràctica de l'oralitat amb llengua catalana a l'aula. Tots els alumnes han de poder participar oralment a l'aula, sense por a utilitzar de manera errònia una construcció o no conèixer una paraula. L'error és la base de l'aprenentatge de les llengües, i l'aprenentatge només es duu a terme amb la pràctica. D'aquí la importància de la mediació, que la pot fer tant un company com el professor. No passa res si un alumne diu una paraula o utilitza una construcció en qualsevol altra llengua, si això s'utilitza per ensenyar i per aprendre. És convenient tenir en compte que l'objectiu fonamental de l'àrea de llengua i literatura catalanes és facilitar les eines i promocionar la competència necessària perquè l'alumnat sigui capaç de comunicar-se de manera efectiva en situacions i contextos diversos que augmentin gradualment en complexitat¹⁵.

Com a recomanació general, en el primer cicle de segona ensenyança caldria garantir la consolidació de les destreses d'expressió oral adquirides a primera ensenyança per garantir que l'alumnat és capaç d'interactuar i comunicar-se en situacions diverses tant de la vida quotidiana com de l'àmbit acadèmic (això pot incloure els intercanvis d'informació, la transmissió d'idees de forma clara i entenedora, l'ús d'un vocabulari senzill però adequat al context i al tipus de situació comunicativa, l'expressió d'opinions, etc.).

Per això, es promouran situacions i contextos comunicatius en què l'alumnat pugui interactuar i expressar-se en llengua catalana atenent funcions i propòsits comunicatius reals i concrets, que siguin significatius i que tinguin interès per als estudiants¹⁶. La complexitat d'aquestes interaccions podrà anar augmentant, sota el guiatge i l'orientació dels docents a l'inici, per anar afavorint el pas a activitats més independents de l'alumnat en les que hagin de posar en pràctica estratègies comunicatives més avançades.

Finalment, tenint en compte la dificultat que aquesta competència genera sovint en els estudiants de segona ensenyança, es promourà la creació d'entorns d'aprenentatge motivadors, que facilitin un bon clima d'aula i

¹³ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües"; 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació" i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

¹⁴ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 16, "Habilitats de cooperació"; 17, "Habilitats de resolució de conflictes"; i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

¹⁵ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 5, "Respecte"; 8, "Autoeficàcia"; 9, "Tolerància envers l'ambigüitat"; 13, "Empatia"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües"; 18, "Coneixement i comprensió crítica d'un mateix" i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

¹⁶ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 14, "Flexibilitat i adaptabilitat"; i 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües".

fomentin la participació. Així mateix, es tindran en compte les característiques particulars de l'alumnat a l'hora de planificar i dissenyar activitats d'aula, que hauran de ser variades i estar adaptades a la diversitat del grup i a les seves motivacions, necessitats i interessos diversos.

Criteris d'avaluació de la C2

CA1. Adequació

L'adequació en la producció oral és la qualitat que suposa l'ajustament del discurs a les demandes del context i a la situació comunicativa. Dels elements del context, el més rellevant en la competència oral és l'audiència, i el parlant s'hi ha d'adequar sempre. Així, l'alumne adaptarà la quantitat d'informació nova als coneixements previs del receptor o receptors i també adequarà la varietat lingüística emprada, no solament a l'auditori sinó al tema discutit i al grau de formalitat segons el context o àmbit d'ús; cada camp de coneixement té els seu vocabulari específic. L'alumne emprarà adequadament diferents tècniques per mantenir una interacció (emissor/receptor o interlocutor) fluïda; per tant usará exemples, analogies i/o anècdotes per esponjar el discurs i emprarà elements de suport per fixar l'atenció dels receptors. També emprarà adequadament les tècniques de la conversa.

Com a part de l'adequació al context també apareixen les regulacions de l'estil, que es corresponen a cada gènere i a cada parlant. Uns gèneres demanen claredat, precisió i concisió, mentre que uns altres cultiven la varietat, l'expressivitat i la creativitat. Els estils recolzen en els recursos i els procediments (metàfora, metonímia, ironia, paral·lelisme, etc.) que la retòrica els posa a l'abast.

Finalment, l'adequació també suposa l'ús adient dels recursos no verbals o multimodals visuals (posició corporal, gestualitat, expressió facial, mirada).

CA2. Coherència

El discurs oral, també com l'escrit, ha d'estar dotat necessàriament d'un sentit global i d'una estructura de contingut que respongui a l'objectiu que l'emissor s'ha fixat per a la comunicació. Les estructures responen al contingut propi de cada discurs, alhora que reflecteixen les convencions dels tipus de text i dels gèneres, dotats d'estructures arquetípiques, principalment narratives, expositives i argumentatives.

Respecte de l'escriptura, l'estructura del discurs oral permet menys variacions perquè la llengua oral, llevat que sigui enregistrada, implica la producció i la recepció en temps real, de manera que tant l'orador com l'audiència estan compromesos en una multiplicitat de tasques simultànies que han de ser guiades per esquemes senzills, per no veure's abocat a una sobrecàrrega cognitiva i, per tant, a la manca de processament cognitiu i, en definitiva, de comunicació.

CA3. Cohesió

La cohesió del discurs oral informal i la de l'escrit són en part diferents. L'escrit recolza molt més en una sintaxi regular, mentre que l'oral es permet més enunciats aproximatius. A mesura, però, que el discurs oral es fa més formal i més especialitzat, la sintaxi s'acosta més a la de l'escriptura -sense arribar-hi mai del tot.

La cohesió dels discursos orals implica, doncs, que les parts dels discursos que es produeixen han d'estar ben relacionades i connectades entre si. Un discurs oral cohesionat incorpora l'ús de connectors formals organitzadors del discurs (en primer lloc, en segon lloc, finalment, en conclusió, d'una banda, de l'altra...), però també usa les marques paraverbals (entonació, èmfasi, pausa, velocitat, ritme) com a element cohesius per tal de donar forma al discurs.

CA4. Correcció

La correcció lèxica i morfològica és molt important en l'oralitat, perquè dona o treu prestigi -i, per tant, crèdit- a l'orador. L'oralitat informal és l'espai privilegiat de la variació geogràfica i social, que es redueix en el discurs oral formal, el qual tendeix a l'adopció de la varietat estàndard en alguna de les diverses modalitats que presenta en llengua.

La correcció és qualitat dels discursos orals que implica l'ús correcte de les normes d'ús a les unitats menors que estructuren les oracions a nivell de lèxic, morfologia i sintaxi, atent a la situació comunicativa. A més, la correcció en l'oralitat demana una articulació i una correcció fonètica, i uns usos entonatius típics, relacionats amb les zones geogràfiques i amb gèneres orals determinats (p. ex., parlar com una presentadora de televisió, com un professor, com una política, etc.).

Expectatives de final de cicle de la C2

ESCOLES CONGREGACIONALS

PRIMER CICLE

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció oral comporta la capacitat de qüestionament de la situació tractada, amb la definició clara del tema i la construcció lògica de la seva línia de desenvolupament, així com la integració de les perspectives dels seus interlocutors i les perspectives i posicionaments més destacats que es desprenen de la situació real que fa de referent al tema; perspectives i posicionaments que haurà inferit i passat pel sedàs del qüestionament i la construcció creativa del propi discurs. Així doncs, els textos orals emesos han de tenir un desenvolupament coherent i crític de les idees.

Els temes no són els habituals que produeixen a l'aula però els alumnes n'han de tenir prou coneixements per poder desenvolupar-los amb l'exigència demanada. Pel que fa als contextos orals (en expressió o interacció), hi ha l'acadèmic, el social i el cultural. De manera que es poden tractar des de diversos gèneres (debat, discussió intel·lectual, grup de discussió, exposicions, etc.) temes del camp conceptual de les matèries pròpies del seu nivell acadèmic; aprofitar els gèneres propis dels mitjans de comunicació o les xarxes socials (participacions en programes de ràdio, youtubers i d'altres produccions audiovisuals, etc.) per tractar temes de l'actualitat social i de les produccions culturals en general i en especial literàries orals (teatre, recitació, monòlegs, participació en clubs literaris, etc.) per tractar temes de reflexió sobre diferents aspectes de la vida i la seva interpretació plural i intercultural.

Els textos han de tenir un registre estàndard amb llenguatge acadèmic especialitzat. El nivell d'expressió (més o menys sostinguda en el temps: expressió monològica, intervenció en interacció i digressió en interacció)

denota un domini mitjà-alt de les eines verbals, ja siguin textuals, lingüístiques o semàntiques, com els connectors, el lèxic contrastiu, els pronoms de 1a i 2a persona, les fórmules de tractament personal, les estructures impersonals, els operadors argumentatius, la modalitat oracional, la tria de paraules, la recollida de la veu del receptor o receptors, etc.; del context, amb el coneixement del tema i dels gèneres textuais principalment dialògics; paraverbals, és a dir, vocalització, correcció fonètica, velocitat, to, ritme, volum, i no verbals, és a dir, gestos, expressions, mirada o actitud corporal.

Expectatives de final de primer cicle

CA1. Adequació

L'alumne produeix un discurs oral adequat quan assegura la transmissió del missatge, adequant el seu discurs al context i a la situació comunicativa. En conseqüència, tria el grau de formalitat, la densitat de la informació, les seqüències textuais i les varietats lingüístiques que li calguin. L'alumne pot fer un ús correcte de l'estàndard en les situacions formals i alhora pot emprar un registre familiar amb les variants geolingüístiques pròpies d'Andorra força ampli en situacions no formals o en la creació literària. A més, fa ús d'exemples, analogies i/o anècdotes per esponjar el discurs; fixa l'atenció del públic ajudant-se d'elements de suport al discurs com, entre altres, les TIC, objectes i performances; empra adequadament els recursos no verbals (gestos, expressions, mirada, actitud corporal); empra fórmules complexes i diverses per (iniciar, mantenir i tancar) la comunicació; manté la interacció apropiadament (reprèn, sintetitza, amplia, ...) i afavoreix la interacció dels seus interlocutors.

CA2. Coherència

L'alumne produeix un discurs oral coherent, tant si és en discursos dialogats com en discursos monologats, quan estructura el seu discurs de manera coherent (intenció global) i quan connecta les idees de manera lògica per assegurar la progressió temàtica (sense contradiccions). En la interacció, l'interlocutor és coherent quan integra, en el seu propi discurs, les intervencions dels altres (acceptant-ne les idees, refutant-les, sintetitzant-les, ampliant-les, establint-hi connexions originals, etc.) i així en aquesta construcció plural del discurs assegura la connectivitat lògica de les idees.

CA3 Cohesió

L'alumne és capaç d'emprar els connectors discursius més habituals per tal de mantenir relacionades i connectades entre sí les diferents parts del discurs. L'alumne fa un bon ús dels recursos paraverbals (vocalització, velocitat, volum, to, ritme, entonació) com a elements de cohesió del seu discurs. En la lectura en veu alta fa l'entonació i les pauses necessàries, fent un ús conscient dels signes de puntuació.

CA4 Correcció

L'alumnat produeix textos amb correcció quan aplica en el seu discurs les normes d'ús a les unitats menors que estructuraven les oracions a nivell de lèxic, morfologia i sintaxi. Alhora, és capaç de pronunciar amb claredat articulatòria i correcció fonètica tots els sons del català (consonants sonores, fricatives, africades, vocal neutra, vocals obertes i tancades, etc.).

SEGON CICLE

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció oral comporta la capacitat de qüestionament de la situació tractada, amb la definició clara del tema i la construcció lògica de la seva línia de desenvolupament, així com la integració de les perspectives dels seus interlocutors i les perspectives i posicionaments més destacats que es desprenen de la situació real que fa de referent al tema; perspectives i posicionaments que haurà inferit i passat pel sedàs del qüestionament i la construcció creativa del propi discurs. Així doncs, els textos orals emesos han de tenir un desenvolupament coherent i crític de les idees.

Els temes no són els habituals que produeixen a l'aula però els alumnes n'han de tenir prou coneixements per poder desenvolupar-los amb l'exigència demanada. Pel que fa als contextos orals (en expressió o interacció), hi ha l'acadèmic, el social i el cultural. De manera que es poden tractar des de diversos gèneres (debat, discussió intel·lectual, grup de discussió, exposicions,...) temes del camp conceptual de les matèries pròpies del seu nivell acadèmic; aprofitar els gèneres propis dels mitjans de comunicació o les xarxes socials (participacions en programes de ràdio, youtubers i d'altres produccions audiovisuals, etc.) per tractar temes de l'actualitat social i de les produccions culturals en general i en especial literàries orals (teatre, recitació, monòlegs, participació en clubs literaris, etc.) per tractar temes de reflexió sobre diferents aspectes de la vida i la seva interpretació plural i intercultural.

Els textos han de tenir un registre estàndard amb llenguatge acadèmic especialitzat. El nivell d'expressió (més o menys sostinguda en el temps: expressió monològica, intervenció en interacció i digressió en interacció) denota un domini mitjà-alt de les eines verbals, ja siguin textuals, lingüístiques o semàntiques, com els connectors, el lèxic contrastiu, els pronoms de 1a i 2a persona, les fórmules de tractament personal, les estructures impersonals, els operadors argumentatius, la modalitat oracional, la tria de paraules, la recollida de la veu del receptor o receptors, etc.; del context, amb el coneixement del tema i dels gèneres textuals principalment dialògics; paraverbals, és a dir, vocalització, correcció fonètica, velocitat, to, ritme o volum, i no verbals, és a dir, gestos, expressions, mirada o actitud corporal.

Expectatives de final de segon cicle

CA1. Adequació

L'alumne produeix un discurs oral adequat quan assegura la transmissió del missatge, adequant el seu discurs al context i a la situació comunicativa. En conseqüència, tria el grau de formalitat, la densitat de la informació, les seqüències textuals i les varietats lingüístiques que li calguin. L'alumne pot fer un ús fluid de l'estàndard en les situacions formals i alhora pot emprar un registre familiar amb les variants geolingüístiques pròpies d'Andorra força ric en situacions no formals o en la creació literària. A més, fa ús d'exemples, analogies i/o anècdotes per esponjar el discurs; fixa l'atenció del públic ajudant-se d'elements de suport al discurs com, entre altres, les TIC, objectes i performances; empra amb destresa els recursos no verbals (gestos, expressions, mirada, actitud corporal); empra fórmules complexes i diverses per (iniciar, mantenir i tancar) la comunicació; manté la interacció apropiadament (reprèn, sintetitza, amplia, ...) i afavoreix la interacció dels seus interlocutors.

CA2. Coherència

L'alumne produeix un discurs coherent, tant si és en discursos dialogats com en discursos monològats, quan estructura el seu discurs amb un desenvolupament aprofundit i crític de les idees (sentit global) i quan connecta les idees de manera lògica per assegurar la progressió temàtica (sense contradiccions). En la interacció, l'interlocutor és coherent quan integra, en el seu propi discurs, les intervencions dels altres (acceptant-ne les idees, refutant-les, sintetitzant-les, ampliant-les, establint-hi connexions originals ...) i així en aquesta construcció plural del discurs assegura la connectivitat lògica de les idees.

CA3 Cohesió

L'alumne és capaç d'emprar els connectors discursius necessaris per mantenir relacionades i connectades entre sí les diferents parts del discurs. L'alumne fa un bon ús dels recursos paraverbals (vocalització, velocitat, volum, to, ritme, entonació) com a elements de cohesió del seu discurs. En la lectura en veu alta fa l'entonació i les pauses necessàries, fent un ús conscient dels signes de puntuació.

CA4 Correcció

L'alumnat produeix textos amb correcció quan aplica en el seu discurs les normes d'ús a les unitats menors que estructurin les oracions a nivell de lèxic, morfologia i sintaxi. Alhora, és capaç de pronunciar amb claredat articulatòria i correcció fonètica tots els sons del català (consonants sonores, fricatives, africades, vocal neutra, vocals obertes i tancades, etc.).

ESCOLES FRANCESA I ESPANYOLA**PRIMER CICLE****Condicionants de realització**

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció oral comporta la capacitat de la descripció de la situació tractada, la definició clara del tema i la construcció lògica de la seva línia de desenvolupament, construïda a partir del qüestionament d'altres línies de desenvolupament tractades. Els textos orals emesos han de tenir un desenvolupament coherent, i crític de les idees.

Els temes no són iguals als produïts a l'aula però pertanyen al camp temàtic treballat a l'aula i han de tenir l'oportunitat d'haver-hi reflexionat, per poder desenvolupar-los amb l'exigència demanada. Pel que fa als contextos orals (en expressió o interacció), tenim l'acadèmic, el social i el cultural. De manera que es poden tractar des de diversos gèneres (assemblees, converses al voltant d'un tema, presentacions,...) temes del camp conceptual de les matèries pròpies del seu nivell acadèmic; aprofitar els gèneres propis dels mitjans de comunicació o les xarxes socials (youtubes i altres produccions audiovisuals) per tractar temes de l'actualitat social i de les produccions culturals en general i en especial literàries orals (petites dramatitzacions, recitat d'un poema, petites narracions, participació en clubs de lectura, ...) per tractar temes de reflexió sobre diferents aspectes de la vida i la seva interpretació intercultural.

Els textos han de tenir un registre estàndard, amb el llenguatge acadèmic treballat. El nivell de producció denota un domini mitjà baix de les eines verbals, ja siguin textuals, lingüístiques o semàntiques, com els pronoms de 1a i 2a persona, les fórmules de tractament personal, la tria de paraules, la relació d'aquestes i la construcció de clàusules verbals, etc.; del context, amb el coneixement del tema; paraverbals, és a dir, vocalització, correcció fonètica, velocitat, to, ritme, volum, i no verbals, gestos, expressions, mirada, actitud corporal.

Expectatives de final de primer cicle**CA1. Adequació**

L'alumne produeix un discurs oral adequat quan assegura la transmissió del missatge, adequant el seu discurs al context i a la situació comunicativa. En conseqüència, tria el grau de formalitat, la densitat de la informació, les seqüències textuals i les varietats lingüístiques que li calguin. L'alumne pot fer un ús correcte de l'estàndard en les situacions formals i alhora pot emprar un registre familiar amb les variants geolingüístiques pròpies d'Andorra força ampli en situacions no formals o en la creació literària. A més, fa ús d'exemples, analogies i/o anècdotes per esponjar el discurs; fixa l'atenció del públic ajudant-se d'elements

de suport al discurs com, entre altres, les TIC, objectes i performances; empra adequadament els recursos no verbals (gestos, expressions, mirada, actitud corporal); empra fórmules complexes i diverses per (iniciar, mantenir i tancar) la comunicació; manté la interacció apropiadament (reprèn, sintetitza, amplia, ...) i afavoreix la interacció dels seus interlocutors.

CA2. Coherència

L'alumne produeix un discurs oral coherent, tant si és en discursos dialogats com en discursos monologats, quan estructura el seu discurs de manera coherent (intenció global) i quan connecta les idees de manera lògica per assegurar la progressió temàtica (sense contradiccions). En la interacció, l'interlocutor és coherent quan integra, en el seu propi discurs, les intervencions dels altres (acceptant-ne les idees, refutant-les, sintetitzant-les, ampliant-les, establint-hi connexions originals, etc.) i així en aquesta construcció plural del discurs assegura la connectivitat lògica de les idees.

CA3 Cohesió

L'alumne és capaç d'emprar els connectors discursius més habituals treballats a l'aula per tal de mantenir relacionades i connectades entre sí les diferents parts del discurs. L'alumne fa un bon ús dels recursos paraverbals (vocalització, velocitat, volum, to, ritme, entonació) com a elements de cohesió del seu discurs. En la lectura en veu alta fa l'entonació i les pauses necessàries, fent un ús conscient dels signes de puntuació.

CA4 Correcció

L'alumnat produeix textos amb correcció quan aplica en el seu discurs les normes d'ús a les unitats menors que estructuren les oracions a nivell de lèxic, morfologia i sintaxi. Alhora, és capaç de pronunciar amb claredat articulatòria i correcció fonètica tots els sons del català (consonants sonores, fricatives, africades, vocal neutra, vocals obertes i tancades, etc.).

SEGON CICLE

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció oral comporta la capacitat de la descripció de la situació tractada, la definició clara del tema i la construcció lògica de la seva línia de desenvolupament, construïda a partir del qüestionament de la situació, de les perspectives i posicionaments més importants que es plantegen davant la situació real, les perspectives dels interlocutors i la pròpia perspectiva. Els textos orals emesos han de tenir un desenvolupament coherent, i crític de les idees.

Els temes no són iguals als produïts a l'aula però han de tenir prou coneixements del camp temàtic i l'oportunitat d'haver-hi reflexionat, per poder desenvolupar-los amb l'exigència demanada. Pel que fa al contextos orals (en expressió o interacció), tenim l'acadèmic, el social i el cultural. De manera que es poden tractar des de diversos gèneres (debat, grup de discussió, exposicions,...) temes del camp conceptual de les matèries pròpies del seu nivell acadèmic; aprofitar els gèneres propis dels mitjans de comunicació o les xarxes socials (programes de ràdio, youtubes i d'altres produccions audiovisuals...) per tractar temes de l'actualitat social i de les produccions culturals en general i en especial literàries orals (esquetxos, petites dramatitzacions, participació en clubs literaris, ...) per tractar temes de reflexió sobre diferents aspectes de la vida i la seva interpretació plural i intercultural.

Els textos han de tenir un registre estàndard amb llenguatge acadèmic especialitzat. El nivell de producció denota un domini mitjà de les eines verbals, ja siguin textuals, lingüístiques o semàntiques, com els connectors, el lèxic contrastiu, els pronoms de 1a i 2a persona, les fórmules de tractament personal, els operadors argumentatius, la modalitat oracional, la tria de paraules, la recollida de la veu del receptor o receptors; del context, amb el coneixement del tema; paraverbals, és a dir, vocalització, correcció fonètica, velocitat, to, ritme, volum, i no verbals, gestos, expressions, mirada, actitud corporal...

Expectatives de final de segon cicle**CA1. Adequació**

L'alumne produeix un discurs oral adequat quan assegura la transmissió del missatge, adequant el seu discurs al context i a la situació comunicativa. En conseqüència, tria el grau de formalitat, la densitat de la informació, les seqüències textuais i les varietats lingüístiques que li calguin. L'alumne pot fer un ús correcte de l'estàndard en les situacions formals i alhora pot emprar un registre familiar amb les variants geolingüístiques pròpies d'Andorra força ampli en situacions no formals o en la creació literària. A més, fa ús d'exemples, analogies i/o anècdotes per esponjar el discurs; fixa l'atenció del públic ajudant-se d'elements de suport al discurs com, entre altres, les TIC, objectes i performances; empra adequadament els recursos no verbals (gestos, expressions, mirada, actitud corporal); empra fórmules complexes i diverses per (iniciar, mantenir i tancar) la comunicació; manté la interacció apropiadament (reprèn, sintetitza, amplia, ...) i afavoreix la interacció dels seus interlocutors.

CA2. Coherència

L'alumne produeix un discurs oral coherent, tant si és en discursos dialogats com en discursos monologats, quan estructura el seu discurs de manera coherent (intenció global) i quan connecta les idees de manera lògica per assegurar la progressió temàtica (sense contradiccions). En la interacció, l'interlocutor és coherent quan integra, en el seu propi discurs, les intervencions dels altres (acceptant-ne les idees, refutant-les, sintetitzant-les, ampliant-les, establint-hi connexions originals, etc.) i així en aquesta construcció plural del discurs assegura la connectivitat lògica de les idees.

CA3 Cohesió

L'alumne és capaç d'emprar els connectors discursius més habituals per tal de mantenir relacionades i connectades entre sí les diferents parts del discurs. L'alumne fa un bon ús dels recursos paraverbals (vocalització, velocitat, volum, to, ritme, entonació) com a elements de cohesió del seu discurs. En la lectura en veu alta fa l'entonació i les pauses necessàries, fent un ús conscient dels signes de puntuació.

CA4 Correcció

L'alumnat produeix textos amb correcció quan aplica en el seu discurs les normes d'ús a les unitats menors que estructuren les oracions a nivell de lèxic, morfologia i sintaxi. Alhora, és capaç de pronunciar amb claredat articulatòria i correcció fonètica tots els sons del català (consonants sonores, fricatives, africades, vocal neutra, vocals obertes i tancades, etc.).

C3. Comprendre discursos escrits multimodals

El desenvolupament de les competències escrites és fonamental per garantir que els alumnes de segona ensenyança puguin interactuar utilitzant una diversitat de documents en diversos formats i amb registres variats. En aquesta competència de recepció escrita, l'alumnat ha de ser capaç de comprendre discursos escrits multimodals diversos, adaptats al seu nivell.

Comprendre discursos escrits multimodals és un procés sostingut i regulat gràcies a la reflexió sobre el mateix procés. Parteix d'una planificació, atenent la intenció de la lectura, la tasca que s'ha de dur a terme i els coneixements previs sobre elements del discurs i tema, i continua amb la regulació del desenvolupament de la construcció de sentit tenint en compte els objectius fixats. La construcció del sentit es fa tant a partir de la comprensió literal com de la interpretació inferencial i crítica. Com que la lectura ofereix la comprensió de models que serviran per a la producció escrita, també es té en compte l'anàlisi de la configuració dels diferents gèneres discursius¹⁷.

La comprensió lectora sempre té una intenció específica i sol respondre a una tasca. S'ha de tenir en compte els objectius de la lectura a l'hora de planificar-la i escollir l'estratègia que cal seguir per obtenir la informació necessària. L'alumne ha de planificar la lectura atenent la tasca i el temps que necessita, de la mateixa manera que l'ha d'anar reajustant al llarg del seu desenvolupament tenint en compte com avança la interpretació del text i l'assoliment de la tasca que ha de desenvolupar. Com en tota competència lingüística, hi ha d'haver transferències d'estratègies i coneixements entre les diverses llengües amb què l'alumne està en contacte. Transferència que també es farà, un cop avaluats els resultats, d'una situació lectora a altres de noves, amb les adaptacions pertinents¹⁸.

En el procés lector, l'alumne construeix el significat, representació del significat literal, i integra i genera inferències, en una interpretació del text, regulant el procés a partir de la reflexió. A més a més, l'alumne ha d'arribar a una lectura crítica del text en què es posa en relació la contextualització del text amb la identificació del punt de vista de l'autor, la intenció i la funció del text, és a dir, el reconeixement de com s'insereix aquest text en la realitat. D'aquesta manera, l'alumnat podrà comprendre la veritable funció comunicativa de cada text escrit mitjançant la distinció dels diferents tipus de comprensió: literal, inferencial, crítica i creativa¹⁹.

¹⁷ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües"; 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació" i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

¹⁸ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües" i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

¹⁹ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 2, "Valorar la diversitat cultural"; 4, "Obertura a la diversitat cultural i a altres creences, visions del món i pràctiques"; 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític";

25 | Programa de llengua catalana

En la tria d'estratègies lectores i en les anticipacions també tindrà un paper important el reconeixement del gènere textual i les seves característiques, així com el coneixement que l'alumne tingui de la realitat tractada. En aquest sentit, és especialment rellevant el paper de les noves tecnologies i els textos multimodals per l'ús social actual que se'n fa en tots els àmbits comunicatius. A més de treballar amb diferents tipus i registres textuais, l'anàlisi de la configuració dels textos escrits també contribuirà a explorar l'ús de les convencions socials més habituals en els diferents intercanvis escrits. Com que la lectura ofereix la comprensió dels models que serveixen per a la producció escrita –de fet, les dos competències del text escrit, recepció i producció, es retroalimenten–, l'alumne pot analitzar les característiques dels gèneres textuais que llegeix i que més tard reproduirà en escriure.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES DE LA C3

En un enfocament competencial, la comprensió de discursos escrits multimodals s'ha d'integrar en tasques que li donin una finalitat clara i definida per tal que adquireixi rellevància. No es tracta només de proporcionar als alumnes textos que els serveixin de model per a l'escriptura, sinó que s'han de dissenyar projectes o tasques en què els alumnes puguin escollir els textos que els siguin més adients per donar resposta a una situació complexa, treure'n la informació adient i utilitzar-la per elaborar un text multimodal que respongui a una situació comunicativa real o versemblant.

Per tal que l'alumne sàpiga com llegir i comprendre aquests textos, el professorat ha de combinar l'ensenyament implícit i explícit de la competència. En el primer cas, l'objectiu de la tasca se centrarà en el contingut del text i la informació que es vol obtenir. En el segon, es buscarà aplicar conscientment una estratègia específica de la competència lectora. Aquí és molt útil l'ús del modelatge en què els professors diuen com desenvolupen pas a pas la seva estratègia lectora, i els alumnes en segueixen el model sense interrompre el diàleg.

Es recomana la utilització guiada i progressiva de les estratègies de lectura per donar suport a la comprensió i anticipar el contingut, proporcionant una contextualització adequada i comprovant els coneixements previs de l'alumnat. Així mateix, per tal d'afavorir la comprensió dels diferents textos cal posar a l'abast de l'alumnat totes les eines i els materials de consulta disponibles, tan físics com digitals, a través de les tecnologies de la informació i la comunicació, i potenciar-ne l'ús sistemàtic.

Per tal d'assegurar l'aprenentatge de la competència lectora cal servir-se de la interacció entre alumnes i entre professors i alumnes per compartir estratègies i interpretacions. També es poden compartir les interpretacions amb activitats de producció oral o escrita, de lectura en veu alta, etc.²⁰

Els textos amb què l'alumne ha de treballar han d'incloure el treball progressiu de diferents registres (textuais) segons el tipus de missatge i la intenció comunicativa. És d'especial rellevància el paper de les noves tecnologies i els textos multimodals, pel seu estatus social actual en tots els àmbits comunicatius. A més, l'anàlisi de la configuració dels textos escrits ha de contribuir, també, a explorar l'ús de les convencions socials més habituals en els diferents intercanvis escrits.

Els textos han de ser tant continus com discontinus. Els temes que s'hi tractin i la informació inclosa ha de tenir també en compte informació que posseeix el lector i la que ha d'ampliar. L'alumne ha de poder interpretar i integrar informació de diversos textos. Els coneixements previs requerits sobre el tema han de

15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües"; 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació" i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món". 10, 11, 12, 15, 16, 19

²⁰ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 9, "Tolerància envers l'ambigüitat"; 10, "Habilitats d'aprenentatge autònom"; 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 12, "Habilitats d'escolta i observació"; 16, "Habilitats de cooperació"; i 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació".

ser rellevants. També s'han de treballar textos de més complexitat i llargària. És important assegurar textos de tots els camps del saber, evidentment, adients per a la seva edat i els coneixements curriculars.

Per acabar, és molt important incentivar l'hàbit lector i que en les lectures implicades hi hagi tant manifestacions literàries com obres de coneixement²¹.

Criteris d'avaluació de la C3

CA1. Pertinència

La pertinència en la comprensió lectora es refereix a la capacitat d'entendre apropiadament el sentit global d'un text així com les idees clau que transmet (principals i secundàries), segons quin sigui l'objectiu de lectura.

També comporta la interpretació dels aspectes més aproximatius, subjectius i emotius dels textos que no sempre apareixen de manera explícita. Inclou la lectura entre línies, les deduccions, la inferència d'informació, el coneixement del context, així com els coneixements previs del lector, d'acord amb les experiències individuals acumulades, amb les relacions interpersonals i amb el pòsit cultural de la comunitat.

Hi ha diverses formes d'avaluar si l'alumne llegeix i comprèn amb pertinència, que poden incloure elaborar síntesis o resums, redactar textos a partir de lectures, comparar i contrastar informacions o participar en discussions sobre el que s'ha llegit, entre d'altres.

CA2. Sentit crític

La comprensió escrita és crítica quan analitza i valora amb una mirada curiosa, crítica i personal la forma, el contingut i la intencionalitat del text. Requereix d'una lectura i comprensió crítica i reflexiva, que és la que permet fixar-se en els aspectes formals del text, avaluar-ne la rellevància i contrastar la informació que aporta amb altra informació o amb la pròpia experiència.

Implica reconèixer el grau de subjectivitat del text, la perspectiva que adopta l'autor, l'anàlisi dels elements verbals (lingüístics, textuais i semàntics), però també el qüestionament de les diferents perspectives i posicionaments que es desprenen del text. Es tracta de que l'alumne faci les seves pròpies valoracions i sigui capaç de quedar-se, rebutjar o establir noves connexions entre les idees i informacions extretes de la lectura, per tal d'elaborar la pròpia interpretació i construir coneixement, pensament, opinió i acció reflexiva.

²¹ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 2, "Valorar la diversitat cultural"; 4, "Obertura a la diversitat cultural i a altres creences, visions del món i pràctiques"; 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; i 13, "Empatia".

Expectatives de final de cicle de la C3

ESCOLES CONGREGACIONALS

PRIMER CICLE

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la comprensió lectora comporta la capacitat de comparar, contrastar, completar, analitzar, fer deduccions, integrar, sintetitzar i valorar críticament i creativament un conjunt de textos que giren al voltant d'un tema. Pel que fa a les valoracions crítica i creativa, entenem que l'alumne no solament identifica i qüestiona les perspectives dels textos, sinó que les compara i contrasta entre si i amb la seva pròpia perspectiva del tema i, per tant, inicia un procés de comprensió creativa en què qüestiona, reforça i modifica el propi coneixement o pensament sobre el tema. El pes recau, sobretot, en la comparació, el contrast, la síntesi i la valoració crítica i creativa de la informació a partir de coneixements específics.

El contingut no és igual al que està habituat l'alumne i hi poden aparèixer conceptes contraris als esperats; això sí, sempre emmarcat en coneixements previs. En aquest nivell és molt important completar la coherència del sentit d'un text amb la interpretació contrastada de tots els sistemes semiòtics que el conformen. I també, el desenvolupament de la valoració crítica, amb especial atenció a la literacitat internauta. La densitat de la informació que cal extreure dels textos és mitjana-alta; és a dir, hi ha força informació nova però que es manté ben lligada al coneixement extralingüístic que l'alumne posseeix del tema i del món atenent el seu nivell acadèmic. L'alumne comprèn el text en la seva globalitat i en el seu detall i fa inferències complexes, ja sigui dins d'un paràgraf, en tot el text o en comparació amb els altres textos.

I pel que fa a la varietat contextual, i per tal de concretar-la, podem classificar les situacions de lectura entre la lectura acadèmica, la social i la cultural. En aquest punt tenen molta importància els mitjans de comunicació, les xarxes socials i les publicacions de divulgació de les diferents àrees de coneixement. Finalment, també tenim l'entorn de la producció cultural, en què té un paper molt important la literatura contemporània i els textos que es produeixen al voltant de la producció i recepció literària, com participacions en blogs, fòrums, ressenyes, etc. Demana un bon domini de la llengua estàndard, pròpia de l'entorn acadèmic, amb lèxic específic de les matèries. El nivell de comprensió denota un domini mitjà-alt de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques (sentits rectes i figurats, llenguatge connotat, figures retòriques, relacions de significat entre les paraules, la relació de les paraules per la forma, la diferent combinació d'arguments i modificadors oracionals amb els seus papers temàtics (sintaxi-semàntica), els connectors oracionals i textuais, els mecanismes de referència, etc.).

Expectatives de final de primer cicle

CA1. Pertinència

L'alumne comprèn de manera pertinent discursos escrits multimodals (comprenen tant la lectura en paper com en pantalla i els diferents sistemes semiòtics com gràfics, mapes, etc.), quan és capaç d'accedir a la informació explícita que li aporta el text o textos, a la vegada que llegeix entre línies a partir de coneixements lingüístics i extralingüístics.

Així, l'alumne extreu la idea principal o el tema d'un o diversos documents multimodals, localitza informació específica depenent de l'objectiu de la lectura marcat i comprèn les relacions que s'estableixen entre les diferents idees (principals i secundàries) expressades en el text o textos. Si n'hi ha més d'un, l'alumne

contrasta, selecciona, completa i sintetitza informació entre els diversos textos, per tal de dotar de significat les dades obtingudes enllaçant-les amb el problema que s'ha de resoldre. Alhora, la comprensió pertinent suposa que l'alumne infereix o dedueix significat, que extreu del text sencer o dels diversos textos, del coneixement del context (tema, gènere, coneixement del món), de la interpretació dels jocs de paraules, de figures analògiques, de la ironia, de la connotació, etc. A més, l'alumne és capaç de relacionar tota la informació analitzada i la integra per tal de construir el sentit del text com a conjunt -incloent la interpretació dels elements no verbals com gràfics, mapes, imatges, so, etc.- i fer-ne una primera interpretació personal.

CA2. Sentit crític

L'alumne comprèn textos de dificultat mitjana-alta amb sentit crític quan distingeix la subjectivitat i l'objectivitat dels textos i infereix la intenció comunicativa tant a través de la valoració crítica dels recursos lingüístics com pel context (coneixement del tema i del gènere textual). De fet, són els recursos lingüístics, textuais i semàntics els que trasllueixen la perspectiva o posicionament adoptats per l'autor. L'alumne dedueix, doncs, els diferents valors, els posicionaments, les perspectives, els prejudicis i les incoherències que hi ha en el text i infereix també el sentit connotatiu (dobles significats, jocs de paraules, recursos estilístics) de paraules, expressions o imatges assenyalades. L'alumne, per tant, fa una valoració argumentada i raonada dels textos, ja sigui per la seva veracitat, per la seva qualitat informativa o per la seva qualitat formal.

Gràcies al qüestionament dels textos, l'alumne fa les seves valoracions pròpies i manté, rebutja o estableix noves connexions entre les idees o informacions extretes de les lectures; en definitiva, elabora una interpretació creativa pròpia del text o del conjunt de textos amb què demostra coneixement, opinió i reflexió.

SEGON CICLE

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la comprensió lectora comporta la capacitat de comparar, contrastar, completar, analitzar, fer deduccions, integrar, sintetitzar i valorar críticament i creativament un conjunt de textos que giren al voltant d'un tema; amb un pes important de les valoracions crítica i creativa, és a dir, de la lectura rere les línies. Entenem per lectura crítica i creativa la identificació no solament de les perspectives dels diferents textos, sinó la comparació i el contrast entre elles, entre elles i la del lector i entre aquestes, i, finalment, el qüestionament, reforç i modificació del propi coneixement o pensament sobre el tema.

La dificultat dels textos en si és alta. Així, l'alumne es pot trobar amb textos no lineals, amb alta densitat d'eines de navegació o amb la necessitat d'integrar la interpretació de tots els sistemes semiòtics que apareguin (en textos estàtics o dinàmics). La densitat de la informació que cal extreure és alta també, perquè hi ha força informació nova i abstracta (se'n desprenen categories abstractes d'interpretació) i els textos són polèmics (envoltats de moltes perspectives, més enllà del text), això sí, amb ancoratge a coneixements extralingüístics previs.

Pel que fa al contextos lectors, tenim la lectura acadèmica, la social i la cultural. Els textos poden tenir un registre culte amb llenguatge acadèmic especialitzat. En aquest punt tenen molta importància els mitjans de comunicació, les xarxes socials i les publicacions de divulgació de les diferents àrees de coneixement. En l'entorn de la producció cultural té un paper molt important la literatura contemporània i els textos que es produeixen al voltant de la producció i recepció literària, com participacions en blogs, fòrums, ressenyes, etc. Demana un bon domini de la llengua estàndard, pròpia de l'entorn acadèmic, amb lèxic específic de les matèries. El nivell de comprensió denota un domini alt de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques

(modalització, intertextualitat, dixi, mecanismes de referència, connexió, macroestructura, superestructura, progressió temàtica, coneixement dels mecanismes de formació de les paraules per a la deducció de lèxic desconegut, de relacions de significat entre les paraules, connotacions, figures retòriques i tematitzacions, focalitzacions, passives, impersonals i tota mena d'estructures sintàctiques i la seva influència en els matisos del significat, etc.).

Expectatives de final de segon cicle

CA1. Pertinència

L'alumne comprèn discursos multimodals de manera pertinent (comprenen tant la lectura en paper com en pantalla i els diferents sistemes semiòtics com gràfics, mapes, etc.) quan accedeix a la informació explícita que li aporta el text o textos, a la vegada que llegeix entre línies a partir de coneixements lingüístics i extralingüístics.

Així, l'alumne extreu la idea principal o tema d'un o diversos documents multimodals, que poden ser articles, llibres o un conjunt d'hipertextos relacionats entre si. Localitza informació específica en funció de l'objectiu de la lectura -que es marca ell mateix per tal de resoldre la situació plantejada- i comprèn les relacions que s'estableixen entre les diferents idees (principals i secundàries) expressades entre els textos. L'alumne compara, selecciona i sintetitza informació entre els diversos textos, de manera que dota de significat les dades obtingudes enllaçant-les amb el problema complex que s'ha de resoldre.

L'alumne fa una primera interpretació personal del text o conjunt de textos quan infereix o dedueix significat, que extreu del text sencer o dels diversos textos relacionant-los, del coneixement del context (tema, gènere, coneixement del món), de la interpretació dels jocs de paraules, de figures estilístiques, de la ironia, de la connotació, etc. A més, analitza de manera pertinent tota la informació extreta, integrant el significat de cadascuna de les parts de l'estructura i la seva interrelació per construir el sentit del text en la seva complexitat i sumant a aquesta interpretació la dels elements no verbals (gràfics, mapes, imatges, so, etc.).

CA2. Sentit crític

L'alumne demostra una comprensió crítica de discursos multimodals de dificultat-alta, quan distingeix la subjectivitat i l'objectivitat dels textos i infereix la intenció comunicativa. L'alumne fa una interpretació crítica del text quan abstrau les diferents perspectives, els valors, els posicionaments, les ideologies, els prejudicis i les incoherències de l'autor que hi ha en el text. També infereix el sentit connotatiu (dobles significats, jocs de paraules, recursos estilístics) de paraules, expressions o imatges assenyalades. Aquesta interpretació crítica del conjunt de textos inclou les accions de contrast, inducció, deducció, anàlisi, i qüestionament. Així, l'alumne fa una valoració argumentada dels textos, ja sigui per la seva veracitat, per la seva qualitat informativa o per la seva qualitat formal. Finalment, elabora una interpretació crítica i creativa pròpia del text o dels textos amb què demostra coneixement, pensament propi, opinió i reflexió.

ESCOLES FRANCESA I ESPANYOLA

PRIMER CICLE

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la comprensió lectora comporta la capacitat de comparar, contrastar, completar, analitzar, fer deduccions, integrar, sintetitzar i valorar críticament i creativament bateries de textos al voltant d'un tema. Pel que fa a la valoració crítica, entenem que l'alumne, identifica la intenció de l'autor i l'encaix d'aquesta perspectiva dins d'una problemàtica real en què l'alumne reconeix l'existència de diferents posicionaments. I pel que fa a la valoració creativa, adopta la seva pròpia perspectiva sobre el tema a partir del qüestionament de les diferents perspectives, inclosa la seva. El pes recaurà, sobretot, en la comparació, el contrast, la síntesi i la complementació entre els diferents textos.

Els textos són llargs i ben construïts, l'alumne hi trobarà conceptes nous que podrà relacionar amb coneixements previs. Comprendrà la coherència global del text, integrant-hi tots els sistemes semiòtics que el conformen. Accedirà als documents fent bon ús dels marcadors de navegació o dels marcadors textuais i valorarà críticament la font. En aquest nivell, la densitat de la informació que cal extreure dels textos és mitjana; és a dir, hi ha informació nova però es manté ben lligada al coneixement extralingüístic que l'alumne posseeix del tema i del món atenent el seu nivell acadèmic. L'alumne comprèn el text en la seva globalitat i en el seu detall i fa inferències complexes, ja sigui dins d'un paràgraf, en tot el text o en comparació amb els altres textos.

I pel que fa a la varietat contextual, i per tal de concretar, podem classificar les situacions de lectura entre la lectura acadèmica, la social i la cultural; amb especial atenció als mitjans de comunicació, les xarxes socials, les publicacions de no ficció (n'hi ha de destinades a aquesta edat) i les de literatura juvenil. Demana un bon domini de la llengua estàndard, pròpia de l'entorn acadèmic, amb lèxic específic de les matèries. El seu nivell de comprensió denota un domini mitjà de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques (sentits rectes i figurats, figures analògiques, jocs de paraules, relacions de significat entre les paraules, la relació de les paraules per la forma, el reconeixement de les diferents categories de paraules i la seva relació, el reconeixement de les oracions, dels signes de puntuació, dels connectors, dels marcadors textuais,...).

Expectatives de final de primer cicle

CA1. Pertinència

L'alumne comprèn de manera pertinent discursos escrits multimodals (comprenen tant la lectura en paper com en pantalla i els diferents sistemes semiòtics com gràfics, mapes, etc.), quan és capaç d'accedir a la informació explícita que li aporta el text o textos, a la vegada que llegeix entre línies a partir de coneixements lingüístics i extralingüístics.

Així, l'alumne extreu la idea principal o el tema d'un o diversos documents multimodals, localitza informació específica depenent de l'objectiu de la lectura marcat i comprèn les relacions que s'estableixen entre les diferents idees (principals i secundàries) expressades en el text o textos. Si n'hi ha més d'un, l'alumne contrasta, selecciona i completa la informació entre els diversos textos, per tal de dotar de significat les dades obtingudes enllaçant-les amb el problema que s'ha de resoldre. Alhora, la comprensió pertinent suposa que l'alumne infereix o dedueix significat, que extreu del text sencer o dels diversos textos, del coneixement del context (tema, gènere, coneixement del món), de la interpretació dels jocs de paraules, de figures analògiques, de la ironia, de la connotació, etc. A més, l'alumne és capaç de relacionar tota la informació analitzada i la integra per tal de construir el sentit del text com a conjunt -incloent la interpretació dels elements no verbals com gràfics, mapes, imatges, so, etc.- i fer-ne una primera interpretació personal.

CA2. Sentit crític

L'alumne comprèn textos de dificultat mitjana amb sentit crític quan distingeix la subjectivitat i l'objectivitat dels textos i infereix la intenció comunicativa tant a través de la valoració crítica dels recursos lingüístics com pel context (coneixement del tema i del gènere textual). De fet, són els recursos lingüístics, textuais i semàntics els que trasllueixen la perspectiva o posicionament adoptats per l'autor. L'alumne dedueix, doncs, els diferents valors, els posicionaments, les perspectives, els prejudicis i les incoherències que hi ha en el text i infereix també el sentit connotatiu (dobles significats, jocs de paraules, recursos estilístics) de paraules, expressions o imatges assenyalades. L'alumne, per tant, fa una valoració argumentada i raonada dels textos, ja sigui per la seva veracitat, per la seva qualitat informativa o per la seva qualitat formal.

Gràcies al qüestionament dels textos, l'alumne té una comprensió prou profunda i fa les seves valoracions pròpies, quedant-se, rebutjant o establint noves connexions entre les idees o informacions extretes de les lectures; en definitiva, elabora una interpretació personal del text o del conjunt de textos amb què demostra coneixement, opinió i reflexió.

SEGON CICLE

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la comprensió lectora comporta la capacitat de comparar, contrastar, completar, analitzar, fer deduccions, integrar, sintetitzar i valorar críticament i creativament bateries de textos al voltant d'un tema. Pel que fa a la valoració crítica i creativa, entenem que l'alumne no solament identifica i qüestiona les perspectives dels textos, sinó que les compara i contrasta entre elles i amb la seva pròpia perspectiva del tema i, per tant, inicia un procés de comprensió creativa en què qüestiona, reforça i modifica el propi coneixement o pensament sobre el tema. El pes recau, sobretot, en la comparació, el contrast, la síntesi i la valoració crítica i creativa de la informació a partir de coneixements específics.

El contingut no és igual al que està habituat l'alumne i hi poden aparèixer conceptes contraris als esperats; això sí, sempre emmarcat en coneixements previs. En aquest nivell és molt important completar la coherència del sentit d'un text amb la interpretació contrastada de tots els sistemes semiòtics que el conformen. I també, el desenvolupament de la valoració crítica, amb especial atenció a la literacitat internauta. La densitat de la informació que cal extreure dels textos és mitjana alta; és a dir, hi ha força informació nova però que es manté ben lligada al coneixement extralingüístic que l'alumne posseeix del tema i del món atenent el seu nivell acadèmic. L'alumne comprèn el text en la seva globalitat i en el seu detall i fa inferències complexes, ja sigui dins d'un paràgraf, en tot el text o en comparació amb els altres textos.

I pel que fa a la varietat contextual, i per tal de concretar, podem classificar les situacions de lectura entre la lectura acadèmica, la social i la cultural. En aquest punt tenen molta importància els mitjans de comunicació, les xarxes socials i les publicacions de divulgació de les diferents àrees de coneixement. Finalment, també tenim l'entorn de la producció cultural, en què té un paper molt important la literatura contemporània i textos que es produeixen al voltant de la producció i recepció literària, com participacions en blogs, fòrums, ressenyes, etc. Demana un bon domini de la llengua estàndard, pròpia de l'entorn acadèmic, amb lèxic específic de les matèries. El nivell de comprensió denota un domini mitjà alt de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques (sentits rectes i figurats, llenguatge connotat, figures retòriques, relacions de significat entre les paraules, la relació de les paraules per la forma, la diferent combinació d'arguments i modificadors oracionals amb els seus papers temàtics (sintaxi-semàntica), els connectors oracionals i textuais, els mecanismes de referència, ...).

Expectatives de final de segon cicle**CA1. Pertinència**

L'alumne comprèn de manera pertinent discursos escrits multimodals (comprenen tant la lectura en paper com en pantalla i els diferents sistemes semiòtics com gràfics, mapes, etc.), quan és capaç d'accedir a la informació explícita que li aporta el text o textos, a la vegada que llegeix entre línies a partir de coneixements lingüístics i extralingüístics.

Així, l'alumne extreu la idea principal o el tema d'un o diversos documents multimodals, localitza informació específica depenent de l'objectiu de la lectura marcat i comprèn les relacions que s'estableixen entre les diferents idees (principals i secundàries) expressades en el text o textos. Si n'hi ha més d'un, l'alumne contrasta, selecciona i sintetitza informació entre els diversos textos, per tal de dotar de significat les dades obtingudes enllaçant-les amb el problema que s'ha de resoldre. Alhora, la comprensió pertinent suposa que l'alumne infereix o dedueix significat, que extreu del text sencer o dels diversos textos, del coneixement del context (tema, gènere, coneixement del món), de la interpretació dels jocs de paraules, de figures analògiques, de la ironia, de la connotació, etc. A més, l'alumne és capaç de relacionar tota la informació analitzada i la integra per tal de construir el sentit del text com a conjunt -incloent la interpretació dels elements no verbals com gràfics, mapes, imatges, so, etc.- i fer-ne una primera interpretació personal.

CA2. Sentit crític

L'alumne comprèn textos de dificultat mitjana-alta amb sentit crític quan distingeix la subjectivitat i l'objectivitat dels textos i infereix la intenció comunicativa tant a través de la valoració crítica dels recursos lingüístics com pel context (coneixement del tema i del gènere textual). De fet, són els recursos lingüístics, textuals i semàntics els que trasllueixen la perspectiva o posicionament adoptats per l'autor. L'alumne dedueix, doncs, els diferents valors, els posicionaments, les perspectives, els prejudicis i les incoherències que hi ha en el text i infereix també el sentit connotatiu (dobles significats, jocs de paraules, recursos estilístics) de paraules, expressions o imatges assenyalades. L'alumne, per tant, fa una valoració argumentada i raonada dels textos, ja sigui per la seva veracitat, per la seva qualitat informativa o per la seva qualitat formal.

Gràcies al qüestionament dels textos, l'alumne fa les seves valoracions pròpies i manté, rebutja o estableix noves connexions entre les idees o informacions extretes de les lectures; en definitiva, elabora una interpretació creativa pròpia del text o del conjunt de textos amb què demostra coneixement, opinió i reflexió.

C4. Produir discursos escrits multimodals

Construir textos escrits multimodals variats assegurant-ne l'adequació, la coherència, la cohesió i la correcció

C4. Produir discursos escrits multimodals

Reajustar el procés d'escriptura a través de la planificació, la reflexió, la revisió i la transferència

El desenvolupament de la competència de producció escrita en un context plurilingüe i intercultural suposa aprendre a planificar textos multimodals que responguin a la situació comunicativa, a construir-los de manera coherent i cohesionada i a revisar-los tenint en compte tots els llenguatges emprats en la seva construcció.

Produir discursos escrits demana reflexionar al llarg de tot el procés d'elaboració del text per anar reajustant la producció i aconseguir, així, una comunicació escrita reeixida. Dins d'aquesta reflexió, comencem amb la planificació de l'escriptura. La planificació demana tenir en compte la situació comunicativa (receptors, missatge i finalitat de la comunicació), les convencions discursives del gènere textual i els diferents llenguatges que s'hi volen emprar per tal de poder adequar-hi el text. Comprèn també la cerca i l'elaboració d'informació que constituirà el contingut i la revisió dels models dels gèneres textuais per poder fer ús dels diferents elements que els caracteritzen i els constitueixen²². A més a més, és en el plantejament que cal fixar les pautes de redacció que s'han de seguir (esquemes, esborranys, etc.). Com s'ha esmentat abans, la reflexió i el reajustament es donen al llarg de tot el procés d'escriptura; per tant, durant l'elaboració del text pot ser necessari tornar a la presa de decisions o a la cerca i l'elaboració d'informació o idees per tal de fer els reajustaments necessaris. Finalment, un cop acabada la producció s'ha de fer la revisió que n'assegura la coherència, la cohesió i la correcció gramatical i ortogràfica. Aquesta revisió permet validar el text o millorar-lo per fer-lo més eficaç. Això implica fer ús d'eines que permeten resoldre dubtes lingüístics –diccionaris, gramàtiques, etc.– i processar els textos –correctors automàtics, funció de sinònims, etc. A més a més, la reflexió metacognitiva del procés ha de permetre la transferència de la competència plurilingüe a altres situacions comunicatives posteriors, siguin en la llengua que siguin.

A l'hora d'elaborar textos multimodals, s'han d'anar aplicant les pautes de redacció que s'han marcat en la planificació. S'ha de fixar el tema central al voltant del qual es construeix el text i s'ha de desenvolupar coherentment aquest tema aportant tota la informació que calgui perquè el text tingui un sentit complet. Les noves informacions o idees s'han d'ordenar de manera lògica i el text s'ha d'estructurar en blocs d'informació o paràgrafs. S'ha de passar d'un paràgraf a un altre tenint en compte el progrés de la informació (segons l'ordre triat) i la connexió o relació entre els blocs d'informació. En el desenvolupament del tema, s'han d'evitar els buits d'informació, les repeticions i els conceptes ambigus. La coherència també s'ha de construir amb la progressió semàntica i la interrelació entre els diferents llenguatges que s'utilitzin. A més, el text s'ha de construir atenent la cohesió de les diferents parts que el configuren, tenint en compte els connectors entre les oracions o dins d'aquestes, el manteniment de referents mitjançant l'el·lipsi, els sinònims, la substitució pronominal i l'ús correcte dels signes de puntuació.

²² Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 11, "Habilitats analítiques i de pensament crític"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa i plurilingües"; 19, "Coneixement i comprensió crítica del llenguatge i la comunicació" i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES DE LA C4

La recepció i la producció escrita es potencien mútuament. L'hàbit de la lectura reflexiva millora la producció, i la lectura i l'escriptura estan al servei del creixement personal i acadèmic. L'oralitat l'emprarem per vehicular la reflexió que s'ha de dur a terme en tot el procés. La planificació, amb l'anàlisi de la situació comunicativa i la tasca que s'ha de dur a terme, la cerca, la selecció i l'organització de la informació i, finalment, la textualització són les diferents fases que s'han d'explicitar. L'alumne ha d'encarar la textualització amb unes pautes clares de correcció o avaluació. Aquestes pautes també es reforçaran en la revisió oral del text final. La revisió del text és un bon moment perquè els professors portin els alumnes cap a la reflexió gramatical i discursiva, per tal de mostrar-los com millorar l'expressió.

Per potenciar l'interès de l'alumnat, cal que els textos proporcionats a l'aula siguin del seu àmbit d'interès. A més, aquests textos han de servir com a model de pràctica i adquisició d'elements lingüístics.

A l'aula, és important combinar diferents tipus de tasques per treballar la producció de textos escrits. A més del treball individual, poden incorporar-se activitats d'escriptura cooperativa per crear textos multimodals, com entrades en un bloc o articles col·laboratius. En tots els casos, el professorat actuarà com a guia i facilitarà les eines i estratègies que l'alumnat necessita per redactar textos de diferents registres i formats. L'activació dels coneixements previs de l'alumnat sobre els temes que es tractaran serà fonamental, així com el treball previ amb la competència 3 de lectura, que ha d'assentar els fonaments per construir una competència escrita sòlida.

A més de promoure la producció de discursos escrits multimodals de diferents tipologies textuais amb una certa correcció i fent ús de recursos estilístics i lingüístics variats, és important que en aquesta competència es treballin aspectes socioculturals que seran de gran utilitat en el dia a dia de l'alumnat a l'hora de redactar textos amb finalitats comunicatives molt específiques²³. També és important que es posi a disposició de l'alumnat recursos i mitjans, tant digitals com en paper, per facilitar-los no només l'accés a materials de consulta sinó també a eines apropiades que puguin ajudar-los a ser més eficaços en les seves produccions escrites.

²³ Es relaciona amb les competències de cultura democràtica: 2, "Valorar la diversitat cultural"; 4, "Obertura a la diversitat cultural i a altres creences, visions del món i pràctiques"; 13, "Empatia"; 15, "Habilitats lingüística, comunicativa, plurilingüe"; i 20, "Coneixement i comprensió crítica del món".

Criteris d'avaluació de la C4

CA1. Adequació

L'adequació en producció escrita és la qualitat que suposa l'ajustament a les demandes del context (adequació als contextos o àmbits d'ús, com el de les relacions interpersonals, el dels mitjans de comunicació, l'acadèmic, el de les relacions públiques o privades i el literari) i a la situació comunicativa (emissor-receptor, missatge, canal-mitjà, funció o intenció).

L'alumnat que produeix discursos escrits de manera adequada, selecciona els elements formals que més encaixen amb la situació comunicativa que li ha estat plantejada, és a dir, presenta una unitat de registre, de to i d'estil, adient a la situació comunicativa i al destinatari del missatge (context); té en compte la intenció amb la qual escriu i el missatge que vol comunicar; i ajusta els aspectes de presentació del text interrelacionant tots els llenguatges (verbal, visual, gràfic, etc.) que hi són presents i combinant-los de manera equilibrada.

CA2. Coherència

La coherència textual se centra en el contingut per donar sentit al text. Un text coherent s'articula al voltant d'un tema central i proveeix la informació necessària per entendre'l, presentant-la estructurada lògicament. Per comprovar la coherència d'un text cal comprovar que té un sentit global (la informació està estructurada i és fàcil d'entendre); que hi ha continuïtat entre les idees exposades (organitza les idees de manera lògica); que cap concepte queda ambigu; i que no hi ha repeticions innecessàries ni buits d'informació que dificulten la comprensió del text.

CA3. Cohesió

La cohesió textual és la qualitat formal segons la qual les parts d'un text estan ben relacionades i connectades entre si. En un text cohesionat, les parts, a més d'estar semànticament relacionades, apareixen explícitament lligades mitjançant l'ús de connectors, el manteniment de referents a través de la repetició de mots, l'el·lipsi, l'ús de sinònims, la substitució pronominal o l'ús correcte del signes de puntuació, entre d'altres recursos. D'altra banda, un text cohesionat també ha de considerar la relació semiòtica entre les seves diverses parts, és a dir, l'articulació de text, imatge, música, etc.

CA4. Correcció

La correcció, aplicada a l'acció d'escriure, es refereix a la capacitat d'aplicar o ser conforme a les normes d'ús de les unitats menors que estructuraven les oracions d'un text: regles gramaticals i ortogràfiques, tenint en compte la situació comunicativa de l'escriptura, per aconseguir els objectius i les finalitats de la comunicació.

Expectatives de final de cicle de la C4

ESCOLES CONGREGACIONALS

PRIMER CICLE

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció escrita comporta la capacitat de definir el tema de manera clara i precisa i de construir la seva línia de desenvolupament a partir del qüestionament aprofundit de la situació real que fa de referent al tema, del qüestionament de les diferents línies més importants de desenvolupament que s'hi relacionen, així com de la pròpia perspectiva que es crea a través del qüestionament crític. En l'escrit, per tant, hi ha una creació de coneixement o de pensament que parteix del coneixement de la temàtica i de les perspectives més destacades i de la seva integració crítica en una perspectiva original.

Els textos escrits han de tenir un desenvolupament ampli, coherent i crític de les idees. Han de complir força bé les propietats de tot text: la coherència, la cohesió i l'adequació. Per tant, hi ha d'haver un bon nivell de correcció tant ortogràfica, com morfosintàctica o lèxica. Aquests textos coherents, cohesionats, adequats i correctes mostren un bon domini de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques. Acompleixen les regles de coherència (repetició, progressió, no contradicció, relació) pel que fa a la macroestructura i fan un bon ús de les seqüències prototípiques pel que fa a la microestructura. Presenten diversos mecanismes de referència (gramatical i lèxica) i de connexió, tant pel que fa a la connexió textual com a la composició oracional, usant tant les oracions coordinades i juxtaposades com les subordinades, segons les necessitats expressives. I en aquest nivell s'ha d'assegurar el domini del registre estàndard amb un llenguatge ric i l'ús del llenguatge acadèmic necessari.

Expectatives de final de primer cicle

CA1. Adequació

L'alumne adequa la producció escrita al grau de formalitat que requereixin el context i la situació comunicativa. Segons el context (àmbits d'ús com les relacions interpersonals, el dels mitjans de comunicació, l'acadèmic, el de les relacions públiques o privades i el literari) el grau de formalitat pot anar del més formal al menys formal; des de la solemnitat d'un text institucional a la informalitat d'una conversa entre amics. Segons la situació comunicativa (emissor-receptor, missatge, canal-mitjà, funció o intenció) l'alumne concreta aquest grau de formalitat en el model lingüístic que són els registres (culte, estàndard, familiar o vulgar). A més, l'alumne, amb el seu bagatge que inclou els gèneres propis de les TIC i multimodals, tria adequadament el gènere, les seqüències textuais o els elements no verbals (imatges, gràfics, etc.) segons la funció expressiva.

CA2. Coherència

L'alumne mostra coherència en la producció del text des de la definició clara i precisa del tema i el desenvolupament coherent i crític de la seva línia de desenvolupament. L'alumne estructura aquesta informació de manera coherent deixant clar el punt de vista, el tema que ha escollit, i la línia de desenvolupament amb la informació triada, avançant i remarcant els punts importants i sense entrar en contradiccions amb la realitat que fa de referent o, si és ficció, sent versemblant (coherència dins del món de ficció creat). A més, ordena les idees de manera lògica per assegurar-ne la progressió temàtica; la represa i progressió d'informació; la informació nova (no esmentada prèviament en el text) apareix lligada a la informació coneguda (coneguda o ja esmentada), així és manté la relació entre les informacions.

CA3. Cohesió

L'alumne manté ben relacionades i connectades entre si les diferents parts del text. Ho fa amb l'aplicació dels dos mecanismes de cohesió bàsics: la referència i la connexió. La referència entre dos elements, un element lingüístic amb un altre element lingüístic o un d'extralingüístic, la mantindrà amb mecanismes gramaticals (anàfora, el·lipsi, dixi) o mecanismes lèxics (repetició, sinònims, antònims, hipònims, hiperònims o altres mots del mateix camp semàntic). La connexió la mantindrà amb connectors que poden formar part de l'estructura oracional i tenen una funció sintàctica o connectors que uneixen parts del text. Amb aquests darrers elements l'alumne pot expressar el tipus de relació que s'estableix entre les parts; també poden ser conjuncions o locucions formades per sintagmes lexicalitzats. L'alumne puntua el text relacionant les parts significativament, a escala oracional i supraoracional.

CA4. Correcció

L'alumne elabora la seva producció escrita aplicant les normes d'ús a les unitats menors que estructurin les oracions d'un text: ortografia, lèxic i morfologia i sintaxi, tenint en compte la situació comunicativa de l'escriptura per aconseguir els objectius i les finalitats de la comunicació.

SEGON CICLE**Condicionants de realització**

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció escrita comporta la capacitat de definir el tema de manera clara i precisa i de construir la seva línia de desenvolupament a partir del qüestionament aprofundit de la situació real que fa de referent al tema, del qüestionament de les diferents línies més importants de desenvolupament que s'hi relacionen, així com de la pròpia perspectiva que es crea a través del qüestionament crític. En l'escrit, per tant, hi ha una creació de coneixement o de pensament que parteix del coneixement de la temàtica i de les perspectives més destacades i de la seva integració crítica en una perspectiva original.

Els textos escrits han de tenir un desenvolupament ampli, coherent i crític de les idees. Han de complir força bé les propietats de tot text: la coherència, la cohesió i l'adequació. Per tant, hi ha d'haver un bon nivell de correcció tant ortogràfica, com morfosintàctica o lèxica. Aquests textos coherents, cohesionats, adequats i correctes mostren un bon domini de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques. Acompleixen les regles de coherència (repetició, progressió, no contradicció, relació) pel que fa a la macroestructura i fan un bon ús de les seqüències prototípiques pel que fa a la microestructura. Presenten diversos mecanismes de referència (gramatical i lèxica) i de connexió, tant pel que fa a la connexió textual com a la composició oracional, usant tant les oracions coordinades i juxtaposades com les subordinades, segons les necessitats expressives. I en aquest nivell s'ha d'assegurar el domini del registre estàndard amb un llenguatge ric i l'ús del llenguatge acadèmic necessari.

Expectatives de final de segon cicle**CA1. Adequació**

L'alumne adequa la producció escrita al grau de formalitat que requereixin el context i la situació comunicativa. Segons el context (àmbits d'ús com les relacions interpersonals, el dels mitjans de comunicació, l'acadèmic, el de les relacions públiques o privades i el literari) el grau de formalitat pot anar del més formal al menys formal; des de la solemnitat d'un text institucional a la informalitat d'una conversa entre amics. Segons la situació comunicativa (emissor-receptor, missatge, canal-mitjà, funció o intenció) l'alumne concreta aquest grau de formalitat en el model lingüístic que són els registres (culte, estàndard, familiar o vulgar). A

més, l'alumne, amb el seu bagatge ampli que inclouen els gèneres híbrids i multimodals, tria adequadament el gènere, les seqüències textuais o els elements no verbals (imatges, gràfics, etc.) segons la funció expressiva.

CA2. Coherència

L'alumne mostra coherència en la producció del text des de la definició clara i precisa del tema i el desenvolupament ampli, coherent i crític de la seva línia de desenvolupament. L'alumne estructura aquesta informació de manera coherent deixant clar el punt de vista, el tema que ha escollit, i la línia de desenvolupament amb la informació triada, avançant i remarcant els punts importants i sense entrar en contradiccions amb la realitat que fa de referent o, si és ficció, sent versemblant (coherència dins del món de ficció creat). A més, ordena les idees de manera lògica per assegurar-ne la progressió temàtica; la represa i progressió d'informació; la informació nova (no esmentada prèviament en el text) apareix lligada a la informació coneguda (coneguda o ja esmentada); així és manté la relació entre les informacions.

CA3. Cohesió

L'alumne manté ben relacionades i connectades entre si les diferents parts del text. Ho fa amb l'aplicació dels dos mecanismes de cohesió bàsics: la referència i la connexió. La referència entre dos elements, un element lingüístic amb un altre element lingüístic o un d'extralingüístic, la mantindrà amb mecanismes gramaticals (anàfora, el·lipsi, dixi) o mecanismes lèxics (repetició, sinònims, antònims, hipònims, hiperònims o altres mots del mateix camp semàntic). La connexió la mantindrà amb connectors que poden formar part de l'estructura oracional i tenen una funció sintàctica o connectors que uneixen parts del text. Amb aquests darrers elements l'alumne pot expressar el tipus de relació que s'estableix entre les parts; també poden ser conjuncions o locucions formades per sintagmes lexicalitzats. L'alumne puntua el text relacionant les parts significativament, a escala oracional i supraoracional.

CA4. Correcció

L'alumne elabora la seva producció escrita aplicant les normes d'ús a les unitats menors que estructurin les oracions d'un text: ortografia, lèxic i morfologia i sintaxi, tenint en compte la situació comunicativa de l'escriptura, per aconseguir els objectius i les finalitats de la comunicació.

ESCOLES FRANCESA I ESPANYOLA

PRIMER CICLE

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció escrita comporta la capacitat de la descripció de la situació tractada, la identificació de diferents perspectives i la formulació d'una perspectiva pròpia amb la integració de les altres perspectives des del qüestionament crític.

Els textos escrits han de tenir un desenvolupament coherent i crític de les idees. Han de complir correctament les propietats de tot text, la coherència, la cohesió i l'adequació. Aquests textos coherents, cohesionats, adequats i correctes mostren un domini correcte de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques. Acompleixen les regles de coherència (repetició, progressió, no contradicció, relació) pel que fa a la macroestructura i fan un bon ús de les seqüències prototípiques, microestructura. Usen amb correcció de mecanismes de referència (gramatical i lèxica) i de connexió, tant pel que fa a la connexió textual com a la composició oracional. Apareixen oracions coordinades, juxtaposades i subordinades, amb ús adient de connectors i signes de puntuació. I en aquest nivell s'ha d'assegurar el domini del registre estàndard i manifestar coneixement de recursos semàntics (els propis de la relació de les paraules pel significat o per la forma, les figures retòriques, etc.) i ús del llenguatge acadèmic treballat.

Expectatives de final de primer cicle**CA1. Adequació**

L'alumne adequa la producció escrita al grau de formalitat que requereixin el context i la situació comunicativa. Segons el context (àmbits d'ús com les relacions interpersonals, el dels mitjans de comunicació, l'acadèmic, etc.) el grau de formalitat pot anar del més formal al menys formal; des de l'acadèmic a la informalitat d'una conversa entre amics. Segons la situació comunicativa (emissor-receptor, missatge, canal-mitjà, funció o intenció) l'alumne concreta aquest grau de formalitat en el model lingüístic que són els registres (culte, estàndard, familiar o vulgar). A més, l'alumne tria adequadament el gènere, les seqüències textuais i/o els elements no verbals (imatges, gràfics, etc.) segons la funció expressiva.

CA2. Coherència

L'alumne mostra coherència en la producció del text des de la descripció de la situació tractada i el desenvolupament coherent i crític de la seva perspectiva. L'alumne estructura aquesta informació de manera coherent deixant clar el punt de vista, el tema que ha escollit, i la descripció de la situació real en què se situa, avançant i remarcant els punts importants i sense entrar en contradiccions amb la realitat que fa de referent o, si és ficció, sent versemblant (coherència dins del món de ficció creat). A més, ordena les idees de manera lògica per assegurar-ne la progressió temàtica; la represa i progressió d'informació; la informació nova (no esmentada prèviament en el text) apareix lligada a la informació coneguda (coneguda o ja esmentada); així és manté la relació entre les informacions.

CA3. Cohesió

L'alumne manté relacionades i connectades entre si les diferents parts del text. Ho fa amb l'aplicació dels dos mecanismes de cohesió bàsics: la referència i la connexió. La referència entre dos elements, un element lingüístic amb un altre element lingüístic o un d'extralingüístic, la mantindrà amb mecanismes gramaticals (anàfora, el·lipsi, dixi) o mecanismes lèxics (repetició, sinònims, antònims, hipònims, hiperònims o altres mots del mateix camp semàntic). La connexió la mantindrà amb connectors oracionals o textuais. L'alumne empra els signes de puntuació correctament.

CA4. Correcció

L'alumne elabora la seva producció escrita aplicant les normes bàsiques d'ús a les unitats menors que estructuraven les oracions d'un text: ortografia, lèxic i morfologia i sintaxi, tenint en compte la situació comunicativa de l'escriptura, per aconseguir els objectius i les finalitats de la comunicació.

SEGON CICLE**Condicionants de realització**

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció escrita comporta la capacitat de definir el tema de manera clara i precisa i de construir la seva línia de desenvolupament a partir del qüestionament de la situació real que fa de referent al tema, del qüestionament de diferents línies de desenvolupament que s'hi relacionen, així com de la pròpia perspectiva que es crea a través del qüestionament crític. En l'escrit, per tant, hi ha una creació de coneixement o de pensament que parteix del coneixement de la temàtica i de les perspectives més destacades i de la seva integració crítica en una perspectiva original. En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció escrita comporta la capacitat de la descripció de la situació tractada, la identificació de diferents perspectives i la seva integració en la pròpia línia de desenvolupament a partir de la construcció de coneixement a través del qüestionament sistemàtic.

Els textos escrits han de tenir un desenvolupament coherent i crític de les idees. Han de complir correctament les propietats de tot text, la coherència, la cohesió i l'adequació. Per tant, ha d'haver un bon nivell de

correcció tant ortogràfica, com morfosintàctica o lèxica. Aquests textos coherents, cohesionats, adequats i correctes mostren un domini correcte de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques. Acompleixen les regles de coherència (repetició, progressió, no contradicció, relació) pel que fa a la macroestructura i fan un bon ús funcional de les seqüències prototípiques, microestructura. Usen amb correcció de mecanismes de referència gramatical (pronoms febles, de relatiu, adverbials, díctics) i semàntica (sinònims, antònims, hiperònims, hipònims, sentits figurats) i mecanismes de connexió, tant pel que fa a la connexió textual com a la composició oracional (conjuncions, pronoms, connectors parentètics). Apareixen oracions coordinades, juxtaposades i subordinades, amb ús adient de connectors i signes de puntuació. I en aquest nivell s'ha d'assegurar el domini del registre estàndard i manifestant coneixement de recursos semàntics (els propis de la relació de les paraules pel significat o per la forma, les figures retòriques, etc.) i ús del llenguatge acadèmic treballat.

Expectatives de final de segon cicle

CA1. Adequació

L'alumne adequa la producció escrita al grau de formalitat que requereixin el context i la situació comunicativa. Segons el context (àmbits d'ús com les relacions interpersonals, el dels mitjans de comunicació, l'acadèmic, el de les relacions públiques o privades i el literari) el grau de formalitat pot anar del més formal al menys formal; des de la solemnitat d'un text institucional a la informalitat d'una conversa entre amics. Segons la situació comunicativa (emissor-receptor, missatge, canal-mitjà, funció o intenció) l'alumne concreta aquest grau de formalitat en el model lingüístic que són els registres (culte, estàndard, familiar o vulgar). A més, l'alumne, amb el seu bagatge, que inclou els gèneres propis de les TIC i multimodals, tria adequadament el gènere, les seqüències textuais o els elements no verbals (imatges, gràfics, etc.) segons la funció expressiva.

CA2. Coherència

L'alumne mostra coherència en la producció del text des de la definició clara i precisa del tema i el desenvolupament coherent i crític de la seva línia de desenvolupament. L'alumne estructura aquesta informació de manera coherent deixant clar el punt de vista, el tema que ha escollit, i la línia de desenvolupament amb la informació triada, avançant i remarcant els punts importants i sense entrar en contradiccions amb la realitat que fa de referent o, si és ficció, sent versemblant (coherència dins del món de ficció creat). A més, ordena les idees de manera lògica per assegurar-ne la progressió temàtica; la represa i progressió d'informació; la informació nova (no esmentada prèviament en el text) apareix lligada a la informació coneguda (coneguda o ja esmentada); així és manté la relació entre les informacions.

CA3. Cohesió

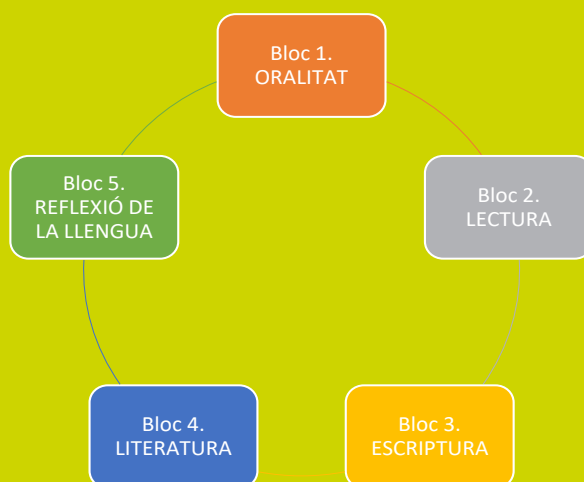
L'alumne manté ben relacionades i connectades entre si les diferents parts del text. Ho fa amb l'aplicació dels dos mecanismes de cohesió bàsics: la referència i la connexió. La referència entre dos elements, un element lingüístic amb un altre element lingüístic o un d'extralingüístic, la mantindrà amb mecanismes gramaticals (anàfora, el·lipsi, dixi) o mecanismes lèxics (repetició, sinònims, antònims, hipònims, hiperònims o altres mots del mateix camp semàntic). La connexió la mantindrà amb connectors que poden formar part de l'estructura oracional i tenen una funció sintàctica o connectors que uneixen parts del text. Amb aquests darrers elements l'alumne pot expressar el tipus de relació que s'estableix entre les parts; també poden ser conjuncions o locucions formades per sintagmes lexicalitzats. L'alumne puntua el text relacionant les parts significativament en els camps oracional i supraoracional.

CA4. Correcció

L'alumne elabora la seva producció escrita aplicant les normes d'ús a les unitats menors que estructurin les oracions d'un text: ortografia, lèxic i morfologia i sintaxi, tenint en compte la situació comunicativa de l'escriptura, per aconseguir els objectius i les finalitats de la comunicació.

Recursos d'aprenentatge

Els recursos d'aprenentatge de l'àrea de llengua catalana s'han dividit en cinc blocs que responen als apartats següents: l'oralitat, la lectura, l'escriptura, la literatura i un cinquè apartat que planteja els recursos relacionats amb la reflexió metalingüística que és comuna a totes les competències.

Els tres primers blocs de recursos –oralitat, lectura i escriptura– s'han triat segons si responien a determinats processos unitaris, dels quals se'n delimiten els procediments amb els fets i conceptes i valors corresponents.

Analíticament, l'oralitat es pot dividir en diferents apartats: recepció, producció, interacció i mediació. En la majoria de les situacions comunicatives orals, però, trobem alhora la recepció, la interacció i la mediació de manera indiscutible, però també la producció monològica, entesa com a exposició oral i com a breu discurs o interlocució allargada. El discurs sostingut en el temps es dona sovint a classe.

L'eix escrit s'ha dividit en lectura i escriptura per remarcar la seva singularitat quant al procés de realització. Tot i que, com ja hem destacat, la lectura i l'escriptura es retroalimenten i ambdós mantenen una relació estreta amb l'oralitat en el seu procés d'ensenyament i aprenentatge. Pel que fa al procés lector, es destaca la importància de la successió cíclica de formulacions d'hipòtesis i de la seva comprovació i síntesi fins a la construcció global del sentit. I quant a l'escriptura, es fa incís en la planificació, la cerca i selecció d'informació, i la textualització i revisió.

El bloc de literatura recull el procés de construcció de sentits de l'imaginari col·lectiu intercultural, procés intrínsecament didàctic –no hi ha manifestació literària sense recepció– i social, ja que com a manifestació cultural es construeix i dona veu a una col·lectivitat i proporciona "imitacions" de la realitat que alhora ajuden a entendre i interpel·len aquesta realitat. D'aquí que s'incideixi en la construcció del sentit des d'una pluralitat de perspectives.

Finalment, el bloc cinquè, centrat en la reflexió sobre la llengua, recull totes les eines necessàries per poder portar a terme els diferents processos inclosos en les competències comunicativa i literària. Parteix de l'àmbit més genèric de les llengües, passa pels gèneres textuais i literaris, i tanca el recorregut en les unitats menors de la llengua: la morfosintaxi, el lèxic, el so i la grafia.

Tots els blocs tenen en comú el repartiment dels recursos en tres grans grups: un primer grup per als recursos conceptuals, reunits sota el títol "Fets i conceptes"; un segon grup que reuneix tots els procediments i les estratègies, anomenat "Procediments", i un darrer grup per als recursos actitudinals, anomenat "Actituds i valors". En tots els blocs, excepte en el cinquè, els apartats dels fets i conceptes i d'actituds i valors no tenen subapartats, l'únic que té subapartats és l'apartat de procediments. Una altra característica de la presentació dels recursos és que apareixen en dos columnes, segons la gradació de primer i segon cicle, tot i que quan aquesta gradació es deixa per al centre o la classe, es reuneixen les dos caselles

Bloc 1. Oralitat

Aquest bloc presenta els recursos necessaris per al desenvolupament correcte de les habilitats i capacitats d'ús de la llengua oral en totes les seves activitats lingüístiques: la recepció, la producció, la interacció i la mediació. L'apartat dels recursos procedimentals preveu els subapartats següents: "Recursos comuns", que afecten tota activitat oral i durant tot el procés; "Planificació dels textos orals"; "Expressió oral monològica"; "Comprensió oral"; "Interacció", i, finalment, "Mediació".

Bloc 1. Oralitat

1r CICLE	2n CICLE
FETS I CONCEPTES	
Els components de la situació comunicativa oral: els participants, el mitjà (presencial o virtual, sincrònic o no) i la intenció comunicativa.	
Tipus de textos orals: monològics o dialògics, formals o informals, preparats o espontanis (bloc 5).	
Els elements que componen els textos orals: els textuals, els lingüístics, els paralingüístics (to, volum, ritme, etc.) i els extralingüístics (gestos, postura corporal i els audiovisuals-multimodals) segons el mitjà i suport que s'empra.	
La diversitat de registres que cal emprar en les activitats orals a l'aula.	La diversitat de registres en les activitats orals a l'aula (registre especialitzat, registre estàndard i registre col·loquial).
PROCEDIMENTS	
Recursos comuns	
Aplicació dels recursos lingüístics, extralingüístics, paralingüístics i culturals, també els adquirits en altres llengües, adients al gènere oral (bloc 5) i al tema tractat.	
Planificació dels textos orals	
Previsió dels passos que cal seguir per comprendre i produir textos orals.	
Identificació dels elements de la situació comunicativa (emissor i receptor, intenció comunicativa) i de les demandes de la tasca que s'ha de dur a terme.	Identificació de la situació comunicativa (intenció comunicativa, auditori, registre, etc.) i de les demandes de la tasca que s'ha de dur a terme.
Selecció del tema concret del text que s'ha de redactar o produir, i de la manera de tractar-lo.	Selecció del tema concret del text que s'ha de redactar o produir, de la manera de tractar-lo i del punt de vista i el to que se li vol donar.
Activació dels coneixements del tema sobre el qual es vol parlar.	Activació dels coneixements del tema sobre el qual es vol parlar, posant l'accent en el punt de vista i el to del text.
Ús adequat de materials i suports de consulta (analògics o digitals) per millorar la comprensió i la producció orals.	
Consideració d'aspectes socioculturals que cal tenir en compte en la situació comunicativa que es duu a terme.	
Consens de guions de producció i pautes de correcció tenint en compte els aspectes lingüístics, paraverbals, extraverbals, els suports gràfics i el gènere textual.	
Cerca i selecció de la informació necessària per a la comunicació oral, havent creat una guia o esquema dels apartats importants.	

Expressió oral monològica	
Participació en situacions de comunicació monològica diverses, ja siguin preparades o espontànies, formals o informals, i tant si responen a gèneres específics (bloc 5), com a preguntes o a petites explicacions fetes a l'aula.	
Elaboració i organització del contingut i dels suports del text a partir d'una guia de producció i unes pautes de correcció acordades.	
Assajos de la presentació del text monològic (fent atenció al que es dirà, com es dirà i amb quins suports), amb l'ajut dels guions de producció i de les pautes de correcció, i de l'ús dels recursos paralingüístics i extralingüístics.	
Interpretació del llenguatge no verbal que fa servir l'auditori (senyals d'atenció, de comprensió o d'avorriment) per anar regulant la pròpia expressió.	
Reflexió sobre la qualitat de les pròpies produccions orals i de les d'altres alumnes, amb les pautes d'observació acordades a l'aula.	
Comprensió oral	
Identificació del tipus de comunicació oral, el registre i la funció comunicativa concreta, adaptant la comprensió a la situació.	
Formulació d'hipòtesis sobre el contingut d'un text monològic a partir de la identificació de la situació comunicativa i la tasca que s'ha de dur a terme, així com dels coneixements previs.	Formulació d'hipòtesis sobre el contingut i l'estructura d'un text monològic a partir de la identificació de la situació comunicativa i la tasca que s'ha de dur a terme, així com dels coneixements previs i la identificació de les intencions explícites i implícites de l'emissor.
Determinació d'una estratègia d'escolta, com per exemple: resposta a preguntes, anotació de paraules clau o d'idees, etc.	Determinació d'una estratègia d'escolta, com per exemple: la presa de notes, etc.
Comprensió global, identificació d'idees principals i conceptes bàsics, opinions i arguments principals, així com dobles sentits, bromes i frases fetes d'ús habitual.	Comprensió detallada del text: tema, idees principals i secundàries, opinions, arguments, punts de vista, subtils, dobles sentits i ironia.
Ús progressiu d'estratègies de comprensió oral per anticipar el contingut i millorar la comprensió.	
Identificació i interpretació dels recursos paralingüístics (entonació, ritme, volum, etc.) i no verbals (gestos, mirada, postura i suports) emprats per l'emissor per a la comprensió del text oral.	
Recollida i posada en comú, per escrit o oralment, de la informació específica segons l'objectiu de l'escolta feta: resposta de preguntes, esquemes, resums, etc.	
Avaluació reflexiva de l'eficàcia de l'ús dels recursos verbals i no verbals emprats per l'emissor en les activitats monològiques fetes per altres alumnes, amb l'ús de pautes de correcció acordades a l'aula.	
Identificació dels problemes de comprensió oral i cerca d'estratègies per resoldre'ls, com la formulació de preguntes o les demandes d'aclariments.	Identificació dels problemes de comprensió oral i cerca d'estratègies per resoldre'ls, com la formulació de preguntes, les demandes d'aclariments o la inferència d'informació a partir del context.
Interacció	
Elaboració cooperativa dels acords sobre les normes i convencions de la comunicació, i el seu compliment per adequar la interacció a la situació comunicativa i a la diversitat d'interlocutors.	
Participació, amb aportacions personals raonades i crítiques, en converses a l'aula sobre experiències i esdeveniments personals, temes que siguin familiars, de la vida quotidiana o d'interès personal, i sobre impressions i emocions.	
Participació activa, raonada i crítica en converses per a l'establiment cooperatiu d'acords sobre qüestions de la classe o de l'escola (normes, material escolar, rutines d'aula, càrrecs, etc.).	

Participació activa i reflexiva en converses a l'aula per millorar en els processos de lectura i escriptura i per construir coneixements incorporant les idees dels altres.	Participació activa, reflexiva i crítica en converses a l'aula per aprofundir i millorar en els processos de lectura i escriptura i per construir coneixements incorporant les idees dels altres.
Manifestació d'acord o desacord amb les opinions i posicions dels altres i justificació argumentada de la posició adoptada enfront dels altres interlocutors.	
Ús correcte d'estratègies per a intervencions en interaccions: demanar el torn de paraula; seguir el fil i tornar-hi, quan algú se n'ha allunyat; reformular les idees principals; fer preguntes sobre dubtes i intervenir respectant els altres interlocutors.	Ús correcte i reflexiu d'estratègies per a intervencions en interaccions: demanar el torn de paraula, reconduir el fil de la conversa quan calgui, intervenir respectant els interlocutors, reformular les idees principals i altres aspectes i ampliar-los, demanar i aportar aclariments, convidar a la participació, resumir les aportacions.
Adopció d'una actitud d'escolta activa amb reaccions adequades a les intervencions d'altres interlocutors i sense interrompre.	
Identificació de les idees i de les opinions dels interlocutors i inferència dels aspectes implícits, com els punts de vista i les raons que matisen les postures respecte al tema de què es tracta, tenint en compte, entre altres, el llenguatge no verbal dels interlocutors.	Identificació de les idees i de les opinions dels interlocutors i inferència dels aspectes implícits, com els dobles sentits, l'humor, la ironia, els punts de vista i les raons que matisen les postures respecte al tema de què es tracta, tenint en compte, entre altres, el llenguatge no verbal dels interlocutors.
Expressió clara i precisa d'idees, coneixements i pensaments en diversos contextos d'interacció de la classe o l'escola i aportant precisions adequades al tema de què es parla, en funció de les intervencions dels altres, per afavorir la construcció de coneixements o la presa d'acords i decisions conjuntes.	Expressió clara, rigorosa i eficaç d'idees, coneixements i pensaments en diversos contextos d'interacció de la classe o l'escola, modulant el propi punt de vista i aportant precisions adequades al tema de què es parla, en funció de les intervencions dels altres, per afavorir la construcció de coneixements o la presa d'acords i decisions conjuntes.
Ús d'expressions lingüístiques clares i variades en les intervencions, i adequació del registre, les formes de parlar i la varietat lingüística a la situació comunicativa.	Ús d'expressions lingüístiques clares, precises, variades i elaborades en les intervencions, i adequació i ús intencional del registre, les formes de parlar i la varietat lingüística a la situació comunicativa.
Articulació clara i precisa de tots els sons, i ús intencional i adequat a la situació comunicativa d'elements prosòdics (entonació, flux, volum, ritme).	
Utilització intencional del llenguatge no verbal, com la mirada, la postura corporal i l'expressió gestual, per manifestar que se segueix el fil de la conversa, que es tenen dificultats i com a signe d'interès per participar en les interaccions i per reforçar el contingut del missatge, manifestant assentiment, acord, desacord, incomprensió, interrogació, admiració, sorpresa, etc. i suport a altres interlocutors.	
Identificació reflexiva dels propis problemes en la interacció i cerca i aplicació d'estratègies per resoldre'ls.	
Ús de les convencions socials més habituals en els intercanvis comunicatius orals en llengua catalana.	
Avaluació global de la interacció precisant els punts forts i dèbils de la comunicació, amb l'ajut de les pautes de correcció elaborades cooperativament a l'aula.	
Mediació	
Participació en les interaccions a l'aula o l'escola fent d'intermediari entre interlocutors que, per motius lingüístics o culturals, no poden comunicar-se directament, adequant la pròpia expressió a la situació comunicativa.	Participació raonada i amb matisos en les interaccions a l'aula o l'escola fent d'intermediari entre interlocutors que, per motius lingüístics o culturals, no poden comunicar-se directament, adequant la pròpia expressió a la situació comunicativa.
Facilitació de la comprensió mútua en situacions d'interacció amb l'ús d'estratègies diverses, tant en l'emissió (reformulacions, paràfrasis), com en la recepció (formulació i resposta de preguntes adequades i precises sobre termes, expressions, dubtes de comprensió).	Facilitació de la comprensió mútua en situacions d'interacció amb l'ús d'estratègies diverses, tant en l'emissió (reformulacions, paràfrasis, síntesis, ampliacions), com en la recepció (formulacions i respostes de preguntes reflexives i crítiques sobre termes, expressions, dubtes de comprensió).

Reformulació del discurs oral ajustant paraules i expressions quan és conscient d'algun error o detecta que els altres no l'entenen.

Transmissió clara i raonada, amb les pròpies paraules, de la informació donada en textos clars i ben estructurats: fragmentació de la informació; amplificació, si és massa sintètic, o tria dels elements més importants, si és massa detallat.

Facilitació de la participació i comprensió mútues dels interlocutors: convidar-los a aportar les seves experiències, a proposar els seus punt de vista, o a precisar les seves idees o preferències i sentiments.

ACTITUDS I VALORS

Respecte per les convencions de la comunicació oral i esperit col·laboratiu per fer-la possible.

Valoració positiva i respecte envers la diversitat de formes d'expressió, tant la pròpia com la dels altres, inclosos els aspectes relacionats amb la parla, com el quequeig, les formes especials de pronúncia, o les formes pròpies d'altres varietats lingüístiques i cultures, i específicament envers les persones principiants en l'ús de la llengua.

Actitud oberta, respecte i valoració de la diversitat de punts de vista i opinions dels interlocutors que participen en les activitats orals i audiovisuals i expressió respectuosa i educada de les pròpies opinions.

Voluntat per millorar la comprensió oral i les estratègies d'escolta activa per comprendre adequadament tot tipus de missatges.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

Com ja s'ha esmentat a l'inici, en els recursos indicats tenim les diferents fases compreses en el procés de comunicació oral. I es remarca la importància de la planificació i la revisió amb els guions i les pautes de correcció que els alumnes han de fer servir. També s'assenyalen els diferents tipus d'interaccions no preparades habituals a l'aula que es poden aprofitar didàcticament sempre que els alumnes n'hagin entès les convencions i les pautes d'actuació.

Per treballar la recepció, s'aconsella aprofitar totes les possibilitats que ofereixen les tecnologies de la comunicació. També s'aconsella acostumar l'alumne a sentir diferents varietats lingüístiques. Anuncis, programes com l'InfoK, youtubers, cançons, animacions, sèries, podcasts, etc.

Pel que fa a la producció, és important que l'alumnat adquireixi confiança i una fluïdesa oral que li permeti desenvolupar-se amb èxit en situacions cada vegada més complexes. En aquest cas també seria interessant aprofitar, tant com es pugui, els mitjans de comunicació propers, com la ràdio i la televisió. Les representacions teatrals i la creació de vídeos, ja siguin amb un argument de ficció com amb el format dels gèneres dels mitjans de comunicació, sempre han estat de gran utilitat. Però també és de gran utilitat sortir de l'aula, per contextualitzar la situació de comunicació, fer visites guiades als museus, assistir a fires, obtenir informacions determinades, visitar a biblioteques i altres institucions, etc. En tots els casos és molt important emfatitzar l'ús social de la llengua i que els alumnes puguin col·laborar i aprendre els uns dels altres. Així mateix, les produccions individuals, especialment les relacionades amb presentacions en les quals els estudiants exposin un tema de forma ordenada i expliquin clarament les seves idees són de gran rellevància per al futur acadèmic, personal i professional de l'alumnat, que haurà de fer aquest tipus de comunicacions en diferents llengües i de forma regular en el seu dia a dia.

El clima de l'aula resulta fonamental per treballar l'oralitat a l'aula de llengües. És indispensable que l'alumnat se senti còmode i segur per expressar les seves idees i opinions en la llengua objecte d'aprenentatge i que assumeixi amb total naturalitat el respecte per altres punts de vista, opinions, accents i usos de la llengua.

Bloc 2. Lectura

Aquest bloc presenta els recursos procedimentals amb els subapartats següents: “Accés als textos”, que té un caràcter general; “Planificació de la lectura”, que representa la presa de consciència del que s’està fent per poder regular la lectura; “Estratègies de comprensió”, molt importants per focalitzar la intencionalitat de la lectura i la cerca d’informació; “Anàlisi dels textos”, necessària no solament per facilitar la comprensió sinó també per anar modelant la producció escrita; “Mediació”, que assegura la construcció social del sentit i la interculturalitat, i “Estratègies d’avaluació de la lectura”, que pertanyen a la dimensió reflexiva i que es desenvolupen en totes les fases del procés, molt important per poder fer les transferències a altres situacions lectores. Sens dubte, tot el procés de lectura viu de les interaccions orals i les tasques cooperatives, que són clau perquè l’alumnat desenvolupi les capacitats de recepció de la llengua escrita com a activitat social.

Bloc 2. Lectura

1r CICLE	2n CICLE
FETS I CONCEPTES	
Textos i gèneres textuais: estructures específiques i elements verbals i no verbals característics de cada gènere (bloc 5).	
Organització dels diccionaris, materials de consulta digitals o en paper (diccionari de definicions, enciclopèdic, de sinònims, etc.).	Organització dels diccionaris, materials de consulta digitals o en paper (diccionaris generals i específics, etimològics, de neologismes, ideogràfics, de traducció, d’expressions i frases fetes, etc.).
Organització i funcionament de les biblioteques i mediateques físiques i digitals.	
Les característiques específiques dels textos digitals i multimodals i la seva influència en la lectura.	
PROCEDIMENTS	
Accés als textos	
Lectura de textos multimodals del seu entorn (acadèmic, mitjans de comunicació de masses, etc.).	
Lectura oral expressiva prèviament preparada.	
Navegació i lectura per cercar informació a través de la xarxa.	
Planificació de la lectura	
Planificació de la lectura en funció dels objectius i la tasca a dur a terme.	
Activació de coneixements generals i específics pel que fa al tema i al gènere del text per anticipar-ne el contingut.	
Planificació de la lectura en funció dels objectius i la tasca a dur a terme.	
Estratègies de comprensió	
Comprensió del sentit global i de les idees principals del text i de la relació que s’estableix entre elles.	Comprensió del sentit global i de les idees principals i secundàries del text i de la relació que s’estableix entre elles.
Identificació d’informació específica explícita.	Identificació d’informació específica explícita.
Identificació d’informació específica implícita més	Identificació i interpretació d’informació específica

evident.**implícita.****Comprensió detallada del text.****Identificació i selecció de la informació del text que s'ajusta a l'objectiu i la tasca.****Adequació del ritme i l'entonació al sentit, la tipologia i el to del text en la lectura expressiva.****Diferenciació i identificació de la informació nova respecte a la que ja es tenia a mesura que es llegeix.****Formulació d'hipòtesis de la informació de la lectura.****Comprovació de la justesa de les hipòtesis formulades anteriorment i reformulació de noves hipòtesis.****Comprensió i relació del significat dels elements textuais no verbals amb el sentit global del text multimodal.****Relació del significat dels elements textuais no verbals amb el sentit global del text multimodal.****Establiment de relacions amb el contingut del text i el seu context: social, cultural, ideologia de l'escriptor...****Diversificació de les maneres de resoldre les dificultats d'ordre lèxic, sintàctic o de comprensió (context textual, analogia, etimologia, diccionaris, materials de consulta, relectura de les parts complexes).****Consolidació de l'ús diversificat de maneres de resoldre les dificultats d'ordre lèxic, sintàctic o de comprensió (context textual, analogia, etimologia, diccionaris, materials de consulta, relectura de les parts complexes, fer-se preguntes, etc.).****Comprensió del paper que juguen els signes de puntuació en la construcció de sentit en el text.****Reconeixement de la funció de l'ortografia i la puntuació en la comunicació escrita.****Reconeixement dels elements i mecanismes que ordenen i classifiquen la informació en els textos multimodals: índexs, títols, subtítols, hipervincles, annexos...****Ús de l'oralitat per compartir la construcció del significat de la lectura mitjançant preguntes, debats...****Recollida, organització i emmagatzematge d'informació a partir de diferents eines: dibuixos, imatges, esquema, gràfics, resum, graella, mapa conceptual, fitxa.**

Anàlisi dels textos

Reconeixement del gènere textual.**Identificació de l'organització general d'un text a partir de l'estructura externa.****Identificació de l'organització general d'un text: estructura externa i interna.****Distinció de la diferent contribució de cada part a la informació general del text.****Identificació de les fórmules de represa de la informació.****Distinció entre el punt de vista objectiu o subjectiu.****Anàlisi dels diferents gèneres textuais treballats.****Identificació dels connectors i fórmules de cohesió textual.**

Mediació

Construcció compartida de significat a través de la llengua oral.

Ajuda als altres en la construcció de significat a través de la llengua oral en el treball en petit grup (parella, grup cooperatiu).

Ajuda als altres en la construcció de significat a través de la llengua oral.

Transmissió adequada del significat a través de la llengua oral.

Estratègies d'avaluació de la lectura

Comprovació de l'adequació de la comprensió i interpretació de la lectura respecte als seus objectius.

Valoració crítica de les fonts d'informació.

Valoració dels textos i de la informació obtinguda segons la seva funcionalitat per dur a terme la tasca.

ACTITUDS I VALORS

Interès per discernir la fiabilitat de les fonts i de la informació.

Interès per l'adquisició de coneixement a través de la lectura de textos multimodals.

Interès per l'elaboració de pensament propi a partir de la comprensió lectora.

Respecte per les aportacions dels companys en la construcció del sentit.

Curiositat pel coneixement del món a través de la lectura.

Coneixement bàsic, a través de la lectura, de costums i tradicions socioculturals de països i territoris de parla catalana.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

Per al treball de la lectura és molt important abraçar la varietat de textos de l'entorn de l'alumne que transmeten informació, tant la pròpiament acadèmica com la provenint dels mitjans de comunicació. Per tal de poder fer una bona interpretació crítica, s'han de conèixer els mitjans de comunicació i saber relacionar la informació amb el seu context. S'aconsella l'ús de tots els mitjans de transmissió de la informació, mitjans de comunicació, xarxes socials i aquells propis de les àrees, com els llibres de coneixement i les publicacions de divulgació científica (ciències naturals, humanes i socials), per desenvolupar l'habilitat de la lectura crítica.

Ja s'ha esmentat el nivell de dificultat dels textos amb què els alumnes interactuen a l'orientació de la competència. I també s'ha assenyalat que s'han de tenir en compte els objectius de lectura que evidentment incideixen en l'estratègia lectora que cal escollir. Només cal afegir, a tall d'exemple, accions lectores que poden ser d'ajuda per desplegar els recursos, un nivell de concreció, que pot servir tant per a les activitats d'adquisició o de mobilització i que serveixen, també, per graduar el nivell de dificultat: deduccions múltiples; comparacions i contrastos detallats amb informació que aparegui en un o més paràgrafs; localització d'informació que pugui generar categoritzacions; crítica tenint en compte diferents perspectives aparegudes,

algunes o totes, en el text; anàlisi de detalls del text que afecten la comprensió global o detallada del text; localització i organització per rellevància de passatges d'informació dins del text, etc.

Finalment, cal recordar la importància de la diversitat multimodal i les noves vies d'accés a la informació i, per tant, la necessitat de la lectura crítica i la capacitat de creació de pensament a partir d'aquests textos. Tenint com a centre l'alumne, aquests textos multimodals són els propis de les diferents matèries, els mitjans de comunicació i les xarxes socials. Per tant, quan es modelitzen les diferents estratègies lectores, s'han de tenir en compte textos de les diferents àrees del saber, mitjans de comunicació i xarxes socials, amb els seus elements no verbals, com gràfics, esquemes, mapes conceptuals, imatges, etc. Els alumnes han d'aprendre a integrar aquests elements en la comprensió global, i han de poder fer-ne una lectura crítica i avaluativa.

Bloc 3. Escriptura

Aquest bloc presenta els recursos procedimentals repartits en els subapartats següents: “Recursos globals”, que són els mitjans que s’han de preveure durant tot el procés d’escriptura; “Planificació de l’escriptura”, que és l’inici dels processos de regulació i reflexió sobre l’escriptura; “Cerca d’informació”, que es relaciona amb la lectura, però que també té relació amb l’observació de la realitat i altres procediments de generació d’idees; “Organització del text”, que té a veure amb la selecció i aplicació dels models d’escriptura (gèneres textuais) per preparar el pas següent del procés; “Textualització, elements lingüístics i no lingüístics”, que correspon a la materialització de l’escriptura, i “Regulació del procés i revisió de l’escriptura”, corresponent a la reflexió i el control personal de la comunicació escrita. La reflexió o procés de metacognició ha de tenir lloc en tot el procés. Al final, la revisió conscient i explícita dels encerts i les febleses del procés fa possible la transferència a altres possibles situacions i, per tant, l’adquisició de la competència. L’escriptura de textos compartida serà una eina molt útil per posar en comú de manera vivencial entre iguals els diferents recursos que es treballen i afermar els passos que cal seguir en la producció. La selecció de gèneres textuais es pot distribuir segons les necessitats de les situacions globals plantejades. Ara bé, cal garantir que l’alumnat els treballa tots al llarg de la segona ensenyança.

Bloc 3. Escriptura

1r CICLE	2n CICLE
FETS I CONCEPTES	
Gèneres escrits i multimodals, inclosos els que apareixen als mitjans de comunicació i a les xarxes socials, amb l’ús dels llenguatges audiovisuals (bloc 5).	
Formats en què es presenten els textos escrits multimodals: llibres, diaris, revistes, pòsters, correu electrònic, WhatsApp, wikis, xarxes, videoclips, pàgines web, etc.	
Estructura, components i característiques dels textos escrits multimodals que s’introdueixen a l’aula i els introduïts pels mitjans de comunicació i les TIC com a fonts d’informació (bloc 5).	
Les fonts i els canals d’obtenció de la informació: l’entrevista, els textos escrits i els audiovisuals, l’observació directa, visionada i a través d’Internet, entre altres.	
	Les empreses de comunicació, les xarxes, la recepció i l’audiència, i la seva influència en els criteris de producció i programació i la seva influència en els missatges que es transmeten.
PROCEDIMENTS	
Recursos globals	
Redacció i producció de textos escrits multimodals, inclosos els audiovisuals, amb finalitats variades, de diferents gèneres textuais, i en suports i formats variats (bloc 5).	
Mobilització dels recursos lingüístics i culturals adquirits en les llengües escolars com a suport per a l’expressió escrita en català.	
Planificació de l’escriptura	
Concreció de tots els elements de la situació comunicativa del text que s’ha d’escriure: destinatari, finalitat, objectiu comunicatiu, mitjà, format i suport.	
Selecció del tema concret del text que s’ha de redactar o	Selecció del tema concret del text que s’ha de redactar o

produir i de la manera de tractar-lo.	produir, de la manera de tractar-lo i del punt de vista i to que se li vol donar.
Activació dels coneixements del tema sobre el qual es vol escriure.	Activació dels coneixements del tema sobre el qual es vol escriure, posant l'accent en el punt de vista i to del text.
Identificació dels possibles gèneres textuais que s'adeqüen a la situació comunicativa.	Selecció del gènere textual més adequat per arribar al receptor i aconseguir l'objectiu de l'escriptura.
Reflexió i previsió dels passos que cal seguir (planificació, cerca d'informació, amb la tria de les idees principals i la seva organització, textualització, en diversos llenguatges i recursos tècnics, i revisió) per elaborar textos escrits o audiovisuals acadèmics o de la vida quotidiana, segons el domini que tinguin de la llengua.	Reflexió i presa de consciència dels passos que cal seguir (planificació, cerca d'informació, selecció d'idees, jerarquització i organització complexa, textualització, en diversos llenguatges i recursos tècnics, i revisió) per elaborar textos escrits o audiovisuals acadèmics o de la vida quotidiana, segons el domini que tinguin de la llengua.
Consens de guions i pautes amb preguntes que els ajudin a escriure i organitzar els diferents textos, i també a avaluar-los i revisar-los, tenint presents la situació comunicativa, el gènere textual, i la coherència, la cohesió i la correcció.	
Cerca d'informació	
Realització de guions i esquemes, etc., tant amb els coneixements previs com posteriors a la recerca.	
Utilització de diferents fonts i canals d'informació, com entrevistes, enquestes, observacions directes o indirectes, lectures comentades, documents audiovisuals i altres per l'estil.	
Recerca i identificació de models existents a la xarxa que puguin adequar-se i serveixin com a modelatge per elaborar textos.	
Recerca de la informació i el material gràfic necessaris per redactar el text, seguint els guions elaborats a l'aula.	
Elaboració de preguntes per a les entrevistes i enquestes, i de guions d'observació per a la recerca d'informació.	
Organització del text	
Concreció de què es diu i com es diu, assegurant la coherència del missatge i valorant l'adequació al mitjà i al gènere textuais per presentar la informació que sembli més adient.	
Aplicació de l'estructura del gènere textual identificada en la lectura, audició o visionat d'altres textos per distribuir la informació recollida en les diferents parts del text i els paràgrafs en què cal repartir-lo.	
Elaboració d'un guió il·lustrat que precisi escenaris, personatges, diàlegs, etc., necessari per a la producció d'audiovisuals, còmics, etc.	Elaboració i postproducció de guions il·lustrats i de guions tècnics, amb l'ús de les convencions i llenguatges dels diferents mitjans per a la producció crítica de textos audiovisuals amb una finalitat i situació comunicativa ben definides.
Textualització, elements lingüístics i no lingüístics	
Aplicació de recursos lingüístics, textuais i expressius (bloc 5) per redactar el text amb la informació i materials gràfics prèviament recollits, seleccionats i organitzats.	
Ús de les convencions socials més habituals en els intercanvis comunicatius escrits en llengua catalana.	
Progressió i distribució coherent de la informació.	
Utilització d'elements lingüístics i altres mecanismes de cohesió dels textos (bloc 5), com els connectors o marcadors textuais segons el gènere textual, així com la puntuació, les substitucions gramaticals, etc.	

Ús de diversos recursos lèxics (omissió, substitució de paraules, sinonímia, antonímia, etc.) per garantir la cohesió i l'estètica del text.

Adequació del grau de formalitat del text en funció del gènere textual i del registre lingüístic, evitant els usos col·loquials de manera generalitzada.

Adequació del grau de la formalitat del text en funció del gènere textual i del registre lingüístic, amb la introducció acurada del lèxic específic.

Redacció de les diferents parts del text, segons el gènere textual que s'ha triat, amb el títol, la presentació del tema, el cos del text i la conclusió final, repartint-ho en diferents paràgrafs i amb l'ús precís del signes gràfics que facilitin la lectura.

Ús adequat dels signes de puntuació per assenyalar les diferents parts del text, els diferents tipus de frases, la separació dels diferents elements d'una enumeració, etc.

Ús reflexiu i estètic de la forma més adient de presentar el text (títol, subtítols, apartats, paràgrafs, peus de foto, composició de la pàgina, tipografia, colors i grandària, il·lustracions...) d'entre les possibles alternatives, tenint en compte la situació comunicativa.

Ús reflexiu dels recursos dels programes de processament de text i d'altres que permetin l'ús d'imatges i gràfics per a l'elaboració del text, i amb atenció a l'estètica de la seva presentació.

Producció d'un guió il·lustrat amb tots els elements i les idees que s'han recollit i seleccionat anteriorment i que són necessaris per a la construcció de l'audiovisual, còmic, etc.

Producció i postproducció, amb la supervisió del docent, del guió il·lustrat i del guió tècnic amb tots els elements i les idees que s'han recollit i seleccionat anteriorment i que són necessaris per a la construcció de l'audiovisual, còmic, etc.

Regulació del procés i revisió de l'escriptura

Relectura de l'escrit o del producte audiovisual durant la seva realització, per reflexionar, revisar i corregir, amb l'ajuda del guió o les pautes elaborades a l'inici del procés d'escriptura.

Aplicació d'estratègies de regulació per a la revisió final dels textos escrits i audiovisuals parant atenció a l'adequació, la coherència, la cohesió, la sintaxi, el lèxic, l'ortografia i les especificitats del gènere textual o audiovisual de què es tracta, amb l'ajut de les pautes de correcció elaborades a l'inici del procés d'escriptura.

Reflexió sobre el procés fet per a l'escriptura o l'elaboració dels audiovisuals i valoració de l'adequació del que s'ha fet.

Reescriptura individual o en grup dels escrits i dels audiovisuals, tenint en compte les dificultats i els errors detectats durant la revisió o al final del procés d'escriptura, per millorar la comunicació.

Ús d'eines per facilitar la correcció de les produccions escrites o audiovisuals: llibretes personals de consulta, diccionaris analògics o en línia, correctors incorporats en les aplicacions de tractament de textos, bases d'orientació, etc.

Revisió de la qualitat de la presentació dels textos escrits i audiovisuals segons el suport i el format (disposició, paginació, tipus de lletra, cal·ligrafia, gravació, edició, so, etc.).

ACTITUDS I VALORS

Interès per l'escriptura i rigor, en totes les modalitats i suports (inclosos els tecnològics), com a eina en la creació de coneixement i per a la comunicació amb altres persones, amb una visió intercultural i no etnocèntrica.

Iniciativa per la comunicació escrita personal en català dins i fora de l'aula per mitjà de correspondència postal, correu electrònic, xat, WhatsApp, blogs, xarxes socials, etc.

Esforç i curiositat per cercar i seleccionar la informació més rellevant en funció de la finalitat dels textos que redacta o produeix l'alumne.

Cura per elaborar textos acceptables tant des del punt de vista del contingut com de la forma, amb respecte per les normes gramaticals, ortogràfiques, i les tipogràfiques i estètiques de la presentació del suport analògic o digital triat.

Valoració dels avenços de cadascú en escriptura i elaboració de textos multimodals, amb la presa de consciència de les pròpies habilitats i mancances, i la confiança de la capacitat de millora de l'habilitat comunicativa.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

La mobilització de recursos lingüístics s'ha de fer de manera integrada a la producció de textos, siguin orals o escrits. Normalment es fa més incís en la producció dels escrits preparats perquè tenen un procés més lent d'execució que permet la reflexió, ja sigui durant el procés com en la revisió final. Les explicacions o els aclariments dels elements lingüístics (textuals o no) esdevenen aprenentatge significatiu quan es mobilitzen en relació amb la recepció o en la producció, com és el cas. Un bon moment per tractar determinats punts és a l'hora de revisar textos escrits a l'aula, comentant errors freqüents. És important que l'alumne guardi els seus escrits, amb tots els documents del procés, i pugui seguir la seva evolució. Treballar amb portafolis és molt útil per recollir i recuperar informació quan cal. Les anotacions de les correccions, les justificacions i les explicacions a l'aula recollides de manera sistemàtica i endreçada per part de l'alumne i la supervisió del professor garanteixen la recuperació de la informació per tornar-la a fer servir i per estudiar-la de manera significativa. Els gèneres textuals es poden treballar com a producte d'una situació global, com a mínim un cop; però també com a context d'aprenentatges més focalitzats en els continguts lingüístics. Ara bé, tot en la seva justa mesura, no hem de fer que els alumnes escriguin indiscriminadament, de manera repetitiva, per l'esforç que suposa i la rutinització. Aquesta rutinització també s'ha d'evitar, cal deixar ben clar què volem que aprenguin en cada unitat i quin sentit té dins de la competència i dels seus usos socials.

Bloc 4. Literatura

Aquest bloc presenta els recursos procedimentals repartits en els subapartats següents: “Accés als textos literaris”, que té un caràcter general d’entrada al fet literari com a multimodal; “Comprensió, anàlisi i interpretació dels textos literaris”, apartat que recull els procediments d’entrada a la pluralitat de perspectives d’interpretació de tota manifestació literària; “Reacció, apreciació i valoració dels textos literaris”, en què es posa l’accent en els procediments que suposen la integració dels elements culturals que aporta el fet literari; “Mediació”, que assegura la construcció social del sentit del text com a base per a la interculturalitat, i “Producció dels textos literaris”, complement necessari per desenvolupar la competència literària com a font de coneixement, de gaudi i de creació artística.

S’empra l’expressió “manifestacions literàries multimodals” per obrir el ventall de sistemes semiòtics i suports en què avui en dia s’expressa l’obra literària. Ningú posaria en dubte que una representació teatral, un recital de poesia, una lectura dramatitzada o un poema visual són obres literàries. Ara bé, l’aclaparadora presència del món audiovisual en el món dels joves i el perill de fer-ne lectures poc crítiques o la possible baixa qualitat d’aquests productes ens pot portar a no tenir en compte altres obres narratives, dramàtiques o poètiques, com la novel·la gràfica, el còmic, els audiollibres, les sèries, les pel·lícules, les cançons, etc. I no hem d’oblidar que no solament són una oportunitat per atreure l’alumnat cap a la lectura, sinó que és des de l’escola que se’ls ensenya a tenir una lectura literària crítica.

Bloc 4. Literatura

1r CICLE	2n CICLE
FETS I CONCEPTES	
Text literari: univers literari.	Text literari: context literari i sociocultural, univers literari.
Tema (idea principal del text), subtemes.	Tema (idea principal del text), subtemes.
El món del llibre: autor, il·lustrador, títol, portada, contraportada, bibliotràiler, etc.	El món del llibre: autor, drets d’autor, producció, edició, difusió, recepció, etc.
	Els clàssics literaris i els best-sellers i la seva temporalitat.
	Literatura: oral, escrita i multimodal (art, patrimoni, text literari).
	Actualitat literària.
Els gèneres literaris que apareixen al bloc 5.	
PROCEDIMENTS	
Accés als textos literaris	
Lectura de textos multimodals del seu entorn (acadèmic, mitjans de comunicació de masses, etc.).	
Navegació i lectura per cercar informació a través de la xarxa.	
Comprensió, anàlisi i interpretació dels textos literaris	
Lectura oral expressiva preparada prèviament.	
Integració de les diverses interpretacions compartides en la interacció amb el grup.	

Identificació dels diferents efectes que pot produir en el lector una novel·la i l'adaptació (versió, seqüela) cinematogràfica, teatral, gràfica, etc. i la seva expressió en altres gèneres.	Anàlisi dels diferents efectes que pot produir en el lector una novel·la i l'adaptació (versió, seqüela) cinematogràfica, teatral, gràfica, etc. i la seva expressió en altres arts (plàstiques, musicals).
Identificació dels efectes que pot produir en el lector una manifestació literària rebuda des de diferents canals (lectura silenciosa, lectura dramatitzada, escenificació, recital o explicació de l'experiència lectora).	Anàlisi dels efectes que pot produir en el lector una manifestació literària rebuda des de diferents canals (lectura silenciosa, lectura dramatitzada, dramatització, en guió o producció audiovisual, recital, concert o explicació de l'experiència lectora).
Reconeixement del tema i els subtemes de manifestacions literàries diverses.	Anàlisi del tema i els subtemes de manifestacions literàries diverses.
Reconeixement de diferents maneres d'utilitzar un tema (univers representat, gènere, trama) en diverses manifestacions literàries.	Anàlisi de diferents maneres d'utilitzar un tema (univers representat, gènere, punt de vista, to, trama) en diverses manifestacions literàries.
Comparació de l'obra amb altres obres literàries, elements temàtics, simbòlics o estètics en comú.	Reconeixement, dins d'una manifestació literària, de lligams amb altres obres a través d'expressions característiques, personatges, estil, paròdia, etc.
Apropiació de referents relatius a la manera pròpia d'explicar dels gèneres i dels elements que se'n separen.	
Apropiació de referents relatius a la manera d'evocar les atmosferes i els estats d'ànim.	
Identificació de les particularitats d'una època, d'un lloc, d'uns personatges.	
Comparació de textos literaris segons el contingut.	Comparació de textos literaris segons el contingut, l'organització, el punt de vista, el to i el gènere.
Contextualització de les obres literàries a través de xerrades amb l'autor.	Contextualització de les obres literàries amb l'ajuda de textos corrents escrits, orals i audiovisuals i a través de xerrades amb l'autor, d'itineraris literaris i de visites a exposicions.
Anàlisi de la manera particular d'estructurar i formular l'enunciat a l'hora de produir un efecte que crea un sentit.	
Reconeixement, en un context, d'elements retòrics que influeixen en la construcció del sentit per l'efecte que produeixen.	Anàlisi, en un context, de l'ús de diferents elements que influeixen en la construcció del sentit.
Reconeixement en la manifestació literària de les diverses maneres d'usar la sintaxi, el lèxic, els registres i les varietats lingüístiques.	Anàlisi de les diverses maneres d'usar la sintaxi, el lèxic, els registres i les varietats lingüístiques.
Reacció, apreciació i valoració dels textos literaris	
Resposta a una necessitat d'evasió i relaxació.	
Resposta afectiva i emocional a partir de la identificació amb els personatges i les situacions, la intriga i la percepció estètica del llenguatge.	
Resposta a la necessitat de construir-se una identitat i una representació del món.	
Contrast de les pròpies experiències i la pròpia visió del món amb la dels diferents sistemes simbòlics presents en les manifestacions literàries per anar construint la visió del món, els sistemes de valors i la identitat personals.	Contrast de les pròpies experiències i la pròpia visió del món amb la dels diferents sistemes simbòlics presents en les manifestacions literàries per anar construint la visió del món, els sistemes de valors i la identitat personals.
Contrast entre els comportaments i els valors propis i els dels personatges.	
Resposta a qüestionaments sobre els grans temes de la humanitat a partir de la deliberació sobre el tractament que reben en les diferents manifestacions literàries.	

Construcció de memòria intercultural a través de l'exploració de la vivència humana expressada en les manifestacions literàries.

Integració de la literatura com a part de l'herència de la cultura europea i de la realitat actual d'aquesta cultura que es va enriquint tant amb noves aportacions d'altres cultures com amb les noves tecnologies dels mitjans de comunicació que l'han obert al món.

Reconeixement dels valors estètics presents en una manifestació literària.

Valoració dels valors estètics i de la funció estètica dels diferents llenguatges presents en les manifestacions literàries i integració en el bagatge lingüístic i cultural personal.

Reconeixement de les diverses identitats pròpies a través de les experiències literàries individuals o compartides.

Construcció de les diverses identitats pròpies a través de les experiències literàries individuals i compartides

Apreciació dels diferents valors culturals expressats en les manifestacions literàries.

Valoració crítica del lloc que ocupen certes obres dins del patrimoni cultural.

Mediació

Descripció detallada de la interpretació personal d'una obra.

Exposició de les pròpies reaccions a diferents elements, explicació d'aquests elements i acceptació de les altres reaccions i explicacions.

Explicació de la interpretació d'un personatge de l'obra: estat psicològic o emocional, causes del seu comportament, i les seves conseqüències.

Explicació de la interpretació personal de la trama, els personatges i els temes d'un relat, una novel·la, una pel·lícula, una obra de teatre.

Explicació de la interpretació personal de les imatges o l'anècdota i dels recursos formals d'un poema.

Participació en els debats sobre les diferents possibilitats interpretatives d'una manifestació literària.

Construcció compartida d'interpretacions de les manifestacions literàries.

Descobriment compartit del paper de determinats elements en la construcció del sentit (bloc 5).

Producció de textos literaris

Manipulació de manifestacions literàries canviant l'univers representat, el punt de vista, el to, el gènere, el suport o el format.

Construcció d'una manifestació literària reflectint una manera personal de veure el món, fent ús de l'imaginari, els sentiments, les emocions i la sensibilitat estètica experimentats en la recepció de manifestacions literàries.

Construcció de la intriga per donar a conèixer una època, un lloc, una realitat, una professió.

Manipulació de la llengua en l'àmbit estètic.

Utilització dels recursos literaris (personatges, ambients, imatges poètiques, etc.) i dels recursos lingüístics (lèxic i registres) per a la construcció del sentit amb l'efecte que produeixen.

Utilització creativa dels recursos literaris (personatges, ambients, imatges poètiques, diàlegs, etc.) i dels recursos lingüístics (lèxic, sintaxi, registres i varietats lingüístiques) per a la construcció del sentit amb l'efecte que produeixen.

ACTITUDS I VALORS**Valoració de la literatura com a mitjà de gaudi i d'accés a la cultura catalana.****Adquisició de valors necessaris per a la convivència democràtica a través de la interacció amb les manifestacions literàries.****Acceptació i integració de les diferències considerant-les com a font d'enriquiment cultural manifestat en la literatura.****Desenvolupament de la capacitat d'acceptació de les múltiples perspectives personals o del text a través del debat sobre la construcció del sentit de les manifestacions literàries.****Valoració dels grans temes de la humanitat expressats en la literatura.****ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES**

Es dona molt pes als recursos relacionats amb la mediació i amb la reacció, apreciació i valoració dels textos literaris. La mediació és important perquè construeix el sentit des de la interacció del grup i la guia del professor. La reacció, apreciació i valoració, perquè la competència de lector literari pivota sobre l'acció d'interactuar, és a dir, l'obra interpel·la el lector i aquest interpel·la l'obra.

Per tal de mobilitzar aquests recursos, s'aconsella que l'alumne porti un diari de lectura o un portafoli on pugui anotar no solament els llibres que va llegint, sinó comentaris, pensaments, aprenentatges, emocions, etc., que s'hi relacionin. L'alumne ha de poder veure com la seva competència de lector literari ha progressat, que la vehiculació dels significats amb el recurs literari és més clara i que el seu criteri personal s'ha eixamplat amb l'ampliació d'experiències. També hi pot anotar tots els temes debatuts en el grup i les seves pròpies reflexions.

A l'hora d'escollir els llibres del pla lector s'ha de tenir en compte la multimodalitat, la diversitat de gèneres, de temàtica, d'univers literari, de procedència i de dificultats de nivell lingüístic. Per poder gaudir d'una lectura, el nombre de paraules que no s'entenen per pàgina no hauria de ser superior a cinc. No cal que l'alumne busqui totes les paraules que no entén al diccionari, és millor que es guiï pel context i per la semblança amb altres paraules de la mateixa família i amb paraules d'altres llengües.

Per a la presentació dels diferents itineraris es pot recórrer a les animacions, a la imitació o es pot convidar especialistes. És bàsic que l'alumne pugui fixar-se en la portada, la contraportada, la informació sobre l'autor i altres referències. El diàleg entre alumnes i professor prescriptor permet la construcció guiada de l'itinerari personal. Els itineraris s'han d'anar actualitzant sovint. I cal estar atent al consum real de producció cultural dels alumnes.

Tenim recursos com la comparació entre l'obra literària i la seva adaptació a altres mitjans i a altres gèneres. Hi ha moltes sèries, pel·lícules, obres de teatre, còmics, etc., que són adaptacions d'obres literàries. Una mateixa obra literària pot ser rebuda per diferents canals i el contrast entre les diverses recepcions és força important. Evidentment, les modes canvien, es tracta d'estar alerta i fer els lligams necessaris entre actualitat i tradició, quant a l'ús dels canals. El contrast també es pot fer entre diferents manifestacions literàries fixant l'atenció en elements com el tema, la presentació de personatges, d'ambients, etc.

El diàleg entre gèneres és important, i s'ha d'acostar la poesia i el teatre als alumnes de la manera més natural possible, evitant el bloqueig davant l'aparent dificultat interpretativa. Recordem que s'ha de donar veu a la interpretació plural dels alumnes, el docent és un lector expert que acompanya, no un exegeta. En aquests gèneres, una via d'atansament pot ser la producció creativa lliure com a exploració expressiva, la improvisació teatral o el taller de poesia per facilitar la recepció des de la desinhibició. També és útil obrir un diàleg entre les diferents arts, com ara les plàstiques, i la relació amb manifestacions literàries. Es poden aprofitar visites a exposicions organitzades des d'altres àrees. La poesia té molts lligams amb les arts plàstiques (imatge

poètica) i la música; relacions que es poden experimentar de manera vivencial sense passar abans per l'explicació teòrica de la mètrica. La interacció vivencial i emocional ha de ser anterior a la construcció del sentit, i aquest a l'anàlisi i la valoració de l'ús dels recursos literaris (gèneres), de ficció i simbòlics (universos literaris) i retòrics (llenguatge literari) per a la construcció d'un món de ficció.

En la interacció grupal el docent ha de conduir l'anàlisi de les manifestacions literàries a través de preguntes o activitats diverses. No es tracta de fer anàlisis sistemàtiques i rutinàries, sinó d'aprofitar allò que ha cridat l'atenció dels alumnes en una lectura individual o, en el cas d'una lectura guiada, de dirigir la mirada cap a la manera de crear un ambient, de presentar uns personatges, de dosificar la informació a través de la focalització o punt de vista, del desenvolupament d'un tema a través d'una anècdota o imatge poètica, de l'ús de determinats recursos retòrics, etc., per emocionar, colpir, presentar un univers literari. La producció a partir de la manipulació d'un o més elements serveix també per afermar el reconeixement d'aquests recursos i la capacitat d'analitzar-los i de valorar-los críticament.

La literatura, com a producció cultural i social, presenta la pluralitat de reconstruccions imaginàries de la realitat, i la pluralitat d'interpretacions subjectives de l'individu i de la societat que l'envolta. Esdevé, així, un coneixement de la realitat diferent al coneixement científic, que contribueix a la formació de la pròpia identitat individual i social. La literatura aborda totes les grans preguntes de la humanitat i totes les realitats culturals. D'aquí la importància de posar a l'abast dels alumnes manifestacions literàries variades, i de respectar les diferents interpretacions de les manifestacions literàries que fan els alumnes. Amb la interacció s'aconsegueix una interpretació de l'obra que inclou tots els punts de vista, que s'enriqueix amb la pluralitat de veus. A més, l'accés a manifestacions literàries interculturals i el fet de compartir-les durant la interacció plural evita la formació d'una construcció cultural única que exclou grups d'alumnes. La interculturalitat i l'acceptació del pluralisme de veus són la base de la construcció d'una societat crítica i respectuosa amb la pluralitat que l'alumne ja viu en el seu dia a dia.

S'han de donar les eines perquè els alumnes coneguin la realitat cultural del país i hi puguin participar, com per exemple assistir a esdeveniments culturals fets per a ells i participar-hi, o conèixer professionals, llocs i institucions dedicats a la producció i difusió de la literatura. Aquest contacte amb la vida cultural també ha d'incloure altres camps artístics. Sempre que es pugui, s'han d'establir vincles, no necessàriament historicistes, amb les arts plàstiques, la música, el cinema, etc. Es poden fer visites a exposicions, assistir a conferències, espectacles, etc. Però també a llibreries, biblioteques i museus. Aquestes sortides, la participació en concursos arrelats al país, les trobades amb escriptors, il·lustradors, actors, editors, llibreters, etc., han d'inserir-se en les activitats de l'aula.

Ja hem esmentat la producció com a mecanisme d'aprehensió dels recursos i procediments literaris per a la construcció del sentit, facilitadora de la interpretació, l'anàlisi i la valoració de les manifestacions literàries. Sempre és més fàcil la comprensió d'un mecanisme si es desmunta en peces i després s'intenta tornar a muntar. Aquest és l'objectiu principal, però també és important deixar viure als alumnes l'experiència de poder crear com a via d'expressió personal i de gaudi estètic. S'ha de crear un espai de llibertat i s'han de proporcionar els recursos que permetin a l'alumne trobar la seva pròpia veu, aprofundir en la seva subjectivitat, endreçar el seu món des de la creació literària. També es tracta de donar-li les eines perquè pugui gaudir del valor estètic de la literatura, per al qual necessita aquesta formació de lector literari. D'aquí la necessitat de treballar des del respecte màxim de la pluralitat de les interpretacions i de l'expressió pròpia. No es tracta que l'alumne respongui a una visió única i fixada de la manifestació literària, ni que arribi a un nivell determinat de qualitat d'expressió literària. Això no és contradictori amb el fet que els lectors literaris milloren de manera exponencial el seu nivell de comprensió i expressió escrites.

Com a resum, la interacció sempre té dos sentits: la recepció i la producció. Es tracta d'obrir les portes i donar les eines als alumnes perquè tinguin pas franc a la literatura, en tota la seva vessant humanística, de coneixement de diferents construccions d'identitat individual i social i del món, construccions culturals i socials que facilitin a l'alumne la seva construcció personal i la seva manera de situar-se en el món, des del sentit crític i la capacitat expressiva de les seves pròpies visions i el gaudi estètic.

Bloc 5. Reflexió sobre la llengua

El bloc 5 presenta els recursos relacionats amb la reflexió sobre les diverses dimensions o nivells lingüístics. Ja s'ha dit que tots els blocs estan relacionats amb els usos competencials de la llengua i es relacionen tots ells. Aquest bloc, absolutament present en els altres blocs, no té cap sentit si es planteja al marge de les activitats i els usos de la llengua, que són l'eix de la resta de blocs. Així doncs, els recursos d'aquest bloc s'han de treballar sempre dins els usos de la llengua en situacions d'aprenentatge, i no com a regles o teories al marge, en abstracte. Aquest bloc de recursos només presenta sense subdivisions l'apartat d'actituds i valors. L'apartat de fets i conceptes i el de procediments tenen una mateixa divisió de subapartats: "Les llengües", on hi trobarem recursos que es relacionen amb la visió global del que són les llengües i la diversitat lingüística; "Els gèneres textuais no retòrics"; "Els gèneres textuais retòrics", centrats en els textos i les seves propietats com a unitats que han de ser les articuladores i organitzadores de totes les tasques d'aprenentatge lingüístic, i, finalment, "La morfosintaxi", "El lèxic" i "Els sons i les grafies", que responen als recursos relacionats amb les unitats menors de la llengua. És un bloc exhaustiu que només ha de servir perquè els professors agafin les eines que els són necessàries per al procés d'ensenyament i aprenentatge de les competències lingüístiques.

Bloc 5. Reflexió sobre la llengua

1r CICLE	2n CICLE
FETS I CONCEPTES	
Les llengües	
La diversitat lingüística existent en el context social i escolar a Andorra; les llengües dels països veïns d'Andorra i les llengües romàniques. El plurilingüisme personal. Les relacions lèxiques que hi ha entre les llengües romàniques i altres famílies de llengües.	
Els gèneres textuais no literaris	
Narratius	
Relats de la vida quotidiana. Informe d'un esdeveniment escolar o social de l'entorn escolar. Diari de sessions o personal. Altres.	
Textos periodístics d'informació analògics (escrits o ràdio i televisió) o digitals: - notícia periodística, noticiari, el butlletí informatiu - crònica, reportatge, entrevistes, etc. - Altres.	
Descriptius	
La descripció tècnica o objectiva d'eines o objectes per a un text instructiu (per exemple, unes instruccions de muntatge). La seqüència descriptiva d'un procés senzill. La descripció de llocs o ambients, persones animals o éssers vius, de sentiments i emocions en diferents contextos comunicatius. Altres.	
Expositius	
Les explicacions de classe; els dossiers i treballs de projectes d'aula. Les conferències, o exposicions a l'aula.	

Els murals explicatius, els pòsters o les infografies.

El reportatge.

L'informe final d'un treball o projecte.

Els escrits acadèmics, com fitxes, resums, síntesis, quadres sinòptics, esquemes, notes per estudiar.

Les presentacions (Power Point, Keynote; Genially, etc.).

L'entrevista a un expert.

Els hipertextos de diferents tipus, blog o viqui.

Altres.

Argumentatius

La defensa de treballs i projectes.

L'assemblea.

El debat.

Altres.

Textos periodístics d'opinió analògics (escrits o audiovisuals) o digitals amb o sense l'ús de blogs, xats digitals i altres TIC, com ara articles d'opinió, columnes, crítiques d'espectacles o de cultura.

La publicitat i els textos persuasius; per exemple, les campanyes publicitàries i les institucionals, i l'anunci publicitari i les seves variacions impreses, radiofòniques i televisives.

Altres.

Instructius

Les normes d'aula i de convivència.

Les normes o regles de joc.

La recepta de cuina.

El guió tècnic radiofònic o audiovisual.

El manual d'instruccions per al muntatge, o funcionament d'aparells.

Els itineraris de natura.

Altres.

Administratius

Textos administratius:

- Carta, sol·licitud de feina, currículum, carta de presentació, formularis, etc.

Estructures i característiques

Els components dels textos multimodals i els diferents sistemes semiòtics que l'integren com un tot: el lingüístic, el paralingüístic, l'extraverbal, el visual, l'àudio i l'audiovisual.

Narratius

Estructura dels relats:

- Plantejament (els personatges, la situació i l'inici dels fets).
- El nus del relat (amb el desenvolupament dels fets centrals).
- El desenllaç final dels fets narrats i la situació.
- El tancament final del relat.

L'estructura d'un diari (seccions, primera pàgina, etc.).

L'estructura d'un programa radiofònic o televisiu d'informació (seccions, sintonia, careta, etc.).

	L'estructura de les notícies i els reportatges periodístics (entradeta, preguntes, tesis i arguments, piràmide invertida, etc.). L'estructura de les entrevistes (presentació de l'entrevistat, preguntes i respostes, i tancament, etc.). L'estructura dels podcasts (entradeta, exposició de les idees principals, presentació de convidats, publicitat, etc.).
Característiques de les narracions: • Ordre cronològic. • Ús dels temps verbals adequats a l'ordre temporal. • Ús dels connectors i expressions temporals, etc. • Persistència del narrador, • Altres.	
Descriptius	
Estructura de les descripcions: • Títol. • Introducció (identificació d'allò que es descriu). • Cos de la descripció (presentació i qualificació dels elements). • Tancament. Quan és la descripció d'un procés o un canvi, cal ordenar la seqüència per passos. Característiques de les descripcions: • Ús dels connectors d'ordre (primer, després, abans, etc.) i d'espai (aquí, més enllà, etc.). • Ús d'adjectius, comparacions i analogies adequades i aclaridores. • El verb en present. • Altres.	
Expositius	
Estructura dels textos multimodals expositius: • Títol. • Introducció (amb la presentació tema i els aspectes que es treballen). • Cos explicatiu del text: ◦ repartiment de les idees i els perquè en apartats • Gràfics, esquemes, imatges i altres suports amb llegendes. • Tancament amb les conclusions. Característiques dels textos multimodals expositius: • Precisió lèxica. • Verbs en present. • Frases concretes, simples i ordenades. Cohesió amb connectors clars (perquè, ja que, en conseqüència, per tant, en canvi, malgrat que, per culpa de, gràcies a, etc.).	
Argumentatius	
Els textos multimodals argumentatius: • En els debats i assemblees cal precisar qui participa i amb quin paper. • Introducció o obertura per centrar el tema, fet o cas de què es tracta i la situació en què es produeix; en el cas d'assemblees i debats, presentar els participants. • Formulació explícita de la tesi amb el punt de vista que es vol defensar. • Desenvolupament de la discussió (arguments a favor i en contra, i els contraarguments que rebaten les raons dels altres); en	

els debats i assemblees es farà l'intercanvi d'opinions i arguments.

- Tancament amb la conclusió en què se sintetitza tot el que s'ha proposat i argumentat; en els debats i assemblees, el moderador farà la síntesi final i concretarà els acords a què s'ha arribat.

Estructura dels textos multimodals publicitaris:

- El titular, la imatge principal, o seqüència narrativa, en els clips publicitaris.
- L'eslògan i altres textos.
- Altres imatges, seqüències, sons, música, etc.
- El producte.
- La marca.

Característiques dels textos multimodals argumentatius:

- Ús de frases amb concordança correcta entre els seus components.
- Ús de connectors:
 - oposició (però, sinó, no obstant, malgrat, etc.)
 - conclusió (per tant, en resum, finalment, etc.)
- Ús de diferents tipus d'arguments:
 - exemples representatius (amb la possibilitat d'emprar un relat)
 - d'autoritat (com diu...)
 - saber popular (frases fetes, etc.)

Instructius

L'estructura i les característiques de les instruccions multimodals:

- Títol.
- Introducció amb l'objectiu o resultat esperat.
- Les eines i els components necessaris.
- La seqüència de les accions necessàries ordenades pas a pas.
- Tancament amb la descripció del resultat final.

Característiques de les instruccions:

- Ús de l'imperatiu verbal, les perífrasis d'obligació o altres formes si es fa una referència temporal i les formes impersonals.
- Numeració dels passos o els guionets i els marcadors d'ordre (primer, després o abans)
- els adverbis de temps (ara, abans o després).
- Dibuixos il·lustratius.

Altres

L'estructura bàsica del correu electrònic:

- Adreça del destinatari, assumpte, cos del missatge, comiat i signatura.

Els gèneres textuais literaris

Narratius

Els gèneres retòrics narratius cultes: el relat i la novel·la (romàntica, realista, psicològica, d'aventures, policíaca, negra, de suspens, fantàstica, de ciència ficció, etc.).

Els gèneres retòrics narratius "a Internet" (narrativa digital): bibliotràiler (*booktrailer*), remescla (*mashup*), etc.

Dramàtics

Els gèneres retòrics dramàtics: l'esquetx, la paròdia, la comèdia, l'òpera, el drama, el sainet, el vodevil, etc.

Els gèneres retòrics dramàtics multimodals: el cinema, la televisió (pel·lícules, sèries, videoclips), el còmic (analògic i digital), etc.

Els gèneres retòrics dramàtics multimodals a Internet: els videoclips, les sèries, les sèries web.

Altres.

Poètics

Els gèneres poètics populars: els embarbussaments, les dites i els refranys, els rodolins, els eslògans, les endevinalles, les cançons, les corrandes i gloses, el rap, etc.

Els gèneres poètics cultes: els poemes, les cançons, els acròstics, etc.

Els gèneres poètics multimodals i a Internet: els cal·ligrames, la poesia visual.

Altres.

Components lingüístics**La morfosintaxi****Diferències entre la llengua oral i l'escrita segons les situacions comunicatives.**

Paraules i classes de paraules:

- Determinant, nom, adjectiu, pronom, verb, preposició i adverb, conjunció, interjecció.
- El gènere (masculí femení), el nombre (singular, plural), la persona (1a, 2a i 3a) i el temps.

Paraules i classes de paraules:

- Verb (irregularitats habituals), pronoms febles i les seves formes, preposicions, adverbis, conjuncions.

El subjecte i el predicat com a constituents obligatoris i el complement de la frase com a facultatiu.

Els grups nominals (article, nom, adjectiu), (pronomen, substitució pronominal).

Els grups verbals: verb i complements que són grup nominal amb o sense proposició, grup preposicional.

Grup de complement de la frase.

Grups adjectivals i grups adverbials.

Frases enunciatives (afirmatives i negatives), imperatives, interrogatives i exclamatives, passives.

Les frases simples i les compostes:

- Juxtaposició.
- Coordinació (copulatives, adversatives, disjuntives, distributives, etc.).
- Subordinació (substantives, adjectives i adverbials de temps i lloc, causals, comparatives, etc.).

La conjugació verbal:

- La flexió verbal:
 - Les marques (regularitats) verbals orals i les escrites: el pronom subjecte.
 - L'arrel i les terminacions en els verbs.
 - L'infinitiu com a nom del verb i les formes impersonals.
- Les formes orals i escrites dels temps simples i compostos dels verbs «haver» i «ser» i els regulars i irregulars d'ús més freqüent.
- Les semblances i diferències en les formes i usos de les formes verbals del català i les llengües conegudes per l'alumnat.

El lèxic

Sentit literal i sentit figurat dels mots i les expressions (connotació i denotació).

Comparació, metàfora, etc.

Les frases fetes i expressions fixes segons les varietats lingüístiques.

Relacions de significat entre paraules:

- Sinònims, antònims.
- Paraules polisèmiques.
- Homòfones, homònims i parònims.
- Mots genèrics i específics (hiperònims/hipònims).
- Camps lèxics i semàntics.

La formació de paraules:

- La derivació:
 - Paraules primitives i derivades:
 - arrel
 - prefixos i sufixos
 - augmentatius i diminutius, etc., i els seus significats
- La composició de paraules.
- Els neologismes.

Els sons i les grafies

Les lletres de l'alfabet:

- Les consonants i els dígrafs.
- Les vocals:
 - tòniques i àtones
 - obertes, tancades i neutres
 - els diftongs creixents i decreixents i els hiatus
 - l'accentuació: els accents i la dièresi
- Semblances i diferències entre les lletres de l'alfabet català i les de les llengües que treballen al centre.
- L'accentuació en català: síl·laba tònica, vocals obertes o tancades, neutralització de vocals, les regles bàsiques, les dièresis i els diacrítics.

PROCEDIMENTS

Les llengües

Reflexió sobre la pròpia biografia lingüística i les diferents maneres de relacionar-se amb les llengües.

Recerca, percepció, observació directa o amb entrevistes, reflexió sobre les dades i descoberta de les llengües d'Andorra i dels països propers o coneguts per l'alumnat (a partir de persones conegudes, rètols d'establiments, anuncis, cançons, objectes, documents, etc.), identificant semblances i diferències que es donen entre elles.

Comparació i identificació de les semblances i diferències del sistema fonètic i la prosòdia, i del lèxic i la sintaxi de la família de les llengües romàniques.

Identificació dels manlleus que es produeixen entre les llengües que es parlen a Andorra i altres provinents d'altres llengües.

Ús i apropiació d'estratègies per aprendre llengües: repetició reflexiva, memorització, pràctica receptiva, expressiva i interactiva, cooperació, reflexió i autoavaluació de les pròpies pràctiques, autoestima, etc.

Transferència de les estratègies lingüístiques i comunicatives apreses o que s'usen en una llengua per comunicar-se en una altra.

Els gèneres textuais no retòrics

Realització d'activitats receptives i productives amb textos presentats en diferents formats i suports: pòsters, anuncis, llibres, àlbums il·lustrats i còmics, revistes, diaris, diccionaris, llocs web, xats, etc.

Realització d'activitats globals per a la comunicació final de tasques escolars presentant-les a la classe, altres classes i les famílies, etc.,

amb l'elaboració de díptics, tríptics, fullets informatius i invitacions, cartells, programes de mà, etc.

Comprensió i reflexió sobre un text, i comparació amb altres textos semblants, i anàlisi per adonar-se de la seva adequació i identificar-ne l'estructura: les parts i els elements que en formen part i la funció que desenvolupen, per tenir models.

Utilització d'aquests recursos a l'hora de produir textos multimodals.

Canvis de paraules, d'expressions, d'oracions, de parts de textos, o fer versions a un altre gènere textual en textos produïts pel mateix alumnat (com addicions, supressions, desplaçaments, substitucions, etc.) per modificar o ajustar el significat a les intencions de l'emissor, i a la coherència i cohesió del text i per aprofundir en l'anàlisi i comprensió dels textos.

Ús funcional dels elements detectats en les anàlisis dels textos en l'elaboració dels textos propis.

Observació, anàlisi, identificació de les regularitats, de les marques d'organització del text: títol, subtítol, cos, paràgrafs, etc., amb ajut de la comparació amb altres textos, i ús funcional i adequat d'aquestes marques en l'elaboració dels textos propis.

Observació, anàlisi i identificació de les regularitats, dels connectors, els temps verbals, els pronoms i els signes de puntuació (el punt final, el punt i seguit, els dos punts, el punt i coma, la coma, l'interrogant i l'exclamació, el guió en els diàlegs, els parèntesis, etc.) per aconseguir una bona cohesió del text amb ajut de la comparació amb altres textos o els canvis de les expressions.

Ús funcional i adequat d'aquests connectors i signes de puntuació per aconseguir una cohesió del text adequada, i per organitzar les idees en diferents frases, paràgrafs i apartats, i per enllaçar-los de manera adequada i variada.

Aplicació al català de les reflexions, anàlisis, identificacions i avaluacions sobre els textos que s'han fet en altres llengües, tenint en compte les peculiaritats que pot tenir cada llengua.

Els gèneres textuais retòrics

Construcció de sentit tot identificant l'estructura, els diferents elements i les característiques pròpies de cada gènere retòric i la seva participació en la construcció d'un text concret.

Construcció del sentit reconeixent les característiques pròpies del llenguatge literari i la seva participació en la construcció del sentit en un text concret d'un gènere retòric.

Creació de sentit identificant l'estructura, els diferents elements i les característiques pròpies de cada gènere retòric i la seva participació en la construcció d'un text concret.

Creació del sentit reconeixent les característiques pròpies del llenguatge literari i la seva participació en la construcció del sentit en un text concret d'un gènere retòric.

La morfosintaxi

Identificació de les diferències entre la llengua oral i l'escripta quant a l'ús quotidià i els usos escolars de la llengua escrita.

Exercitació de canvis de paraules o expressions en un context significatiu i observació i reflexió sobre les conseqüències que tenen en les altres paraules o expressions amb què concorden: canvis de gènere, de nombre, de persona, de temps, etc., per millorar, així, la comprensió o expressió del text oral o escrit.

Identificació i anàlisi del gènere, el nombre, la persona i el temps, i de la concordança que es dona entre els diferents components, ajudant-se de diferents canvis, com desplaçaments, substitucions, etc.

Aplicació de les concordances de gènere, nombre, persona i temps en cada un dels grups que componen la frase i les seves relacions al llarg d'un text, amb atenció als casos més especials.

Delimitació de grups de paraules, determinant l'ordre de les paraules i reconeixent-ne els components i les funcions a partir de canvis, com l'addició, la supressió, el desplaçament, la substitució, etc., que es poden fer en les frases.

Ús reflexiu dels grups de paraules per construir frases amb sentit i ben formades, aplicant els canvis que ajuden a reflexionar-hi.

Ús de les estructures pronominals més usuals i col·loquials, i la concordança amb els noms que substitueixen.

Identificació de les diferències respecte a les formes més correctes dels pronoms i el seu ús.

Reconeixement de diferents tipus de frases: simples, coordinades (copulatives i adversatives) i subordinades (adjectives i temporals), i identificació de les relacions que s'estableixen entre elles, ajudant-se de canvis en la forma dels textos de l'alumnat (addicions, supressions, etc.).

Escriptura de diferents tipus de frases amb l'ús de les reflexions que es fan de la forma dels textos orals i escrits.

El lèxic

Exploració del sentit propi i figurat dels mots, les expressions, les frases fetes i les locucions en la recepció de textos orals i escrits per usar-los amb propietat, segons les situacions comunicatives.

Exploració, identificació i ús en les activitats orals i escrites de les relacions de significat entre paraules:

- sinònims, antònims
- paraules polisèmiques
- paraules homònimes i homòfones

Exploració, identificació i ús en les activitats orals i escrites de les relacions de significat entre paraules:

- sinònims, antònims
- paraules polisèmiques
- paraules homònimes i homòfones
- mots genèrics i específics (hiperònim/ hipònims)
- els neologismes

Constitució i exploració de camps lèxic i semàntics per millorar el cabal lèxic.

Observació i identificació de les formes de derivació (paraules primitives i derivades, els prefixos, els sufixos i els seu significat) i la composició de paraules i el seu ús per millorar les expressions oral i escrita.

Observació, identificació i anàlisi de les semblances i diferències entre els lèxics de les llengües d'escolarització i les llengües conegudes per l'alumnat.

Els sons i les grafies

Observació, distinció, comparació i anàlisi progressivament correcta dels sons de les llengües d'aprenentatge, les llengües familiars i altres llengües conegudes per l'alumnat per a la millora de la seva expressió i comprensió.

Observació, identificació i anàlisi de les regularitats freqüents de l'ortografia de les vocals i consonants, de la seva relació amb aspectes gramaticals i morfològics, i la seva aplicació en l'escriptura dels seus textos.

Identificació de les semblances i diferències entre els alfabet del català, francès i castellà, i les de les llengües que coneixen els nois i les noies, amb especial atenció a les grafies més properes (com *mb/nv* o *br/vr*).

Observació, identificació i anàlisi de les regularitats freqüents de l'ortografia de les vocals i consonants, de les regularitats que es donen, de la seva relació amb aspectes gramaticals i morfològics, i la seva aplicació en l'escriptura dels seus textos, amb l'ús de recursos analògics i digitals per revisar l'ortografia dels seus textos.

Reconeixement i aplicació de les normes ortogràfiques relacionades amb la morfologia.

ACTITUDS I VALORS

Valoració de la llengua nacional, el català, i la cultura andorrana, a partir del coneixement i valoració d'altres llengües i cultures presents a Andorra.

Apreciació del multilingüisme com a patrimoni andorrà i apreciació de la importància del plurilingüisme individual com a eina de millora personal, acadèmica, cultural i professional.

Actituds positives vers la diversitat lingüística i vers l'observació i l'estudi de les diferències i les semblances entre llengües.

Actituds positives vers la diversitat lingüística, vers l'observació i l'estudi de les diferències i les semblances entre llengües i vers la relativitat dels usos comunicatius i lingüístics.

Motivació i confiança per a l'aprenentatge de llengües com a eina per poder comunicar-se i entendre persones de llengües, cultures i procedències diferents.

Interès per gestionar les emocions i possibles frustracions en les etapes d'aprenentatge d'una llengua.

Motivació i voluntat per prendre part en intercanvis comunicatius en situacions multilingües i multiculturals.

Interès per afrontar la diversitat i complexitat inherents a la comunicació entre persones amb llengües i cultures diverses.

Interès per afrontar la diversitat i complexitat inherents a la comunicació entre persones amb llengües i cultures diverses, mostrant respecte vers els altres interlocutors.

Voluntat per detectar i per superar els prejudicis i les pròpies resistències o reticències vers el que és diferent o desconegut en el camp de les llengües i les cultures.

Actitud crítica i de rebuig davant estereotips lingüístics que reflecteixen prejudicis racistes, classistes o sexistes.

Valoració positiva de la voluntat i el rigor per ser reflexius i crítics en la regulació dels processos lingüístics i comunicatius, amb control dels diferents llenguatges i elements requerits en la seva realització.

Gaudi en l'observació, l'anàlisi, la reflexió i els coneixements de les manifestacions comunicatives, lingüístiques i culturals de tota mena com a font d'enriquiment personal.

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

Els diversos recursos que recull aquest bloc han de ser abordats pels docents en el sí de les tasques d'ensenyament-aprenentatge que es duguin a terme a l'aula. Cal treballar-los de manera integrada amb la resta de blocs i amb les diferents competències del Programa. No es pretén que s'hagin d'utilitzar tots els recursos ni tampoc s'indica quan, encara que s'hagi fet una gradació en els casos en què s'ha pogut. Sí que és recomanable subratllar la importància que té la coordinació amb les altres assignatures lingüístiques, ja que cal el treball conjunt amb altres docents perquè no hi hagi repeticions innecessàries i per treure el màxim profit del treball de la llengua.

Una de les finalitats principals de l'àrea de llengua catalana és la promoció d'una competència lingüística que permeti a l'alumnat desenvolupar-se amb la correcció i la fluïdesa necessàries per intervenir amb garanties en activitats d'ús social a l'acabar l'etapa de segona ensenyança. Per això, tot i emmarcar-nos en un enfocament comunicatiu de la llengua que prioritzi el seu ús social i funcional, cal treballar i consolidar els recursos de tipus lingüístic (gramàtica, fonètica, ortografia) que podran ser combinats amb qüestions relatives a l'ús social de la llengua (aspectes socioculturals). El treball amb aquests recursos a l'aula es pot fer combinant de manera variable i ajustada els mètodes de treball inductiu o deductiu. El mètode inductiu es fonamenta en el text des del seu caràcter multimodal, és a dir, des de la seva varietat com a unitat bàsica de comunicació a partir de la qual s'infereixen els fenòmens lingüístics. En aquest model, l'alumnat descobreix el funcionament de la llengua a partir de l'observació dels textos. El mètode deductiu, al contrari, permet al professorat proposar regles abstractes de funcionament de la llengua que després s'apliquen a segments concrets que poden ser un text, però també unitats més petites (sons, paraules, locucions, sintagmes, frases, etc.). La combinació d'inducció i deducció remet a una concepció oberta de les unitats bàsiques de la llengua, ja que aquestes poden ser de diferents tipus i totes poden treballar-se a classe.

També és imprescindible garantir que els alumnes desenvolupen les destreses lingüístiques pel que fa a la comprensió i producció oral i escrita de forma equilibrada, evitant així que es produeixin desajustos importants en les quatre destreses principals en l'ús de la llengua.

Un altre aspecte cabdal serà el treball a l'aula dels diferents gèneres textuais, que afavorirà no només l'aprenentatge lingüístic de l'alumnat sinó també el seu coneixement sociocultural de la llengua i el seu propi desenvolupament personal a través dels textos literaris i no literaris. Es recorda que els textos retòrics i no retòrics i els recursos que s'inclouen en aquest bloc podran prioritzar-se i adaptar-se a cada situació i grup particular. Així mateix, és possible compaginar la feina amb els gèneres textuais a l'aula amb la pràctica de les competències comunicativa, discursiva o lingüística (incloent aquí la gramàtica o la pronunciació, per exemple). És recomanable afavorir un enfocament integrador en el qual es treballi, per exemple, un text literari incidint en altres recursos inclosos en aquest bloc.

L'ensenyament-aprenentatge de les eines lingüístiques ha de trobar la seva coherència en la demanda feta pel tipus de text i l'activitat que s'ha de dur a terme. La gradació, també en la tipologia de text, però sobretot en la complexitat d'aquest. Es poden preveure quins elements seran necessaris per al gènere textual amb què es doni resposta a una tasca. Decidir en quins es posarà el focus i remarcar-los en el procés de reflexió i regulació del text: al plantejament, com els elements lingüístics a tenir en compte, en la textualització, amb les graelles o pautes d'escriptura, i en la revisió final, per permetre les transferències a situacions noves. S'aconsella la correcció grupal, presa com un exercici de millora col·lectiva dels textos i el modelatge del professor abans de dur a terme la tasca. També s'aconsella l'ús de portafolis per garantir l'aprenentatge reflexiu de l'alumnat, així com altres materials i recursos relacionats amb el Marc europeu comú de referència per a les llengües, com el passaport, el dossier i la biografia lingüística.

És interessant que els alumnes reflexionin sobre el seu aprenentatge i també sobre la rellevància que tenen els recursos d'aquest bloc per garantir l'ús funcional de la llengua. Una millor destresa de l'alumnat comporta més apreciació de les possibilitats que té la llengua i dels avantatges que té el seu ús per al dia a dia dels estudiants. Per aquest motiu, és recomanable connectar totes les tasques amb situacions reals i comunicatives, així com amb contextos de la vida quotidiana de l'alumnat.

BOPA

Butlletí Oficial del
Principat d'Andorra

Núm. 91

19 de juliol del 2023

73/95

Quadres de síntesi

Quadre de síntesi de la C1 – Escoles congregacionals

Comprendre missatges orals en situacions de comunicació acadèmiques i no acadèmiques

Emprar estratègies de comprensió oral treballades prèviament

C1.
Comprendre
discursos
orals multimodals

Reajustar la comprensió oral a través de la planificació, reflexió, revisió i transferència

CA1. Pertinència

Críteris d'avaluació

CA2. Sentit crític

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la comprensió oral comporta la capacitat d'identificar la idea central i la línia de desenvolupament principal, d'inferir la perspectiva de l'emissor davant el tema i mantenir una actitud de qüestionament constant que permeti localitzar punts febles diversos de la línia de desenvolupament presentada.

Els textos orals poden ser directes o enregistrats i tenen el suport d'imatges; per tant, a més del llenguatge verbal i paraverbal, tenen el suport del llenguatge no verbal. Els temes no són familiars i són polèmics per la diversitat de perspectives que els envolten i que poden aparèixer en el text.

Pel que fa als contextos orals (en expressió o interacció), tenim l'acadèmic, el social i el cultural. Es poden utilitzar els mitjans de comunicació (programes culturals, reportatges, debats, etc., sobre matèries que treballen), la producció cultural (en diferit o en directe), el teatre, els audiollibres, les conferències, els debats, les discussions intel·lectuals, etc. Els textos han de tenir un registre estàndard amb llenguatge acadèmic especialitzat i una durada mitjana. Pel que fa a la comprensió d'obres literàries, comprèn també un domini mitjà alt del registre familiar, incloses les varietats geodialectals pròpies. El nivell de comprensió denota un domini mitjà-alt de les eines textuals, lingüístiques i semàntiques (pronoms de 1a i 2a persona, fórmules de tractament de persona, estructures impersonals, operadors argumentatius, modalitat oracional, tria de paraules, recollida de la veu del receptor o receptors, enunciació a base de clàusules verbals, gramàtica dinàmica, etc.) i del context (coneixement del tema i dels gèneres textuals principalment dialògics).

Expectativa de primer cicle

CA1. Pertinència

L'alumne mostra una comprensió pertinent, tant sigui de discursos monologats com dialogats, quan és capaç d'identificar informació específica dels discursos orals rebuts, no sempre relacionada amb la línia principal de desenvolupament del tema i quan extreu la idea central amb la seva línia principal de desenvolupament temàtic. Alhora, en la comprensió, l'alumne infereix la informació que se sobreentén del discurs i interpreta el text interrelacionant el significat de les diferents parts i integrant-hi la interpretació dels elements paraverbals i no verbals; és a dir, interpretant les diferents parts del text com un conjunt.

CA2. Sentit crític

L'alumne fa una comprensió crítica del text oral quan és capaç d'interpretar el valor funcional dels recursos verbals (lingüístics, textuals i semàntics), paraverbals i no verbals. L'alumne també interpreta i qüestiona amb criteri suficient el contingut del discurs pel que fa a la fiabilitat, la funcionalitat, la forma, etc. Alhora, l'alumne és capaç de fer valoracions personals que li permetin quedar-se o rebutjar, parcialment o totalment, les idees del discurs o establir-hi noves connexions. Aquesta interpretació crítica permet a l'alumne elaborar la seva pròpia interpretació i construir coneixement, pensament i opinió reflexiva, sempre des de l'interès, el respecte i la valoració de les opinions dels altres.

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la comprensió oral comporta la capacitat d'identificar la idea central i la línia de desenvolupament principal, d'inferir la perspectiva de l'emissor davant el tema i el seu posicionament més ampli considerant la situació real més àmplia que li fa de referent; a més, manté una actitud de qüestionament constant i preveu altres línies de desenvolupament del tema.

Els textos orals poden ser directes o enregistrats i no tenen suport d'imatges; en conseqüència, la dificultat s'eleva pel simple fet de no poder comptar amb el llenguatge no verbal, tan important. Això requereix atenció i memòria i posar tota l'atenció als elements verbals i paraverbals. Els temes no són familiars i se'n poden desprendre categories abstractes d'interpretació. Són temes polèmics per la diversitat de perspectives que els envolten.

Pel que fa al contextos orals (en expressió o interacció), hi ha l'acadèmic, el social i el cultural. Es poden utilitzar els mitjans de comunicació (programes culturals, reportatges, debats, etc., sobre els diferents àmbits del coneixement), la producció cultural (en diferit o en directe), el teatre, els audiollibres, les conferències, els debats, les discussions intel·lectuals, les tertúlies o les taules rodones. Els textos poden tenir un registre culte amb llenguatge acadèmic especialitzat i una extensió temporal llarga. El nivell de comprensió denota un domini alt de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques (modalització, intertextualitat o polifonia, dixi, connotació, gramàtica dinàmica i complexa, enunciats a base de clàusules verbals, etc.) i del context (coneixement del tema i del marc conceptual des d'on analitzar-lo).

Expectatives de final de segon cicle**CA1. Pertinència**

L'alumne mostra una comprensió pertinent, tant sigui de discursos monologats com dialogats, quan és capaç d'identificar informació específica, no sempre relacionada amb la línia principal de desenvolupament del tema, quan extreu la idea central amb la seva línia principal de desenvolupament temàtic, així com n'identifica algunes línies secundàries. Alhora, en la comprensió, l'alumne infereix la informació que se sobreentén del discurs i interpreta el text interrelacionant el significat de les diferents parts i integrant-hi la interpretació dels elements paraverbals; és a dir, interpretant les diferents parts del text com un conjunt.

CA2. Sentit crític

L'alumne mostra una comprensió crítica quan interpreta el valor funcional dels recursos verbals (lingüístics, textuais i semàntics), paraverbals i no verbals del discurs. A través de la interpretació dels recursos propis del llenguatge oral, interpreta i qüestiona críticament els discursos a diferents nivells: fiabilitat, funcionalitat, forma, etc. Aquesta interpretació crítica permet a l'alumne fer una interpretació personal dels discursos de manera que pot construir coneixement i pensament propi, experimentar amb noves idees o establir-hi noves connexions, sempre des de l'interès per la curiositat, el respecte i la valoració de les opinions dels altres.

Quadre de síntesi de la C1 – Escoles francesa i espanyola

Críteris d'avaluació

CA1. Pertinència**CA2. Sentit crític**

Condicionants de realització

En aquest nivell, la competència de la comprensió oral comporta la capacitat d'identificar la idea central i l'estructura jerarquizada de les idees principals, d'inferir la intenció de l'emissor davant el tema i mantenir una actitud de qüestionament constant que permeti localitzar prejudicis.

Els textos orals poden ser directes o enregistrats i tenen suport d'imatges; per tant, a més del llenguatge verbal i paraverbal, tenen el suport del llenguatge no verbal. Els temes no són familiars però tenen un desenvolupament temàtic molt clar.

Pel que fa al contextos orals (en expressió o interacció), tenim l'acadèmic, el social i el cultural. Es poden utilitzar els mitjans de comunicació (programes didàctics, reportatges, notícies, entrevistes..., sobre matèries que treballen i temes treballats i continguts relativament coneguts), la producció cultural (en diferit o en directe), esquetxos teatrals, publicitat, assemblees, discussions intel·lectuals..., Els textos han de tenir un registre estàndard i una estructura clara, amb llenguatge acadèmic treballat i d'una durada mitjana baixa. El nivell de comprensió denota un domini mitjà de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques (prefixos i sufixos valoratius, substantius, adjectius, verbs, adverbis, S. prep valoratius) i del context (coneixement del tema).

Expectatives de final de primer cicle

CA1. Pertinència

L'alumne mostra una comprensió pertinent, tant sigui de discursos monologats com dialogats, quan és capaç d'identificar informació específica dels discursos orals rebuts i quan extreu la idea central amb la seva línia principal de desenvolupament temàtic. Alhora, en la comprensió, l'alumne infereix la informació que se sobreentén del discurs i interpreta el text interrelacionant el significat de les diferents parts i integrant-hi la interpretació dels elements paraverbals i no verbals; és a dir, interpretant les diferents parts del text com un conjunt.

CA2. Sentit crític

L'alumne fa una comprensió crítica del text oral quan és capaç d'interpretar el valor funcional dels recursos verbals (lingüístics, textuais i semàntics), paraverbals i no verbals. L'alumne també interpreta i qüestiona amb criteri suficient el contingut del discurs pel que fa a la fiabilitat, la funcionalitat, la forma, etc. Alhora, l'alumne és capaç de fer valoracions personals que li permetin quedar-se o rebutjar, parcialment o totalment, les idees del discurs o establir-hi noves connexions. Aquesta interpretació crítica permet a l'alumne elaborar la seva pròpia interpretació i construir coneixement, pensament i opinió reflexiva, sempre des de l'interès, el respecte i la valoració de les opinions dels altres.

Condicionants de realització

En aquest nivell, la competència de la comprensió oral comporta la capacitat d'identificar la idea central i les idees que s'hi relacionen, d'inferir la perspectiva de l'emissor davant el tema i mantenir una actitud de qüestionament constant que permeti localitzar prejudicis.

Els textos orals poden ser directes o enregistrats i tenen suport d'imatges; per tant, a més del llenguatge verbal i paraverbal, tenen el suport del llenguatge no verbal. Els temes no són familiars i són polèmics per la diversitat de perspectives que els envolten i apareixen en el text.

Pel que fa al contextos orals (en expressió o interacció), tenim l'acadèmic, el social i el cultural. Es poden utilitzar els mitjans de comunicació (programes didàctics, reportatges, notícies, debats..., sobre temes treballats), la producció cultural (en diferit o en directe), teatre, audiollibres, debats, discussions intel·lectuals,... Els textos han de tenir un registre estàndard amb llenguatge acadèmic especialitzat i una durada mitjana. El nivell de comprensió denota un domini mitjà de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques (pronoms de 1a i 2a persona, fórmules de tractament persona, estructures impersonals, operadors argumentatius, tria de paraules, enunciats a bases de clàusules verbals, gramàtica dinàmica) i del context (coneixement del tema).

Expectatives de final de segon cicle

CA1. Pertinència

L'alumne mostra una comprensió pertinent, tant sigui de discursos monologats com dialogats, quan és capaç d'identificar informació específica i quan extreu la idea central amb la seva línia principal de desenvolupament temàtic. Alhora, en la comprensió, l'alumne infereix la informació que se sobreentén del discurs i interpreta el text interrelacionant el significat de les diferents parts i integrant-hi la interpretació dels elements paraverbals i no verbals; és a dir, interpretant les diferents parts del text com un conjunt.

CA2. Sentit crític

L'alumne mostra una comprensió crítica quan interpreta el valor funcional dels recursos verbals (lingüístics, textuais i semàntics), paraverbals i no verbals del discurs. A través de la interpretació dels recursos propis del llenguatge oral, interpreta i qüestiona críticament els discursos a diferents nivells: fiabilitat, funcionalitat, forma, etc. Aquesta interpretació crítica permet a l'alumne fer una interpretació personal dels discursos de manera que pot construir coneixement i pensament propi, experimentar amb noves idees o establir-hi noves connexions, sempre des de l'interès per la curiositat, el respecte i la valoració de les opinions dels altres.

Quadre de síntesi de la C2 – Escoles congregacionals

Criteris d'avaluació

CA1. Adequació

CA2. Coherència

CA3. Cohesió

CA4. Correcció

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció oral comporta la capacitat de qüestionament de la situació tractada, amb la definició clara del tema i la construcció lògica de la seva línia de desenvolupament, així com la integració de les perspectives dels seus interlocutors i les perspectives i posicionaments més destacats que es desprenen de la situació real que fa de referent al tema; perspectives i posicionaments que haurà inferit i passat pel sedàs del qüestionament i la construcció creativa del propi discurs. Així doncs, els textos orals emesos han de tenir un desenvolupament coherent i crític de les idees.

Els temes no són els habituals que produeixen a l'aula però els alumnes n'han de tenir prou coneixements per poder desenvolupar-los amb l'exigència demanada. Pel que fa als contextos orals (en expressió o interacció), hi ha l'acadèmic, el social i el cultural. De manera que es poden tractar des de diversos gèneres (debat, discussió intel·lectual, grup de discussió, exposicions, etc.) temes del camp conceptual de les matèries pròpies del seu nivell acadèmic; aprofitar els gèneres propis dels mitjans de comunicació o les xarxes socials (participacions en programes de ràdio, youtubers i d'altres produccions audiovisuals, etc.) per tractar temes de l'actualitat social i de les produccions culturals en general i en especial literàries orals (teatre, recitació, monòlegs, participació en clubs literaris, etc.) per tractar temes de reflexió sobre diferents aspectes de la vida i la seva interpretació plural i intercultural.

Els textos han de tenir un registre estàndard amb llenguatge acadèmic especialitzat. El nivell d'expressió (més o menys sostinguda en el temps: expressió monològica, intervenció en interacció i digressió en interacció) denota un domini mitjà-alt de les eines verbals, ja siguin textuals, lingüístiques o semàntiques, com els connectors, el lèxic contrastiu, els pronoms de 1a i 2a persona, les fórmules de tractament personal, les estructures impersonals, els operadors argumentatius, la modalitat oracional, la tria de paraules, la recollida de la veu del receptor o receptors, etc.; del context, amb el coneixement del tema i dels gèneres textuals principalment dialògics; paraverbals, és a dir, vocalització, correcció fonètica, velocitat, to, ritme, volum, i no verbals, és a dir, gestos, expressions, mirada o actitud corporal.

Expectatives de primer cicle**CA1. Adequació**

L'alumne produeix un discurs oral adequat quan assegura la transmissió del missatge, adequant el seu discurs al context i a la situació comunicativa. En conseqüència, tria el grau de formalitat, la densitat de la informació, les seqüències textuais i les varietats lingüístiques que li calguin. L'alumne pot fer un ús correcte de l'estàndard en les situacions formals i alhora pot emprar un registre familiar amb les variants geolingüístiques pròpies d'Andorra força ampli en situacions no formals o en la creació literària. A més, fa ús d'exemples, analogies i/o anècdotes per esponjar el discurs; fixa l'atenció del públic ajudant-se d'elements de suport al discurs com, entre altres, les TIC, objectes i *performances*; empra adequadament els recursos no verbals (gestos, expressions, mirada, actitud corporal); empra fórmules complexes i diverses per (iniciar, mantenir i tancar) la comunicació; manté la interacció apropiadament (reprèn, sintetitza, amplia, ...) i afavoreix la interacció dels seus interlocutors.

CA2. Coherència

L'alumne produeix un discurs oral coherent, tant si és en discursos dialogats com en discursos monologats, quan estructura el seu discurs de manera coherent (intenció global) i quan connecta les idees de manera lògica per assegurar la progressió temàtica (sense contradiccions). En la interacció, l'interlocutor és coherent quan integra, en el seu propi discurs, les intervencions dels altres (acceptant-ne les idees, refutant-les, sintetitzant-les, ampliant-les, establint-hi connexions originals, etc.) i així en aquesta construcció plural del discurs assegura la connectivitat lògica de les idees.

CA3 Cohesió

L'alumne és capaç d'emprar els connectors discursius més habituals per tal de mantenir relacionades i connectades entre sí les diferents parts del discurs. L'alumne fa un bon ús dels recursos paraverbals (vocalització, velocitat, volum, to, ritme, entonació) com a elements de cohesió del seu discurs. En la lectura en veu alta fa l'entonació i les pauses necessàries, fent un ús conscient dels signes de puntuació.

CA4 Correcció

L'alumnat produeix textos amb correcció quan aplica en el seu discurs les normes d'ús a les unitats menors que estructurin les oracions a nivell de lèxic, morfologia i sintaxi. Alhora, és capaç de pronunciar amb claredat articulatòria i correcció fonètica tots els sons del català (consonants sonores, fricatives, africades, vocal neutra, vocals obertes i tancades, etc.).

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció oral comporta la capacitat de qüestionament de la situació tractada, amb la definició clara del tema i la construcció lògica de la seva línia de desenvolupament, així com la integració de les perspectives dels seus interlocutors i les perspectives i posicionaments més destacats que es desprenen de la situació real que fa de referent al tema; perspectives i posicionaments que haurà inferit i passat pel sedàs del qüestionament i la construcció creativa del propi discurs. Així doncs, els textos orals emesos han de tenir un desenvolupament coherent i crític de les idees.

Els temes no són els habituals que produeixen a l'aula però els alumnes n'han de tenir prou coneixements per poder desenvolupar-los amb l'exigència demanada. Pel que fa als contextos orals (en expressió o interacció), hi ha l'acadèmic, el social i el cultural. De manera que es poden tractar des de diversos gèneres (debat, discussió intel·lectual, grup de discussió, exposicions,...) temes del camp conceptual de les matèries pròpies del seu nivell acadèmic; aprofitar els gèneres propis dels mitjans de comunicació o les xarxes socials (participacions en programes de ràdio, youtubers i d'altres produccions audiovisuals, etc.) per tractar temes de l'actualitat social i de les produccions culturals en general i en especial literàries orals (teatre, recitació, monòlegs, participació en clubs literaris, etc.) per tractar temes de reflexió sobre diferents aspectes de la vida i la seva interpretació plural i intercultural.

Els textos han de tenir un registre estàndard amb llenguatge acadèmic especialitzat. El nivell d'expressió (més o menys sostinguda en el temps: expressió monològica, intervenció en interacció i digressió en interacció) denota un domini mitjà-alt de les eines verbals, ja siguin textuais, lingüístiques o semàntiques, com els connectors, el lèxic contrastiu, els pronoms de 1a i 2a persona, les fórmules de tractament personal, les estructures impersonals, els operadors argumentatius, la modalitat oracional, la tria de paraules, la recollida de la veu del receptor o receptors, etc.; del context, amb el coneixement del tema i dels gèneres textuais principalment dialògics; paraverbals, és a dir, vocalització, correcció fonètica, velocitat, to, ritme o volum, i no verbals, és a dir, gestos, expressions, mirada o actitud corporal.

Expectatives de segon cicle**CA1. Adequació**

L'alumne produeix un discurs oral adequat quan assegura la transmissió del missatge, adequant el seu discurs al context i a la situació comunicativa. En conseqüència, tria el grau de formalitat, la densitat de la informació, les seqüències textuais i les varietats lingüístiques que li calguin. L'alumne pot fer un ús fluid de l'estàndard en les situacions formals i alhora pot emprar un registre familiar amb les variants geolingüístiques pròpies d'Andorra força ric en situacions no formals o en la creació literària. A més, fa ús d'exemples, analogies i/o anècdotes per esponjar el discurs; fixa l'atenció del públic ajudant-se d'elements de suport al discurs com, entre altres, les TIC, objectes i performances; empra amb destresa els recursos no verbals (gestos, expressions, mirada, actitud corporal); empra fórmules complexes i diverses per (iniciar, mantenir i tancar) la comunicació; manté la interacció apropiadament (reprèn, sintetitza, amplia, ...) i afavoreix la interacció dels seus interlocutors.

CA2. Coherència

L'alumne produeix un discurs coherent, tant si és en discursos dialogats com en discursos monologats, quan estructura el seu discurs amb un desenvolupament aprofundit i crític de les idees (sentit global) i quan connecta les idees de manera lògica per assegurar la progressió temàtica (sense contradiccions). En la interacció, l'interlocutor és coherent quan integra, en el seu propi discurs, les intervencions dels altres (acceptant-ne les idees, refutant-les, sintetitzant-les, ampliant-les, establint-hi connexions originals ...) i així en aquesta construcció plural del discurs assegura la connectivitat lògica de les idees.

CA3 Cohesió

L'alumne és capaç d'emprar els connectors discursius necessaris per mantenir relacionades i connectades entre sí les diferents parts del discurs. L'alumne fa un bon ús dels recursos paraverbals (vocalització, velocitat, volum, to, ritme, entonació) com a elements de cohesió del seu discurs. En la lectura en veu alta fa l'entonació i les pauses necessàries, fent un ús conscient dels signes de puntuació.

CA4 Correcció

L'alumnat produeix textos amb correcció quan aplica en el seu discurs les normes d'ús a les unitats menors que estructuraven les oracions a nivell de lèxic, morfologia i sintaxi. Alhora, és capaç de pronunciar amb claredat articulatòria i correcció fonètica tots els sons del català (consonants sonores, fricatives, africades, vocal neutra, vocals obertes i tancades, etc.).

Quadre de síntesi de la C2 – Escoles francesa i espanyola

Críteris d'avaluació

CA1. Adequació

CA2. Coherència

CA3. Cohesió

CA4. Correcció

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció oral comporta la capacitat de la descripció de la situació tractada, la definició clara del tema i la construcció lògica de la seva línia de desenvolupament, construïda a partir del qüestionament d'altres línies de desenvolupament tractades. Els textos orals emesos han de tenir un desenvolupament coherent, i crític de les idees.

Els temes no són iguals als produïts a l'aula però pertanyen al camp temàtic treballat a l'aula i han de tenir l'oportunitat d'haver-hi reflexionat, per poder desenvolupar-los amb l'exigència demanada. Pel que fa als contextos orals (en expressió o interacció), tenim l'acadèmic, el social i el cultural. De manera que es poden tractar des de diversos gèneres (assemblees, converses al voltant d'un tema, presentacions,...) temes del camp conceptual de les matèries pròpies del seu nivell acadèmic; aprofitar els gèneres propis dels mitjans de comunicació o les xarxes socials (youtubes i altres produccions audiovisuals) per tractar temes de l'actualitat social i de les produccions culturals en general i en especial literàries orals (petites dramatitzacions, recitat d'un poema, petites narracions, participació en clubs de lectura, ...) per tractar temes de reflexió sobre diferents aspectes de la vida i la seva interpretació intercultural.

Els textos han de tenir un registre estàndard, amb el llenguatge acadèmic treballat. El nivell de producció denota un domini mitjà baix de les eines verbals, ja siguin textuals, lingüístiques o semàntiques, com els pronoms de 1a i 2a persona, les fórmules de tractament personal, la tria de paraules, la relació d'aquestes i la construcció de clàusules verbals, etc.; del context, amb el coneixement del tema; paraverbals, és a dir, vocalització, correcció fonètica, velocitat, to, ritme, volum, i no verbals, gestos, expressions, mirada, actitud corporal.

Expectatives de final de primer cicle**CA1. Adequació**

L'alumne produeix un discurs oral adequat quan assegura la transmissió del missatge, adequant el seu discurs al context i a la situació comunicativa. En conseqüència, tria el grau de formalitat, la densitat de la informació, les seqüències textuais i les varietats lingüístiques que li calguin. L'alumne pot fer un ús correcte de l'estàndard en les situacions formals i alhora pot emprar un registre familiar amb les variants geolingüístiques pròpies d'Andorra força ampli en situacions no formals o en la creació literària. A més, fa ús d'exemples, analogies i/o anècdotes per esponjar el discurs; fixa l'atenció del públic ajudant-se d'elements de suport al discurs com, entre altres, les TIC, objectes i *performances*; empra adequadament els recursos no verbals (gestos, expressions, mirada, actitud corporal); empra fórmules complexes i diverses per (iniciar, mantenir i tancar) la comunicació; manté la interacció apropiadament (reprèn, sintetitza, amplia, ...) i afavoreix la interacció dels seus interlocutors.

CA2. Coherència

L'alumne produeix un discurs oral coherent, tant si és en discursos dialogats com en discursos monologats, quan estructura el seu discurs de manera coherent (intenció global) i quan connecta les idees de manera lògica per assegurar la progressió temàtica (sense contradiccions). En la interacció, l'interlocutor és coherent quan integra, en el seu propi discurs, les intervencions dels altres (acceptant-ne les idees, refutant-les, sintetitzant-les, ampliant-les, establint-hi connexions originals, etc.) i així en aquesta construcció plural del discurs assegura la connectivitat lògica de les idees.

CA3 Cohesió

L'alumne és capaç d'emprar els connectors discursius més habituals treballats a l'aula per tal de mantenir relacionades i connectades entre si les diferents parts del discurs. L'alumne fa un bon ús dels recursos paraverbals (vocalització, velocitat, volum, to, ritme, entonació) com a elements de cohesió del seu discurs. En la lectura en veu alta fa l'entonació i les pauses necessàries, fent un ús conscient dels signes de puntuació.

CA4 Correcció

L'alumnat produeix textos amb correcció quan aplica en el seu discurs les normes d'ús a les unitats menors que estructurin les oracions a nivell de lèxic, morfologia i sintaxi. Alhora, és capaç de pronunciar amb claredat articulatòria i correcció fonètica tots els sons del català (consonants sonores, fricatives, africades, vocal neutra, vocals obertes i tancades, etc.).

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció oral comporta la capacitat de la descripció de la situació tractada, la definició clara del tema i la construcció lògica de la seva línia de desenvolupament, construïda a partir del qüestionament de la situació, de les perspectives i posicionaments més importants que es plantegen davant la situació real, les perspectives dels interlocutors i la pròpia perspectiva. Els textos orals emesos han de tenir un desenvolupament coherent, i crític de les idees.

Els temes no són iguals als produïts a l'aula però han de tenir prou coneixements del camp temàtic i l'oportunitat d'haver-hi reflexionat, per poder desenvolupar-los amb l'exigència demanada. Pel que fa al contextos orals (en expressió o interacció), tenim l'acadèmic, el social i el cultural. De manera que es poden tractar des de diversos gèneres (debat, grup de discussió, exposicions,...) temes del camp conceptual de les matèries pròpies del seu nivell acadèmic; aprofitar els gèneres propis dels mitjans de comunicació o les xarxes socials (programes de ràdio, youtube i d'altres produccions audiovisuals...) per tractar temes de l'actualitat social i de les produccions culturals en general i en especial literàries orals (esquetxos, petites dramatitzacions, participació en clubs literaris, ...) per tractar temes de reflexió sobre diferents aspectes de la vida i la seva interpretació plural i intercultural.

Els textos han de tenir un registre estàndard amb llenguatge acadèmic especialitzat. El nivell de producció denota un domini mitjà de les eines verbals, ja siguin textuais, lingüístiques o semàntiques, com els connectors, el lèxic contrastiu, els pronoms de 1a i 2a persona, les fórmules de tractament personal, els operadors argumentatius, la modalitat oracional, la tria de paraules, la recollida de la veu del receptor o receptors; del context, amb el coneixement del tema; paraverbals, és a dir, vocalització, correcció fonètica, velocitat, to, ritme, volum, i no verbals, gestos, expressions, mirada, actitud corporal...

Expectatives de final de segon cicle**CA1. Adequació**

L'alumne produeix un discurs oral adequat quan assegura la transmissió del missatge, adequant el seu discurs al context i a la situació comunicativa. En conseqüència, tria el grau de formalitat, la densitat de la informació, les seqüències textuais i les varietats lingüístiques que li calguin. L'alumne pot fer un ús correcte de l'estàndard en les situacions formals i alhora pot emprar un registre familiar amb les variants geolingüístiques pròpies d'Andorra força ampli en situacions no formals o en la creació literària. A més, fa ús d'exemples, analogies i/o anècdotes per esponjar el discurs; fixa l'atenció del públic ajudant-se d'elements de suport al discurs com, entre altres, les TIC, objectes i *performances*; empra adequadament els recursos no verbals (gestos, expressions, mirada, actitud corporal); empra fórmules complexes i diverses per (iniciar, mantenir i tancar) la comunicació; manté la interacció apropiadament (reprèn, sintetitza, amplia, ...) i afavoreix la interacció dels seus interlocutors.

CA2. Coherència

L'alumne produeix un discurs oral coherent, tant si és en discursos dialogats com en discursos monologats, quan estructura el seu discurs de manera coherent (intenció global) i quan connecta les idees de manera lògica per assegurar la progressió temàtica (sense contradiccions). En la interacció, l'interlocutor és coherent quan integra, en el seu propi discurs, les intervencions dels altres (acceptant-ne les idees, refutant-les, sintetitzant-les, ampliant-les, establint-hi connexions originals, etc.) i així en aquesta construcció plural del discurs assegura la connectivitat lògica de les idees.

CA3 Cohesió

L'alumne és capaç d'emprar els connectors discursius més habituals per tal de mantenir relacionades i connectades entre sí les diferents parts del discurs. L'alumne fa un bon ús dels recursos paraverbals (vocalització, velocitat, volum, to, ritme, entonació) com a elements de cohesió del seu discurs. En la lectura en veu alta fa l'entonació i les pauses necessàries, fent un ús conscient dels signes de puntuació.

CA4 Correcció

L'alumnat produeix textos amb correcció quan aplica en el seu discurs les normes d'ús a les unitats menors que estructuraven les oracions a nivell de lèxic, morfologia i sintaxi. Alhora, és capaç de pronunciar amb claredat articulatòria i correcció fonètica tots els sons del català (consonants sonores, fricatives, africades, vocal neutra, vocals obertes i tancades, etc.).

Quadre de síntesi de la C3 – Escoles congregacionals

Criteris d'avaluació

CA1. Pertinència

CA2. Sentit crític

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la comprensió lectora comporta la capacitat de comparar, contrastar, completar, analitzar, fer deduccions, integrar, sintetitzar i valorar críticament i creativament un conjunt de textos que giren al voltant d'un tema. Pel que fa a les valoracions crítica i creativa, entenem que l'alumne no solament identifica i qüestiona les perspectives dels textos, sinó que les compara i contrasta entre si i amb la seva pròpia perspectiva del tema i, per tant, inicia un procés de comprensió creativa en què qüestiona, reforça i modifica el propi coneixement o pensament sobre el tema. El pes recau, sobretot, en la comparació, el contrast, la síntesi i la valoració crítica i creativa de la informació a partir de coneixements específics.

El contingut no és igual al que està habituat l'alumne i hi poden aparèixer conceptes contraris als esperats; això sí, sempre emmarcat en coneixements previs. En aquest nivell és molt important completar la coherència del sentit d'un text amb la interpretació contrastada de tots els sistemes semiòtics que el conformen. I també, el desenvolupament de la valoració crítica, amb especial atenció a la literacitat internauta. La densitat de la informació que cal extreure dels textos és mitjana-alta; és a dir, hi ha força informació nova però que es manté ben lligada al coneixement extralingüístic que l'alumne posseeix del tema i del món atenent el seu nivell acadèmic. L'alumne comprèn el text en la seva globalitat i en el seu detall i fa inferències complexes, ja sigui dins d'un paràgraf, en tot el text o en comparació amb els altres textos.

I pel que fa a la varietat contextual, i per tal de concretar-la, podem classificar les situacions de lectura entre la lectura acadèmica, la social i la cultural. En aquest punt tenen molta importància els mitjans de comunicació, les xarxes socials i les publicacions de divulgació de les diferents àrees de coneixement. Finalment, també tenim l'entorn de la producció cultural, en què té un paper molt important la literatura contemporània i els textos que es produeixen al voltant de la producció i recepció literària, com participacions en blogs, fòrums, ressenyes, etc. Demana un bon domini de la llengua estàndard, pròpia de l'entorn acadèmic, amb lèxic específic de les matèries. El nivell de comprensió denota un domini mitjà-alt de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques (sentits rectes i figurats, llenguatge connotat, figures retòriques, relacions de significat entre les paraules, la relació de les paraules per la forma, la diferent combinació d'arguments i modificadors oracionals amb els seus papers temàtics (sintaxi-semàntica), els connectors oracionals i textuais, els mecanismes de referència, etc.).

Expectatives de primer cicle

CA1. Pertinència

L'alumne comprèn de manera pertinent discursos escrits multimodals (comprenen tant la lectura en paper com en pantalla i els diferents sistemes semiòtics com gràfics, mapes, etc.), quan és capaç d'accedir a la informació explícita que li aporta el text o textos, a la vegada que llegeix entre línies a partir de coneixements lingüístics i extralingüístics.

Així, l'alumne extreu la idea principal o el tema d'un o diversos documents multimodals, localitza informació específica depenent de l'objectiu de la lectura marcat i comprèn les relacions que s'estableixen entre les diferents idees (principals i secundàries) expressades en el text o textos. Si n'hi ha més d'un, l'alumne contrasta, selecciona, completa i sintetitza informació entre els diversos textos, per tal de dotar de significat les dades obtingudes enllaçant-les amb el problema que s'ha de resoldre. Alhora, la comprensió pertinent suposa que l'alumne infereix o dedueix significat, que extreu del text sencer o dels diversos textos, del coneixement del context (tema, gènere, coneixement del món), de la interpretació dels jocs de paraules, de figures analògiques, de la ironia, de la connotació, etc. A més, l'alumne és capaç de relacionar tota la informació analitzada i la integra per tal de construir el sentit del text com a conjunt -incloent la interpretació dels elements no verbals com gràfics, mapes, imatges, so, etc.- i fer-ne una primera interpretació personal.

CA2. Sentit crític

L'alumne comprèn textos de dificultat mitjana-alta amb sentit crític quan distingeix la subjectivitat i l'objectivitat dels textos i infereix la intenció comunicativa tant a través de la valoració crítica dels recursos lingüístics com pel context (coneixement del tema i del gènere textual). De fet, són els recursos lingüístics, textuals i semàntics els que trasllueixen la perspectiva o posicionament adoptats per l'autor. L'alumne dedueix, doncs, els diferents valors, els posicionaments, les perspectives, els prejudicis i les incoherències que hi ha en el text i infereix també el sentit connotatiu (dobles significats, jocs de paraules, recursos estilístics) de paraules, expressions o imatges assenyalades. L'alumne, per tant, fa una valoració argumentada i raonada dels textos, ja sigui per la seva veracitat, per la seva qualitat informativa o per la seva qualitat formal.

Gràcies al qüestionament dels textos, l'alumne fa les seves valoracions pròpies i manté, rebutja o estableix noves connexions entre les idees o informacions extretes de les lectures; en definitiva, elabora una interpretació creativa pròpia del text o del conjunt de textos amb què demostra coneixement, opinió i reflexió.

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la comprensió lectora comporta la capacitat de comparar, contrastar, completar, analitzar, fer deduccions, integrar, sintetitzar i valorar críticament i creativament un conjunt de textos que giren al voltant d'un tema; amb un pes important de les valoracions crítica i creativa, és a dir, de la lectura rere les línies. Entenem per lectura crítica i creativa la identificació no solament de les perspectives dels diferents textos, sinó la comparació i el contrast entre elles, entre elles i la del lector i entre aquestes, i, finalment, el qüestionament, reforç i modificació del propi coneixement o pensament sobre el tema.

La dificultat dels textos en si és alta. Així, l'alumne es pot trobar amb textos no lineals, amb alta densitat d'eines de navegació o amb la necessitat d'integrar la interpretació de tots els sistemes semiòtics que apareguin (en textos estàtics o dinàmics). La densitat de la informació que cal extreure és alta també, perquè hi ha força informació nova i abstracta (se'n desprenen categories abstractes d'interpretació) i els textos són polèmics (envoltats de moltes perspectives, més enllà del text), això sí, amb ancoratge a coneixements extralingüístics previs.

Pel que fa al contextos lectors, tenim la lectura acadèmica, la social i la cultural. Els textos poden tenir un registre culte amb llenguatge acadèmic especialitzat. En aquest punt tenen molta importància els mitjans de comunicació, les xarxes socials i les publicacions de divulgació de les diferents àrees de coneixement. En l'entorn de la producció cultural té un paper molt important la literatura contemporània i els textos que es produeixen al voltant de la producció i recepció literària, com participacions en blogs, fòrums, ressenyes, etc. Demana un bon domini de la llengua estàndard, pròpia de l'entorn acadèmic, amb lèxic específic de les matèries. El nivell de comprensió denota un domini alt de les eines textuals, lingüístiques i semàntiques (modalització, intertextualitat, dixi, mecanismes de referència, connexió, macroestructura, superestructura, progressió temàtica, coneixement dels mecanismes de formació de les paraules per a la deducció de lèxic desconegut, de relacions de significat entre les paraules, connotacions, figures retòriques i tematitzacions, focalitzacions, passives, impersonals i tota mena d'estructures sintàctiques i la seva influència en els matisos del significat, etc.).

Expectatives segon cicle**CA1. Pertinència**

L'alumne comprèn discursos multimodals de manera pertinent (comprenen tant la lectura en paper com en pantalla i els diferents sistemes semiòtics com gràfics, mapes, etc.) quan accedeix a la informació explícita que li aporta el text o textos, a la vegada que llegeix entre línies a partir de coneixements lingüístics i extralingüístics.

Així, l'alumne extreu la idea principal o tema d'un o diversos documents multimodals, que poden ser articles, llibres o un conjunt d'hipertextos relacionats entre si. Localitza informació específica en funció de l'objectiu de la lectura -que es marca ell mateix per tal de resoldre la situació plantejada- i comprèn les relacions que s'estableixen entre les diferents idees (principals i secundàries) expressades entre els textos. L'alumne compara, selecciona i sintetitza informació entre els diversos textos, de manera que dota de significat les dades obtingudes enllaçant-les amb el problema complex que s'ha de resoldre.

L'alumne fa una primera interpretació personal del text o conjunt de textos quan infereix o dedueix significat, que extreu del text sencer o dels diversos textos relacionant-los, del coneixement del context (tema, gènere, coneixement del món), de la interpretació dels jocs de paraules, de figures estilístiques, de la ironia, de la connotació, etc. A més, analitza de manera pertinent tota la informació extreta, integrant el significat de cadascuna de les parts de l'estructura i la seva interrelació per construir el sentit del text en la seva complexitat i sumant a aquesta interpretació la dels elements no verbals (gràfics, mapes, imatges, so, etc.).

CA2. Sentit crític

L'alumne demostra una comprensió crítica de discursos multimodals de dificultat-alta, quan distingeix la subjectivitat i l'objectivitat dels textos i infereix la intenció comunicativa. L'alumne fa una interpretació crítica del text quan abstrau les diferents perspectives, els valors, els posicionaments, les ideologies, els prejudicis i les incoherències de l'autor que hi ha en el text. També infereix el sentit connotatiu (dobles significats, jocs de paraules, recursos estilístics) de paraules, expressions o imatges assenyalades. Aquesta interpretació crítica del conjunt de textos inclou les accions de contrast, inducció, deducció, anàlisi, i qüestionament. Així, l'alumne fa una valoració argumentada dels textos, ja sigui per la seva veracitat, per la seva qualitat informativa o per la seva qualitat formal. Finalment, elabora una interpretació crítica i creativa pròpia del text o dels textos amb què demostra coneixement, pensament propi, opinió i reflexió.

Quadre de síntesi de la C3 – Escoles francesa i espanyoles

Criteris d'avaluació

CA1. Pertinència

CA2. Sentit crític

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la comprensió lectora comporta la capacitat de comparar, contrastar, completar, analitzar, fer deduccions, integrar, sintetitzar i valorar críticament i creativament bateries de textos al voltant d'un tema. Pel que fa a la valoració crítica, entenem que l'alumne, identifica la intenció de l'autor i l'encaix d'aquesta perspectiva dins d'una problemàtica real en què l'alumne reconeix l'existència de diferents posicionaments. I pel que fa a la valoració creativa, adopta la seva pròpia perspectiva sobre el tema a partir del qüestionament de les diferents perspectives, inclosa la seva. El pes recaurà, sobretot, en la comparació, el contrast, la síntesi i la complementació entre els diferents textos.

Els textos són llargs i ben construïts, l'alumne hi trobarà conceptes nous que podrà relacionar amb coneixements previs. Comprendrà la coherència global del text, integrant-hi tots els sistemes semiòtics que el conformen. Accedirà als documents fent bon ús dels marcadors de navegació o dels marcadors textuais i valorarà críticament la font. En aquest nivell, la densitat de la informació que cal extreure dels textos és mitjana; és a dir, hi ha informació nova però es manté ben lligada al coneixement extralingüístic que l'alumne posseeix del tema i del món atenent el seu nivell acadèmic. L'alumne comprèn el text en la seva globalitat i en el seu detall i fa inferències complexes, ja sigui dins d'un paràgraf, en tot el text o en comparació amb els altres textos.

I pel que fa a la varietat contextual, i per tal de concretar, podem classificar les situacions de lectura entre la lectura acadèmica, la social i la cultural; amb especial atenció als mitjans de comunicació, les xarxes socials, les publicacions de no ficció (n'hi ha de destinades a aquesta edat) i les de literatura juvenil. Demana un bon domini de la llengua estàndard, pròpia de l'entorn acadèmic, amb lèxic específic de les matèries. El seu nivell de comprensió denota un domini mitjà de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques (sentits rectes i figurats, figures analògiques, jocs de paraules, relacions de significat entre les paraules, la relació de les paraules per la forma, el reconeixement de les diferents categories de paraules i la seva relació, el reconeixement de les oracions, dels signes de puntuació, dels connectors, dels marcadors textuais,...).

Expectatives de final de primer cicle**CA1. Pertinència**

L'alumne comprèn de manera pertinent discursos escrits multimodals (comprenen tant la lectura en paper com en pantalla i els diferents sistemes semiòtics com gràfics, mapes, etc.), quan és capaç d'accedir a la informació explícita que li aporta el text o textos, a la vegada que llegeix entre línies a partir de coneixements lingüístics i extralingüístics.

Així, l'alumne extreu la idea principal o el tema d'un o diversos documents multimodals, localitza informació específica depenent de l'objectiu de la lectura marcat i comprèn les relacions que s'estableixen entre les diferents idees (principals i secundàries) expressades en el text o textos. Si n'hi ha més d'un, l'alumne contrasta, selecciona i completa la informació entre els diversos textos, per tal de dotar de significat les dades obtingudes enllaçant-les amb el problema que s'ha de resoldre. Alhora, la comprensió pertinent suposa que l'alumne infereix o dedueix significat, que extreu del text sencer o dels diversos textos, del coneixement del context (tema, gènere, coneixement del món), de la interpretació dels jocs de paraules, de figures analògiques, de la ironia, de la connotació, etc. A més, l'alumne és capaç de relacionar tota la informació analitzada i la integra per tal de construir el sentit del text com a conjunt -incloent la interpretació dels elements no verbals com gràfics, mapes, imatges, so, etc.- i fer-ne una primera interpretació personal.

CA2. Sentit crític

L'alumne comprèn textos de dificultat mitjana amb sentit crític quan distingeix la subjectivitat i l'objectivitat dels textos i infereix la intenció comunicativa tant a través de la valoració crítica dels recursos lingüístics com pel context (coneixement del tema i del gènere textual). De fet, són els recursos lingüístics, textuais i semàntics els que trasllueixen la perspectiva o posicionament adoptats per l'autor. L'alumne dedueix, doncs, els diferents valors, els posicionaments, les perspectives, els prejudicis i les incoherències que hi ha en el text i infereix també el sentit connotatiu (dobles significats, jocs de paraules, recursos estilístics) de paraules, expressions o imatges assenyalades. L'alumne, per tant, fa una valoració argumentada i raonada dels textos, ja sigui per la seva veracitat, per la seva qualitat informativa o per la seva qualitat formal.

Gràcies al qüestionament dels textos, l'alumne té una comprensió prou profunda i fa les seves valoracions pròpies, quedant-se, rebutjant o establint noves connexions entre les idees o informacions extretes de les lectures; en definitiva, elabora una interpretació personal del text o del conjunt de textos amb què demostra coneixement, opinió i reflexió.

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la comprensió lectora comporta la capacitat de comparar, contrastar, completar, analitzar, fer deduccions, integrar, sintetitzar i valorar críticament i creativament bateries de textos al voltant d'un tema. Pel que fa a la valoració crítica i creativa, entenem que l'alumne no solament identifica i qüestiona les perspectives dels textos, sinó que les compara i contrasta entre elles i amb la seva pròpia perspectiva del tema i, per tant, inicia un procés de comprensió creativa en què qüestiona, reforça i modifica el propi coneixement o pensament sobre el tema. El pes recau, sobretot, en la comparació, el contrast, la síntesi i la valoració crítica i creativa de la informació a partir de coneixements específics.

El contingut no és igual al que està habituat l'alumne i hi poden aparèixer conceptes contraris als esperats; això sí, sempre emmarcat en coneixements previs. En aquest nivell és molt important completar la coherència del sentit d'un text amb la interpretació contrastada de tots els sistemes semiòtics que el conformen. I també, el desenvolupament de la valoració crítica, amb especial atenció a la literacitat internauta. La densitat de la informació que cal extreure dels textos és mitjana alta; és a dir, hi ha força informació nova però que es manté ben lligada al coneixement extralingüístic que l'alumne posseeix del tema i del món atenent el seu nivell acadèmic. L'alumne comprèn el text en la seva globalitat i en el seu detall i fa inferències complexes, ja sigui dins d'un paràgraf, en tot el text o en comparació amb els altres textos.

I pel que fa a la varietat contextual, i per tal de concretar, podem classificar les situacions de lectura entre la lectura acadèmica, la social i la cultural. En aquest punt tenen molta importància els mitjans de comunicació, les xarxes socials i les publicacions de divulgació de les diferents àrees de coneixement. Finalment, també tenim l'entorn de la producció cultural, en què té un paper molt important la literatura contemporània i textos que es produeixen al voltant de la producció i recepció literària, com participacions en blogs, fòrums, ressenyes, etc. Demana un bon domini de la llengua estàndard, pròpia de l'entorn acadèmic, amb lèxic específic de les matèries. El nivell de comprensió denota un domini mitjà alt de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques (sentits rectes i figurats, llenguatge connotat, figures retòriques, relacions de significat entre les paraules, la relació de les paraules per la forma, la diferent combinació d'arguments i modificadors oracionals amb els seus papers temàtics (sintaxi-semàntica), els connectors oracionals i textuais, els mecanismes de referència, ...).

Expectatives de final de segon cicle**CA1. Pertinència**

L'alumne comprèn de manera pertinent discursos escrits multimodals (comprenen tant la lectura en paper com en pantalla i els diferents sistemes semiòtics com gràfics, mapes, etc.), quan és capaç d'accedir a la informació explícita que li aporta el text o textos, a la vegada que llegeix entre línies a partir de coneixements lingüístics i extralingüístics.

Així, l'alumne extreu la idea principal o el tema d'un o diversos documents multimodals, localitza informació específica depenent de l'objectiu de la lectura marcat i comprèn les relacions que s'estableixen entre les diferents idees (principals i secundàries) expressades en el text o textos. Si n'hi ha més d'un, l'alumne contrasta, selecciona i sintetitza informació entre els diversos textos, per tal de dotar de significat les dades obtingudes enllaçant-les amb el problema que s'ha de resoldre. Alhora, la comprensió pertinent suposa que l'alumne infereix o dedueix significat, que extreu del text sencer o dels diversos textos, del coneixement del context (tema, gènere, coneixement del món), de la interpretació dels jocs de paraules, de figures analògiques, de la ironia, de la connotació, etc. A més, l'alumne és capaç de relacionar tota la informació analitzada i la integra per tal de construir el sentit del text com a conjunt -incloent la interpretació dels elements no verbals com gràfics, mapes, imatges, so, etc.- i fer-ne una primera interpretació personal.

CA2. Sentit crític

L'alumne comprèn textos de dificultat mitjana-alta amb sentit crític quan distingeix la subjectivitat i l'objectivitat dels textos i infereix la intenció comunicativa tant a través de la valoració crítica dels recursos lingüístics com pel context (coneixement del tema i del gènere textual). De fet, són els recursos lingüístics, textuais i semàntics els que trasllueixen la perspectiva o posicionament adoptats per l'autor. L'alumne dedueix, doncs, els diferents valors, els posicionaments, les perspectives, els prejudicis i les incoherències que hi ha en el text i infereix també el sentit connotatiu (dobles significats, jocs de paraules, recursos estilístics) de paraules, expressions o imatges assenyalades. L'alumne, per tant, fa una valoració argumentada i raonada dels textos, ja sigui per la seva veracitat, per la seva qualitat informativa o per la seva qualitat formal.

Gràcies al qüestionament dels textos, l'alumne fa les seves valoracions pròpies i manté, rebutja o estableix noves connexions entre les idees o informacions extretes de les lectures; en definitiva, elabora una interpretació creativa pròpia del text o del conjunt de textos amb què demostra coneixement, opinió i reflexió.

Quadre de síntesi de la C4 – Escoles congregacionals

Criteris d'avaluació

CA1. Adequació ————— **CA2. Coherència** ————— **CA3. Cohesió** ————— **CA4. Correcció**

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció escrita comporta la capacitat de definir el tema de manera clara i precisa i de construir la seva línia de desenvolupament a partir del qüestionament aprofundit de la situació real que fa de referent al tema, del qüestionament de les diferents línies més importants de desenvolupament que s'hi relacionen, així com de la pròpia perspectiva que es crea a través del qüestionament crític. En l'escrit, per tant, hi ha una creació de coneixement o de pensament que parteix del coneixement de la temàtica i de les perspectives més destacades i de la seva integració crítica en una perspectiva original.

Els textos escrits han de tenir un desenvolupament ampli, coherent i crític de les idees. Han de complir força bé les propietats de tot text: la coherència, la cohesió i l'adequació. Per tant, hi ha d'haver un bon nivell de correcció tant ortogràfica, com morfosintàctica o lèxica. Aquests textos coherents, cohesionats, adequats i correctes mostren un bon domini de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques. Acompleixen les regles de coherència (repetició, progressió, no contradicció, relació) pel que fa a la macroestructura i fan un bon ús de les seqüències prototípiques pel que fa a la microestructura. Presenten diversos mecanismes de referència (gramatical i lèxica) i de connexió, tant pel que fa a la connexió textual com a la composició oracional, usant tant les oracions coordinades i juxtaposades com les subordinades, segons les necessitats expressives. I en aquest nivell s'ha d'assegurar el domini del registre estàndard amb un llenguatge ric i l'ús del llenguatge acadèmic necessari.

Expectatives primer cicle**CA1. Adequació**

L'alumne adequa la producció escrita al grau de formalitat que requereixin el context i la situació comunicativa. Segons el context (àmbits d'ús com les relacions interpersonals, el dels mitjans de comunicació, l'acadèmic, el de les relacions públiques o privades i el literari) el grau de formalitat pot anar del més formal al menys formal; des de la solemnitat d'un text institucional a la informalitat d'una conversa entre amics. Segons la situació comunicativa (emissor-receptor, missatge, canal-mitjà, funció o intenció) l'alumne concreta aquest grau de formalitat en el model lingüístic que són els registres (culte, estàndard, familiar o vulgar). A més, l'alumne, amb el seu bagatge que inclou els gèneres propis de les TIC i multimodals, tria adequadament el gènere, les seqüències textuais o els elements no verbals (imatges, gràfics, etc.) segons la funció expressiva.

CA2. Coherència

L'alumne mostra coherència en la producció del text des de la definició clara i precisa del tema i el desenvolupament coherent i crític de la seva línia de desenvolupament. L'alumne estructura aquesta informació de manera coherent deixant clar el punt de vista, el tema que ha escollit, i la línia de desenvolupament amb la informació triada, avançant i remarcant els punts importants i sense entrar en contradiccions amb la realitat que fa de referent o, si és ficció, sent versemblant (coherència dins del món de ficció creat). A més, ordena les idees de manera lògica per assegurar-ne la progressió temàtica; la represa i progressió d'informació; la informació nova (no esmentada prèviament en el text) apareix lligada a la informació coneguda (coneguda o ja esmentada), així és manté la relació entre les informacions.

CA3. Cohesió

L'alumne manté ben relacionades i connectades entre si les diferents parts del text. Ho fa amb l'aplicació dels dos mecanismes de cohesió bàsics: la referència i la connexió. La referència entre dos elements, un element lingüístic amb un altre element lingüístic o un d'extralingüístic, la mantindrà amb mecanismes gramaticals (anàfora, el·lipsi, dixi) o mecanismes lèxics (repetició, sinònims, antònims, hipònims, hiperònims o altres mots del mateix camp semàntic). La connexió la mantindrà amb connectors que poden formar part de l'estructura oracional i tenen una funció sintàctica o connectors que uneixen parts del text. Amb aquests darrers elements l'alumne pot expressar el tipus de relació que s'estableix entre les parts; també poden ser conjuncions o locucions formades per sintagmes lexicalitzats. L'alumne puntua el text relacionant les parts significativament, a escala oracional i supraoracional.

CA4. Correcció

L'alumne elabora la seva producció escrita aplicant les normes d'ús a les unitats menors que estructuraven les oracions d'un text: ortografia, lèxic i morfologia i sintaxi, tenint en compte la situació comunicativa de l'escriptura per aconseguir els objectius i les finalitats de la comunicació.

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció escrita comporta la capacitat de definir el tema de manera clara i precisa i de construir la seva línia de desenvolupament a partir del qüestionament aprofundit de la situació real que fa de referent al tema, del qüestionament de les diferents línies més importants de desenvolupament que s'hi relacionen, així com de la pròpia perspectiva que es crea a través del qüestionament crític. En l'escrit, per tant, hi ha una creació de coneixement o de pensament que parteix del coneixement de la temàtica i de les perspectives més destacades i de la seva integració crítica en una perspectiva original.

Els textos escrits han de tenir un desenvolupament ampli, coherent i crític de les idees. Han de complir força bé les propietats de tot text: la coherència, la cohesió i l'adequació. Per tant, hi ha d'haver un bon nivell de correcció tant ortogràfica, com morfosintàctica o lèxica. Aquests textos coherents, cohesionats, adequats i correctes mostren un bon domini de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques. Acompleixen les regles de coherència (repetició, progressió, no contradicció, relació) pel que fa a la macroestructura i fan un bon ús de les seqüències prototípiques pel que fa a la microestructura. Presenten diversos de mecanismes de referència (gramatical i lèxica) i de connexió, tant pel que fa a la connexió textual com a la composició oracional, usant tant les oracions coordinades i juxtaposades com les subordinades, segons les necessitats expressives. I en aquest nivell s'ha d'assegurar el domini del registre estàndard amb un llenguatge ric i l'ús del llenguatge acadèmic necessari.

Expectatives segon cicle**CA1. Adequació**

L'alumne adequa la producció escrita al grau de formalitat que requereixin el context i la situació comunicativa. Segons el context (àmbits d'ús com les relacions interpersonals, el dels mitjans de comunicació, l'acadèmic, el de les relacions públiques o privades i el literari) el grau de formalitat pot anar del més formal al menys formal; des de la solemnitat d'un text institucional a la informalitat d'una conversa entre amics. Segons la situació comunicativa (emissor-receptor, missatge, canal-mitjà, funció o intenció) l'alumne concreta aquest grau de formalitat en el model lingüístic que són els registres (culte, estàndard, familiar o vulgar). A més, l'alumne, amb el seu bagatge ampli que inclouen els gèneres híbrids i multimodals, tria adequadament el gènere, les seqüències textuais o els elements no verbals (imatges, gràfics, etc.) segons la funció expressiva.

CA2. Coherència

L'alumne mostra coherència en la producció del text des de la definició clara i precisa del tema i el desenvolupament ampli, coherent i crític de la seva línia de desenvolupament. L'alumne estructura aquesta informació de manera coherent deixant clar el punt de vista, el tema que ha escollit, i la línia de desenvolupament amb la informació triada, avançant i remarcant els punts importants i sense entrar en contradiccions amb la realitat que fa de referent o, si és ficció, sent versemblant (coherència dins del món de ficció creat). A més, ordena les idees de manera lògica per assegurar-ne la progressió temàtica; la represa i progressió d'informació; la informació nova (no esmentada prèviament en el text) apareix lligada a la informació coneguda (coneguda o ja esmentada); així és manté la relació entre les informacions.

CA3. Cohesió

L'alumne manté ben relacionades i connectades entre si les diferents parts del text. Ho fa amb l'aplicació dels dos mecanismes de cohesió bàsics: la referència i la connexió. La referència entre dos elements, un element lingüístic amb un altre element lingüístic o un d'extralingüístic, la mantindrà amb mecanismes gramaticals (anàfora, el·lipsi, dixi) o mecanismes lèxics (repetició, sinònims, antònims, hipònims, hiperònims o altres mots del mateix camp semàntic). La connexió la mantindrà amb connectors que poden formar part de l'estructura oracional i tenen una funció sintàctica o connectors que uneixen parts del text. Amb aquests darrers elements l'alumne pot expressar el tipus de relació que s'estableix entre les parts; també poden ser conjuncions o locucions formades per sintagmes lexicalitzats. L'alumne puntua el text relacionant les parts significativament, a escala oracional i supraoracional.

CA4. Correcció

L'alumne elabora la seva producció escrita aplicant les normes d'ús a les unitats menors que estructuraven les oracions d'un text: ortografia, lèxic i morfologia i sintaxi, tenint en compte la situació comunicativa de l'escriptura, per aconseguir els objectius i les finalitats de la comunicació.

Quadre de síntesi de la C4 – Escoles francesa i espanyola

Críteris d'avaluació

CA1. Adequació

CA2. Coherència

CA3. Cohesió

CA4. Correcció

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció escrita comporta la capacitat de la descripció de la situació tractada, la identificació de diferents perspectives i la formulació d'una perspectiva pròpia amb la integració de les altres perspectives des del qüestionament crític.

Els textos escrits han de tenir un desenvolupament coherent i crític de les idees. Han de complir correctament les propietats de tot text, la coherència, la cohesió i l'adequació. Aquests textos coherents, cohesionats, adequats i correctes mostren un domini correcte de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques. Acompleixen les regles de coherència (repetició, progressió, no contradicció, relació) pel que fa a la macroestructura i fan un bon ús de les seqüències prototípiques, microestructura. Usen amb correcció de mecanismes de referència (gramatical i lèxica) i de connexió, tant pel que fa a la connexió textual com a la composició oracional. Apareixen oracions coordinades, juxtaposades i subordinades, amb ús adient de connectors i signes de puntuació. I en aquest nivell s'ha d'assegurar el domini del registre estàndard i manifestar coneixement de recursos semàntics (els propis de la relació de les paraules pel significat o per la forma, les figures retòriques, etc.) i ús del llenguatge acadèmic treballat.

Expectatives de final de primer cicle**CA1. Adequació**

L'alumne adequa la producció escrita al grau de formalitat que requereixin el context i la situació comunicativa. Segons el context (àmbits d'ús com les relacions interpersonals, el dels mitjans de comunicació, l'acadèmic, etc.) el grau de formalitat pot anar del més formal al menys formal; des de l'acadèmic a la informalitat d'una conversa entre amics. Segons la situació comunicativa (emissor-receptor, missatge, canal-mitjà, funció o intenció) l'alumne concreta aquest grau de formalitat en el model lingüístic que són els registres (culte, estàndard, familiar o vulgar). A més, l'alumne tria adequadament el gènere, les seqüències textuais i/o els elements no verbals (imatges, gràfics, etc.) segons la funció expressiva.

CA2. Coherència

L'alumne mostra coherència en la producció del text des de la descripció de la situació tractada i el desenvolupament coherent i crític de la seva perspectiva. L'alumne estructura aquesta informació de manera coherent deixant clar el punt de vista, el tema que ha escollit, i la descripció de la situació real en què se situa, avançant i remarcant els punts importants i sense entrar en contradiccions amb la realitat que fa de referent o, si és ficció, sent versemblant (coherència dins del món de ficció creat). A més, ordena les idees de manera lògica per assegurar-ne la progressió temàtica; la represa i progressió d'informació; la informació nova (no esmentada prèviament en el text) apareix lligada a la informació coneguda (coneguda o ja esmentada); així és manté la relació entre les informacions.

CA3. Cohesió

L'alumne manté relacionades i connectades entre si les diferents parts del text. Ho fa amb l'aplicació dels dos mecanismes de cohesió bàsics: la referència i la connexió. La referència entre dos elements, un element lingüístic amb un altre element lingüístic o un d'extralingüístic, la mantindrà amb mecanismes gramaticals (anàfora, el·lipsi, dixi) o mecanismes lèxics (repetició, sinònims, antònims, hipònims, hiperònims o altres mots del mateix camp semàntic). La connexió la mantindrà amb connectors oracionals o textuais. L'alumne empra els signes de puntuació correctament.

CA4. Correcció

L'alumne elabora la seva producció escrita aplicant les normes bàsiques d'ús a les unitats menors que estructurin les oracions d'un text: ortografia, lèxic i morfologia i sintaxi, tenint en compte la situació comunicativa de l'escriptura, per aconseguir els objectius i les finalitats de la comunicació.

Condicionants de realització

En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció escrita comporta la capacitat de definir el tema de manera clara i precisa i de construir la seva línia de desenvolupament a partir del qüestionament de la situació real que fa de referent al tema, del qüestionament de diferents línies de desenvolupament que s'hi relacionen, així com de la pròpia perspectiva que es crea a través del qüestionament crític. En l'escrit, per tant, hi ha una creació de coneixement o de pensament que parteix del coneixement de la temàtica i de les perspectives més destacades i de la seva integració crítica en una perspectiva original. En aquest nivell, la resolució de la competència de la producció escrita comporta la capacitat de la descripció de la situació tractada, la identificació de diferents perspectives i la seva integració en la pròpia línia de desenvolupament a partir de la construcció de coneixement a través del qüestionament sistemàtic.

Els textos escrits han de tenir un desenvolupament coherent i crític de les idees. Han de complir correctament les propietats de tot text, la coherència, la cohesió i l'adequació. Per tant, ha d'haver un bon nivell de correcció tant ortogràfica, com morfosintàctica o lèxica. Aquests textos coherents, cohesionats, adequats i correctes mostren un domini correcte de les eines textuais, lingüístiques i semàntiques. Acompleixen les regles de coherència (repetició, progressió, no contradicció, relació) pel que fa a la macroestructura i fan un bon ús funcional de les seqüències prototípiques, microestructura. Usen amb correcció de mecanismes de referència gramatical (pronoms febles, de relatiu, adverbials, díticis) i semàntica (sinònims, antònims, hiperònims, hipònims, sentits figurats) i mecanismes de connexió, tant pel que fa a la connexió textual com a la composició oracional (conjuncions, pronoms, connectors parentètics). Apareixen oracions coordinades, juxtaposades i subordinades, amb ús adient de connectors i signes de puntuació. I en aquest nivell s'ha d'assegurar el domini del registre estàndard i manifestant coneixement de recursos semàntics (els propis del la relació de les paraules pel significat o per la forma, les figures retòriques, etc.) i ús del llenguatge acadèmic treballat.

Expectatives de final de segon cycle**CA1. Adequació**

L'alumne adequa la producció escrita al grau de formalitat que requereixin el context i la situació comunicativa. Segons el context (àmbits d'ús com les relacions interpersonals, el dels mitjans de comunicació, l'acadèmic, el de les relacions públiques o privades i el literari) el grau de formalitat pot anar del més formal al menys formal; des de la solemnitat d'un text institucional a la informalitat d'una conversa entre amics. Segons la situació comunicativa (emissor-receptor, missatge, canal-mitjà, funció o intenció) l'alumne concreta aquest grau de formalitat en el model lingüístic que són els registres (culte, estàndard, familiar o vulgar). A més, l'alumne, amb el seu bagatge, que inclou els gèneres propis de les TIC i multimodals, tria adequadament el gènere, les seqüències textuais o els elements no verbals (imatges, gràfics, etc.) segons la funció expressiva.

CA2. Coherència

L'alumne mostra coherència en la producció del text des de la definició clara i precisa del tema i el desenvolupament coherent i crític de la seva línia de desenvolupament. L'alumne estructura aquesta informació de manera coherent deixant clar el punt de vista, el tema que ha escollit, i la línia de desenvolupament amb la informació triada, avançant i remarcant els punts importants i sense entrar en contradiccions amb la realitat que fa de referent o, si és ficció, sent versemblant (coherència dins del món de ficció creat). A més, ordena les idees de manera lògica per assegurar-ne la progressió temàtica; la represa i progressió d'informació; la informació nova (no esmentada prèviament en el text) apareix lligada a la informació coneguda (coneguda o ja esmentada); així és manté la relació entre les informacions.

CA3. Cohesió

L'alumne manté ben relacionades i connectades entre si les diferents parts del text. Ho fa amb l'aplicació dels dos mecanismes de cohesió bàsics: la referència i la connexió. La referència entre dos elements, un element lingüístic amb un altre element lingüístic o un d'extralingüístic, la mantindrà amb mecanismes gramaticals (anàfora, el-lipsi, dixi) o mecanismes lèxics (repetició, sinònims, antònims, hipònims, hiperònims o altres mots del mateix camp semàntic). La connexió la mantindrà amb connectors que poden formar part de l'estructura oracional i tenen una funció sintàctica o connectors que uneixen parts del text. Amb aquests darrers elements l'alumne pot expressar el tipus de relació que s'estableix entre les parts; també poden ser conjuncions o locucions formades per sintagmes lexicalitzats. L'alumne puntua el text relacionant les parts significativament en els camps oracional i supraoracional.

CA4. Correcció

L'alumne elabora la seva producció escrita aplicant les normes d'ús a les unitats menors que estructuraven les oracions d'un text: ortografia, lèxic i morfologia i sintaxi, tenint en compte la situació comunicativa de l'escriptura, per aconseguir els objectius i les finalitats de la comunicació.